

LAVEX info

LANOVÁ DOPRAVA • CESTOVNÝ RUCH
MANAŽMENT • MARKETING

ROČNÍK XXXII • 4/2005

 Doppelmayr®

Vždy v nasadení ...

... spolu s bezpečnosťou a hospodárnosťou.

Spoľahlivosť a dlhá životnosť sú najdôležitejšie kritériá každého PistenBully.

Výsledkom sú perfektné zjazdovky a bežecké trate.

A vaši hostia sa znovu radi vrátia k vám ...

Termont s.r.o.

Ing. Dušan Mikloš • Nálepková 4419

SK - 036 01 Martin

Tel: 00421/43 430 2821 • Fax: 00421/43 400 1000

e-mail: termont@termont.sk

Mobil: 00421/905 801065, 00421/905 932241

LAVEX - INFO • ROČNÍK XXXII • 4/2005

Vydáva

LAVEX, Lanovky a vleky,
záujmové združenie na Slovensku,
Liptovský Mikuláš vo vydavateľskej
a reklamnej agentúre STEFANI,
Junácka 6, 832 80 Bratislava.
Tel./fax: 02/4924 9590,
Mobil: 0903 165 032

Šéfredaktorka

Miroslava Čerňanská

Redakčná rada

Ing. M. Grešo - predseda,
členovia: M. Čerňanská,
A. Červenková, Ing. J. Gavalier,
Ing. arch. V. Horák, Ing. J. Hulla,
Ing. J. Kríž, CSc., Ing. L. Mačičák,
Ing. V. Obdržálek, M. Štefaničková

Adresa redakcie

LAVEX, Ul. M. Pišúta č. 5,
031 01 Liptovský Mikuláš,
tel.: 044/5520 460, 5621 682
fax: 044/5522 017
e-mail: lavex@slovanet.sk
internet: www.lavex.sk

Tlač

TYPOPRESS, s. r. o., Ul. J. Žuffu 5,
031 01 Liptovský Mikuláš
tel.: 044/5514 395
tel./fax: 044/5541 490
e-mail: typopress.lm@stonline.sk

Registračné číslo

396/91

Ročné predplatné na 4 čísla

300 Sk

ISSN č. 1336-1953

Inzerentní čísla:

DOPPELMAYR	ob. s. 1
KÄSSBOHRER	ob. s. 2
KRAKONOŠSPORT	24, 25
MIKESKA	s. 26
POMA	ob. s. 4
PRINOTH	ob. s. 3
SUFAG	s. 10
TECHNOALPIN	s. 17-20
TECH-MONT	s. 36
WIEGAND	s. 23

4 Desiaty jubilejný INTERLAVEX

28 Premeny lanoviek

„31. december“ je dňom, v ktorom treba poďakovať všetkým spolupracovníkom a prispievateľom za celoročnú spoluprácu a čitateľom časopisu za priazeň a záujem.

Do nového roku veľa zdravia, šťastia a pracovných i osobných úspechov.

OBSAH

Náš hosť 2

Z činnosti združenia 3

INTERLAVEX - jubilejný a opäť úspešný 4-16

OZNAMY A INFORMÁCIE
Sedem systémových opatrení pre rozvoj CR na Slovensku schválené vládou SR 16

9. svetový kongres lanovej dopravy 16, 21

Stretnutie náčelníkov lanoviek po dvoch rokoch 21, 22

Špecializované výstavné podujatia v Banskej Bystrici 22, 23

ALPITEC 2006 23

Objednávanie oceľových lán .. 26

Doppelmayr z Korneuburgu do Stettenu 27

Z kroniky lanovkárov 27

Premeny lanoviek 28-30

Práca vo výškach a nad voľnou plochou 30

Tridsať rokov od podpísania licenčnej zmluvy na výrobu OHDZ TATRAPOMA 31, 32

Novinky firmy Doppelmayr 33, 34

„Staré“ - po novom, „nové“ už je tu! 35

Poma informuje 36

Náš hosť

V posledných dvoch rokoch do rozvoja stredísk vo Vysokých Tatrách veľmi razantne vstúpil nový investor, ktorý priniesol veľké plány na revitalizáciu aktivít cestovného ruchu. Je to akciová spoločnosť Tatranské lanové dráhy, za ktorou stojí finančná skupina J & T. Preto sme si do našej rubriky ako hosť a pozvali predsedu predstavenstva TLD, a. s., Ing. Igora Rattaja, aby sme sa dozvedeli niečo viac nielen o všetkých plánoch a zámeroch tejto spoločnosti, ale aj o spoločnosti a o jej prvých krokoch v rozvoji Vysokých Tatier.

■ Nielen lanovkári, ale aj široká verejnosť mala donedávna lanovky v Tatranskej Lomnici a Starom Smokovci spojené so železnicami, teda so Železničnou spoločnosťou Slovenska. V súčasnosti ich už prevádzkuje akciová spoločnosť Tatranské lanové dráhy. Môžete túto spoločnosť trochu bližšie predstaviť našim čitateľom?

- Spoločnosť, s pôvodným názvom Renta – generálna investičná akciová spoločnosť, vznikla 9. júna 1995 a spravovala viaceré podielové fondy. Od mája 2004 sa spoločnosť premenovala na Tatranské lanové dráhy (TLD) a formou prenájmu získala od Železničnej spoločnosti Slovensko možnosť prevádzkovať kabínovú lanovú dráhu z Tatranskej Lomnice na Skalnaté Pleso, visutú lanovú dráhu zo Skalnatého Plesa na Lomnický štít, sedačkovú lanovú dráhu zo Skalnatého Plesa do Lomnického sedla a pozemnú lanovú dráhu zo Starého Smokovca na Hrebienok. V súvislosti s privatizáciou železníc je TLD, a. s., pripravená prenajať majetok odkúpiť. Na jeseň 2004 spoločnosť kúpila lyžiarske stredisko Liptovská Teplička v Nízkych Tatrách. Jediným majiteľom akcií TLD je britská spoločnosť Mountain Holiday and Ski Resorts. Založila ju slovensko-česká finančná skupina J & T Finance Group, a to pre investície v oblasti cestovného ruchu predovšetkým na území Slovenskej a Českej republiky.

■ Aké sú plány TLD v rozvoji cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách?

- Rátame s dobudovaním a modernizáciou nielen dopravných zariadení – lanoviek a lyžiarskych vlekov, ale aj lyžiarskych tratí s kvalitným systémom zasnežovania. Naším zámerom je, aby zjazdovka z Lomnického sedla do Tatranskej Lomnice spĺňala parametre Medzinárodnej lyžiarskej federácie FIS a umožňovala usporadúvanie športových podujatí medzinárodného významu na úrovni svetového pohára. Dopravné zariadenia budú založené na dvoch nezávislých systémoch kabínovej a sedačkovej lanovky. Zariadenia budú schopné prevádzky po celý rok, a to aj počas extrémnych klimatických podmienok. Celkové náklady na tieto investície by mali presiahnuť dve miliardy korún.

■ Sú plány spoločnosti prednostne sústredené na zimný cestovný ruch, alebo rátate

s celoročným využitím možností, ktoré Vysoké Tatry ponúkajú?

- Naša vízia predstavuje Vysoké Tatry ako turistickú destináciu tak pre letné, ako aj zimné obdobie, ktorá bude spĺňať medzinárodné štandardy. Ambíciou TLD a celej skupiny J & T je zachytiť všetky druhy aktivít cestovného ruchu v Tatrách. Skupina firiem J & T už dnes vlastní Kúpeľ Štrbské Pleso, kde sme v rámci rekonštrukcie liečebného domu Hviezdoslav začali s výstavbou prvého päťhviezdičkového hotela na Slovensku. Už v tomto roku začíname s rekonštrukciou liečebného domu Helios na Štrbskom Plese. V Tatranskej Lomnici sme získali Grandhotel Praha, podporujeme aktivity golfového areálu neďaleko Tatranskej Lomnice, počítame s výstavbou aquaparku v tejto lokalite. Naše investície v oblasti hotelierstva by mali v krátkom období dosiahnuť približne dve miliardy korún.

■ Aké konkrétne kroky ste už pre rozvoj aktivít cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách urobili?

- Za samozrejmosť považujeme takú realizáciu projektu rozvoja, ktorá v čo najväčšej miere minimalizuje negatívne zásahy do prírody. Preto sme investovali do vyhotovenia dokumentácie pre proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie pre investičný zámer Lyžiarske centrum Tatranská Lomnica. Rovnako sme podporili vypracovanie dokumentácie stavu prírodného prostredia pre marketingovú štúdiu Tatranská Lomnica. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie sa deje na základe medzinárodne uznávanej metódy EIA – Environmental Impact Assessment. Spolupodielali sme sa aj na tvorbe plánu strategického rozvoja Vysokých Tatier. Zámerom spoločnosti TLD je prevádzkovať a rozvíjať strediská cestovného ruchu v Tatrách tak, aby sa zachovala kvalita prírodného prostredia a rešpektované zásady ochrany prírody.

■ Pre zimnú sezónu 2005/2006 ste spolu s 1. tatranskou, a. s., uzatvorili dohodu o vzájomnej spolupráci. V čom sa táto zmluva odzrkadlí pri zvýšení kvality služieb pre návštevníkov Vysokých Tatier?

- Vďaka tejto spolupráci môžeme ponúknuť spoločný 6-dňový skipas, platný vo všetkých strediskách TLD v Tatranskej Lomnici a Starom Smokovci, ako aj v stredisku 1. tatranskej, a. s.,

■ Ing. Igor Rattaj

na Štrbskom Plese. S týmto lístkom návštevník získa možnosť využiť ponuku 20 rôznych horských dopravných zariadení – lanoviek a lyžiarskych vlekov v celých Vysokých Tatrách. Cieľom je predĺžiť pobyt návštevníkov v Tatrách a ponúknuť im určité výhody. Získajú možnosť zalyžovať si aj v iných strediskách, ale aj zľavy napríklad do Aquacity Poprad, na sánkarskú dráhu z Hrebienka do Starého Smokovca či na lanovku na Lomnický štít. Práve v spolupráci všetkých subjektov cestovného ruchu v Tatrách vidíme perspektívu do budúcnosti. Hostia chcú zažiť a užiť si celé Tatry a sme radi, že TLD im v tom môže pomôcť.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme spoločnosti TLD, aby sa jej podarilo splniť všetky plánované zámery, ktoré budú prínosom nielen pre Vysoké Tatry, ale pre celý cestovný ruch na Slovensku.

ZUSAMMENFASSUNG

Vor zwei Jahren bekam die Hohe Tatra einen neuen Investoren, der sich mit der Entwicklung der Schizentren und Revitalisierung der Aktivitäten im Bereich des Fremdenverkehrs beschäftigt. Es geht um die Aktiengesellschaft Tatra-Seilbahnen, hinter der die Finanzgruppe J&T steht. Die Redaktion lud deshalb in die Rubrik „Unser Gast“ den Vorstandsvorsitzenden der Aktiengesellschaft, Dipl. Ing. Igor Rattaj, ein, um mit ihm über die Pläne der Gesellschaft und über die ersten Schritte in der Entwicklung der Hohen Tatra zu sprechen.

SUMMARY

In the course of the last years, the joint stock company Tatra Cableways, supported by the financial group J&T, began to invest in the development of the ski resort in the High Tatra mountains, introducing plans for the revitalization of the tourism. Therefore, the editorial staff invited for this column the chairman of the board of directors of the joint stock company Tatra Cableways, Dipl. Ing. Igor Rattaj, to talk with him about the plans of the company and their first steps in the development of the High Tatra mountains.

Z činnosti združenia

V Permone zasadalo predstavenstvo ZZ LAVEX

Pred otvorením 34. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a jubilejnej 10. medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex 2005 sa na Podbanskom uskutočnilo 17. októbra 2005 aj zasadnutie predstavenstva a dozornej rady ZZ LAVEX.

Zasadnutie otvoril predseda predstavenstva Ing. Ján Gavalier, ktorý v úvode krátko zhodnotil obdobie od predchádzajúceho ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov v Jasnej v novembri 2004.

Riaditeľ ZZ LAVEX Ing. Miroslav Grešo vykonal kontrolu plnenia uznesení:

- K uzneseniu č. 2/2/2004, ktoré sa týka projektu Kategorizácia lyžiarskych stredísk SR uviedol, že v zmysle úlohy sa na Donovaloch uskutočnilo zasadnutie hodnotiacej komisie, ktorá prerokovala návrhy na zmeny a doplnenie kritérií, podľa ktorých sa bude postupovať pri posudzovaní a hodnotení lyžiarskych stredísk v Slovenskej republike na obdobie rokov 2006 – 2009. Súčasne boli schválené termíny, podľa ktorých sa bude postupovať pri realizácii projektu.

- Uznesenie č. 1/3/2005 sa týka uhrádzania členských príspevkov sekretariátu ZZ LAVEX v predchádzajúcich obdobiach. Miroslav Grešo konštatoval, že sa vykonal audit za posledné 3 roky, na základe ktorého bol vypracovaný zoznam organizácií, ktoré viacnásobne neuhradili členský príspevok. Vzhľadom na to, že ani po viacerých výzvach zo sekretariátu neprišlo k splneniu tejto povinnosti zo strany členských organizácií, boli tieto organizácie zo združenia vylúčené.

- K uzneseniu č. 3/3/2005, ktoré sa týka deklarovania prekážok pri presadzovaní záujmov investorov pri výstavbe a modernizácii zariadení horskej techniky na územiach národných parkov a CHKO, zaslalo ZZ LAVEX podporné stanovisko obci Terchová pre získanie povolenia na realizáciu ich aktivít v oblasti rozvoja zimného cestovného ruchu v regióne Vrátna v Národnom parku Malá Fatra.

Ostatné uznesenia boli splnené.

V ďalšom bode programu riaditeľ združenia poskytol členom predstavenstva a dozornej rady komplexnú informáciu o technicko-organizačnom a programovom zabezpečení 34. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a 10. medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex 2005.

K programu zasadnutia valného zhromaždenia členských organizácií konštatoval, že na základe zaevidovaných prihlášok sa prihlásil menší počet zástupcov členských organizácií. Informoval aj o tom, že v rámci programu bude vyznamenaných 7 pracovníkov a jeden kolektív, ktorým bude odovzdaný čestný odznak Za zásluhu o rozvoj lanovej dopravy a požiadal členov predstavenstva o delegovanie kandidátov do pracovných komisií valného zhromaždenia.

K odbornému semináru, ktorý je zameraný na tému Príprava procesu investičného rozvoja zimných stredísk cestovného ruchu uviedol, že všetci prednášajúci potvrdili účasť a prednesú referáty k uvedenej problematike. Na tlačovú besedu sú pre zástupcov médií pripravené tlačové správy a prehľad cenníkov lístkov prepravného vo vybraných lyžiarskych strediskách. Tlačovú konferenciu vedie Mária Tolnayová z Hospodárskych novín.

Pokiaľ ide o 10. medzinárodnú výstavu horskej techniky, Ing. Miroslav Grešo podal podrobnú informáciu o celkovom počte prezentujúcich sa firiem, poskytnutej výstavnej ploche, novinkách, ktoré budú prezentované v jednotlivých zastúpeniach nomenklatúry a hosťoch, ktorí by mali vystúpiť na oficiálnom otvorení výstavy.

V ďalšej časti rokovania členovia predstavenstva a dozornej rady venovali pozornosť 2. etape Kategorizácie lyžiarskych stredísk v Slovenskej republike. Zástupca spoločnosti Sitour Ing. Ladislav Jurdík podrobne informoval o návrhoch členov hodnotiacej komisie k niektorým zmenám hodnotenia lyžiarskych tratí v stredisku, k posudzovaniu rozsahu technického zasnežovania v stredisku, k zohľadneniu typu lanových dopravných zariadení, ďalej zohľadneniu nadmorskej výšky strediska, bežeckých tratí v stredisku či kontrolných odhacovacích systémov. Uvedené návrhy boli podrobne prerokované a v prevažnej miere schválené a odporúčané na zapracovanie do nových dotazníkov, ktoré sa zašlú jednotlivým lyžiarskym strediskám najneskôr do 30. novembra 2005. Ukončenie a vyhodnotenie 2. etapy kategorizácie by malo byť najneskôr do 28. februára 2006.

V bode rôzne podpredseda ZZ LAVEX a zástupca združenia v medzinárodnej organizácii pre lanovú dopravu OITAF Ing. Dušan Mikloš poskytol podrobnú informáciu o rokovaní 9. svetového kongresu OITAF v Innsbrucku, pričom vyzdvihol niektoré príhovory a referáty účastníkov kongresu v prospech rozvoja zimného cestovného ruchu. Podrobnejšie informácie o účasti na 9. svetovom kongrese prinášame v samostatnom článku **Deviaty svetový kongres lanových dráh**. Súčasne vzniadol pripomienku k obsahu príspevku Snowwork informuje uverejnenom v č. 3/2005 LAVEX – info, pretože nesplnila kritéria odborného článku, ale skôr článku reklačného. Je tendenčný a články podobného charakteru by sa v odbornom časopise nemali publikovať.

Predseda združenia Ing. Ján Gavalier pokračoval prítomným za aktívnu účasť a rokovanie zasadnutia predstavenstva a dozornej rady ukončil.

M.G.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein Tag vor der Eröffnung des 34. Jahrgangs der Tage der Seilbahnen und Schilifte und der 10. Internationalen Ausstellung INTERLAVEX versammelte sich der Vorstand des Interessenverbandes LAVEX. Die anwesenden Mitglieder besprachen die Organisation und die technische Ausstattung der vorbereiteten Veranstaltung. Große Aufmerksamkeit widmeten sie der Abänderung des Vorschlags der II. Etappe der Kategorisierung der Schizentren in der Slowakei für die Jahre 2006 – 2008. Der Vertreter des Verbandes LAVEX in der internationalen Organisation OITAF, Dipl. Ing. Dušan Mikloš, informierte über den Verlauf des 9. Weltkongresses OITAF, der Ende September und Anfang Oktober 2005 in Innsbruck stattfand.

SUMMARY

One day before the opening of the 34th year of the Days of cableways and ski-lifts and the 10th international exhibition INTERLAVEX, the meeting of the board of directors of the interest association LAVEX took place. The present members discussed the organization and technical issues of the prepared event. They focused on the amendments of the proposed II. phase of the ski resorts categorization in the Slovakia for the years 2006 - 2008. The representative of the association LAVEX in the international organization OITAF, Dipl. Ing. Dušan Mikloš, informed about the course of the 9th world conference of the OITAF, taking place at the end of September and beginning of October 2005 in Innsbruck.

Aj v budúcom roku v druhej polovici marca 2006 budú sa opäť konať už tradičné

23. preteky lanovkárov a vlekárov.

Uskutočnia sa v známom lyžiarskom stredisku Donovaly, kde si záujemcovia môžu prezrieť aj nové zariadenie TELEMIX.

INTERLAVEX

2005

- V rámci 34. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov už 10. ročník medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex
- Rekordný počet vystavovateľov – 80 firiem, z toho 45 zo zahraničia
- Bohatý sprievodný program – Valné zhromaždenie členských organizácií združenia – Odborný seminár na aktuálne témy – Tlačová beseda za účasti 30 zástupcov masmédií
- Počasie ako na objednávku, slniečko sa usmievalo nielen na tatranské končiare, ale aj na početných návštevníkov podujatia

– jubilejný a opäť úspešný

Darček k 10. jubilejnej výstave

V dňoch 18. až 20. októbra 2005 sa v hoteli Permon na Podbanskom vo Vysokých Tatrách konal jubilejný, už 10. ročník medzinárodnej výstavy Interlavex. Keďže výstava bola súčasťou 34. dní lanoviek a lyžiarskych vlekov, uskutočnilo sa viacero podujatí. Predovšetkým to bolo zasadnutie valného zhromaždenia členských organizácií, ktoré otvoril predseda predstaviteľstva Ing. Ján Gavalier, ktorý privítal všetkých účastníkov a osobitne vzácnych hostí – riaditeľa odboru cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR Ing. Gabriela Kuliffaya a čestného predsedu a zakladateľa združenia Ing. Ivana Sutórisa. Ing. J. Gavalier vo svojom úvodnom príhovore zhodnotil celú doterajšiu činnosť združenia slovami: „Od svojho založenia v roku 1967 do dnešného dňa prešlo naše združenie dlhou, zaujímavou cestou, ale právom môžeme konštatovať, že to bola cesta úspešná. Potvrdzujú to všetky jeho doterajšie výsledky. Je veľkou zásluhou aj ZZ LAVEX, že dnes máme na Slovensku 20 – 25 veľkých stredísk medzinárodného významu, 45 stredísk stredných a 250 stredísk malých. K októbru 2005 bolo na Slovensku 35 lanových dráh, ku ktorým do novej zimnej sezóny pribudne ďalších 7 nových lanoviek, čo je na slovenské pomery neobyčajný počet a možno to považovať za krásny darček k 10. jubilejnej výstave Interlavex. Vo viac ako 80 strediskách je technické zasnežovanie, mnohé strediská sú vybavené najmodernejšími strojmi na úpravu lyžiarskych svahov, panoramatickými kamerami, listkovými systémami a ostatnými technológiami a službami, ktoré patria k zimnému cestovnému ruchu.“

Vyzdvihol aj ďalšie činnosti združenia, na riešení ktorých sa združenie popri nosných technicko-prevádzkových otázkach aktívne podieľalo. Napríklad bolo veľmi platným členom v medzirezortnej komisii pri Ministerstve hospodárstva SR pre riešenie otázok ďalšieho rozvoja cestovného ruchu na Slovensku, ktoré vyústilo do spracovania návrhu siedmich systémových opatrení, ktoré boli predložené vláde. Informoval aj o činnosti združenia v rámci mnohých legislatívnych úprav, ako bola pripravovaná novela zákona o Horskej záchrannej službe a pod.

Ocenenie zaslúžilých pracovníkov

Po voľbe pracovného predsedníctva a komisií nastala slávnostná chvíľa, pri ktorej sa tradične dostáva zaslúženého ocenenia dlhoročným pracovníkom v oblasti horských dopravných zariadení. Vyznamenanie dostalo 7 pracovníkov z rôznych lyžiarskych stredísk a jeden kolektív.

Ing. Stanislav Gurský – počas svojho pôsobenia v pozícii riaditeľa Baňa Nováky prispel rozhodujúcou mierou k vybudovaniu a k rozvoju lyžiarskeho strediska Bačova Roveň vo Vyšnej Boci. Málokto pred 10 rokmi veril, že vo svahu pri hoteli Barbora, kde v tom čase fungoval jeden malý vlek, vyrastie lyžiarske stredisko, kde sa budú organizovať preteky s medzinárodnou účasťou. Po neľahkých legislatívnych a stavebných konaniach tu vybudovali v roku 1998 lyžiarsky vlek Tatrapoma H 100 a zasnežovanie. V roku 2002 pribudol tretí vlek Doppelmayr s dĺžkou 600 m a ďalšia zjazdovka, ktorá slúži najmä pre snoubordistov. Stanislav Gurský sa nevzdáva ani plánov do budúcnosti. V súčasnosti je spracovaný projekt dostavy Ski centra Bačova Roveň, kde nechýba predĺženie lyžiarskych tratí spolu s výstavbou sedačkovej lanovky. Rozvoj strediska, ktoré je v súčasnosti kategorizované ako zimné stredisko s tromi hviezdikami, by nebol možný bez organizačných schopností, odborných znalostí, ale najmä osobnej angažovanosti a zariadenosti Stanislava Gurského. Vyznamenanie sa mu udeľuje pri príležitosti životného jubilea 50 rokov.

Ján Novák, Jasná Nízke Tatry – známa a výrazná lanovkárska osobnosť, dlhoročný pracovník pôsobiaci v lanovkárskej oblasti v lyžiarskom stredisku Jasná už od roku 1961. Počas 44-ročnej praxe bol pri všetkých aktivitách výstavby a rozvoja strediska, či už to bola rekonštrukcia starých lanových dráh, výstavba nových lanoviek, zasnežovanie a ďalšie. Od 1. 1. 1980 bol náčelníkom LD Roll I. a II. úsek Koliesko – Chopok, od roku 1990 strojník a zástupca náčelníka na SL TSD 4 Otupné – Luková, kde pracuje

ďodnes. Vyznamenanie sa mu udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov.

Alojz Kovaľ – Tatrawest Zuberec – významná osobnosť lyžiarskeho športu a budovania lyžiarskeho strediska v Zuberci – Spálenej, kde pôsobil prakticky od začiatku v roku 1968, kedy bol postavený prvý lyžiarsky vlek. Podieľal sa aj na výstavbe ďalšieho lyžiarskeho strediska Janovky. Bol dlhoročným funkcionárom TJ Roháče Zuberec a jedným zo zakladateľov a organizátorov populárnych pretekov o Goralský klobúčik. Vyznamenanie sa mu udeľuje pri odchode do invalidného dôchodku.

Eduard Kľuchtiak – Tatrawest Zuberec – známa a výrazná osobnosť, nestor lyžiarskeho strediska v Roháčoch – Spálenej. V stredisku pracuje od roku 1968, je dlhoročným pracovníkom obsluhy lyžiarskych vlekov, kde od prvého vleku VL 1000 Transporta prešiel postupne na LV Tatrapoma H 130. V súčasnosti okrem lyžiarskeho vleku pracuje aj na lanovej dráhe Tatrapoma TS 4. Bol pri každej výstavbe v stredisku, či už to boli lyžiarske vleky, lanovka, zasnežovanie, zjazdovky, parkovisko a služby, ktoré sa v stredisku postupne budovali. Vyznamenanie sa mu udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov.

Ing. Dušan Mikloš – Termont Martin – podpredseda ZZ LAVEX, aktívny športovec, dlhoročný funkcionár a organizátor lyžovania na Martinských holiach. Ako strojár mu učarovali stroje na úpravu lyžiarskych svahov, preto 12 rokov aktívne jazdil na SPV. Popri praktickej jazde začal tvoriť teóriu správnej úpravy lyžiarskych svahov a organizovať servis vozidiel. Od roku 1995 je generálnym zástupcom firmy Kässbohrer na Slovensku. Dušan Mikloš sa aktívne zapojil aj do budovania zasnežovacích zariadení v lyžiarskych strediskách, kde uplatňuje teoretické a praktické skúsenosti. V neposlednom rade treba vyzdvihnúť aj jeho záujem pomôcť sekretariátu ZZ LAVEX pri zabezpečovaní odborných školení vodičov SPV všetkých druhov a jeho záujem zastupovať naše združenie v riadiacom výbore medzinárodnej organizácii pre lanovú dopravu OITAF. Vyznamenanie sa mu

udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov.

Ing. Ján Hulla – zástupca firmy Doppelmayr – v mladosti ako aktívny športovec – cyklista absolvoval zimnú prípravu v mnohých našich i zahraničných lyžiarskych strediskách. Bol niekoľkonásobným majstrom Slovenska v najrýchlejšej cyklistickej disciplíne – v šprinte. V roku 1990 navštívil rakúsky podnik Girak s cieľom zabezpečiť pre slovenské podniky prácu a výrobnú kooperáciu. Po úspešnom rozbehu niekoľkých kooperačných projektov ho vedenie firmy požiadalo o spoluprácu a zastupovanie firmy na Slovensku. Odvtedy zostal verný lanovkám. Aj po spojení firmy Girak s Garaventou a neskôr aj s firmou Doppelmayr zostal stále zástupcom firmy, teraz už spolu s Ing. Tomášom Frídom. Medzi jeho lanovkárske úspechy patrí najmä gescia pri rekonštrukcii a výstavbe dvoch sekcií kabínkovej lanovky v Tatranskej Lomnici, rekonštrukcia kabínkovej lanovky na Málinom, pri pevnej štvorsedačke v Jasenskej doline. V súčasnosti zabezpečuje výstavbu sedačkovej 4-miestnej lanovky v stredisku Valča a lyžiarskeho vleku na Plejšoch a v spolupráci s lyžiarskymi strediskami sa podieľa na riešení a príprave výstavby nových lanoviek. V prvej polovici 90. rokov začal aktívne spolupracovať pri vydávaní nášho časopisu, neskôr sa stal riadnym členom redakčnej rady, kde aktívne pôsobí dodnes. Treba však vyzdvihnúť aj jeho nezištnú pomoc pri sprostredkovaní rôznych kontaktov nielen so zástupcami štátnych orgánov a inštitúcií na Slovensku, ale aj v zahraničí, konkrétne sprostredkoval návštevu Slovenska prezidentom OITAF Karlom Trütschom v roku 1997.

Kolektívne ocenenie pracovníkov Tatrapomy prevzal generálny riaditeľ Ing. Jozef Debre – ocenenie bolo udelené pri príležitosti 30. výročia podpísania licenčnej zmluvy o výrobe horských dopravných zariadení po lane s firmou Pomagalski S.A. Za obdobie 30 rokov sa na Slovensku postavilo 593 lyžiarskych vlekov a 13 lanových dráh typu Tatrapoma. Zariadenia tejto značky poznajú aj Česku, Rusku, Poľsku, Anglicku, Gruzínsku, Nemecko a Maďarsku. Celkom sa za toto obdobie pod značkou Tatrapoma vyrobilo takmer tisíc lyžiarskych vlekov a 34 sedačkových lanoviek.

Vyznamenania odovzdali oceneným predseda združenia Ing. Ján Gavalier a čestný predseda Ing. Ivan Sutóris, ktorý spomenul aj ďalšieho jubilanta **Ing. Jána Gavaliera**. Ocenil jeho dlhoročnú prácu nielen v oblasti lanoviek a lyžiarskych vlekov vo Vysokých Tatrách, ale aj jeho aktívnu prácu pre ZZ LAVEX. Čestné uznanie Jánovi Gavalierovi odovzdal riaditeľ odboru cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR Ing. Gabriel Kuliffay.

Záslužná práca združenia

Po slávnostnom akte pokračovalo zasadnutie valného zhromaždenia kontrolou plnenia uznesenia z predchádzajúceho VZ. Riaditeľ združenia Ing. Miroslav Grešo informoval o splnení uznesenia, ktoré ukladalo ukončiť proces akreditácie pre výkon školenia pracovníkov lyžiarskej služby. Dňa 10. mája 2005 dostal sekretariát ZZ LAVEX z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom Národného inšpektorátu práce oficiálne povolenie na vykonávanie školení pracovníkov lyžiarskej služby a nadväzne aj ďalších činností. Keďže zákon o Horskej záchranej službe to umožňoval, ešte pred oficiálnym udelením tohto povolenia zorganizovalo ZZ LAVEX v decembri 2004 na Štrbskom Plese prvé školenie. Zúčastnilo sa ho 23 záujemcov o vykonávanie lyžiarskej služby zo 7 lyžiarskych stredísk. Zverejnené hodnotenie školenia, tak zo strany lektorov, ako aj účastníkov konštatovalo, že školenie malo vysokú odbornú i organizačnú úroveň. Keďže zo zákona o Horskej záchranej službe vyplýva, že v každom lyžiarskom stredisku musí byť lyžiarska služba, ktorá bude riešiť otázky bezpečnosti prevádzky lyžiarskych tratí, ZZ LAVEX v prípade záujmu je pripravené zorganizovať ďalšie školenia.

Keďže správu o činnosti ZZ LAVEX za rok 2004 dostali všetky členské organizácie písomne, zamerl sa Ing. Grešo vo svojom hodnotení činnosti za uplynulé obdobie iba na niektoré najdôležitejšie úseky práce združenia. Vyzdvihol predovšetkým veci, ktoré sekretariát združenia rieši operatívne na základe zmien, ktoré prináša najmä oblasť legislatívy, či už ide o novelizáciu technických predpisov alebo o problematiku ochrany prírody vo vzťahu k rozvoju stredísk, otázky bezpečnosti lyžiarskych tratí a pod. Sú to problémy, ktoré prináša život a ktoré združenie sa snaží v rámci svojich možností riešiť, aby členskej základni vytvorili také administratívne podmienky, ktoré im pomôžu ich podnikateľskú činnosť vykonávať s čo najmenšími prekážkami.

Islo napríklad o aplikovanie Európskej smernice, ktorá sa týka výstavby a prevádzky lanových dráh do našich noriem, kde sa ZZ LAVEX aktívne do tohto procesu zapojilo tou formou, že jednotlivé normy vyhodnocovalo a dávalo odborné posudky k návrhom noriem. Proces harmonizovania noriem sa ukončil a najneskôr v decembri 2005 by v slovenskej verzii mali byť k dispozícii v predajniach, ktoré predávajú vyhlášky, normy a pod. Obdobne to bolo v problematike bezpečnosti na lyžiarskych tratiach. Islo o dlhodobý problém pôvodne pripravovaného zákona o bezpečnosti v horách, ktorý sa neskôr zmenil na zákon o Horskej záchranej službe, v ktorom sme nesúhlasili s niektorými jeho ustanoveniami. Keď sa združenie dozvedelo o pripravovanej novelizácii tohto zákona, aktívne oslovilo pracovníkov legislatívneho a právneho odboru Ministerstva vnútra SR, aby zistilo postup pri novelizácii a potom sa skontaktovalo aj so spracovateľom tejto novely, s Horskou záchrannou službou. Zástupcovia združenia absolvovali množstvo niekedy tvrdých rokovaní, pretože názory predkladateľa (MV SR) a spracovateľa (HZS) sa diametrálne odlišovali od názorov zástupcov ZZ LAVEX, najmä pokiaľ ide o otázky prevádzky lanových dopravných zariadení a prevádzky lyžiarskych tratí. Napokon požiadali o prijatie u podpredsedu Národnej rady SR JUDr. Viliama Vetešku, ktorý zorganizoval stretnutie s 5 poslancami parlamentu, kde zástupcovia združenia vysvetlili, aký dopad môže mať novela zákona o HZS na prevádzkovateľov ly-

Foto: M. Grešo

Predsedníctvo valného zhromaždenia - z'pava Ing. Miroslav Grešo, riaditeľ združenia, Ing. Ján Gavalier, predseda predstavenstva, Ing. Gabriel Kuliffay, riaditeľ odboru cest. ruchu MHSR a čestný predseda združenia Ing. Ivan Sutóris

žiarskych stredísk. Potom sa uskutočnilo pracovné stretnutie so zástupcami MV SR a HZS, kde prišlo k dohode o akceptovaní pripomienok združenia.

ZZ LAVEX sa aktívne zapojilo aj do prípravy materiálu Stratégia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku do roku 2013, ktorý pripravovalo a predložilo vláde Ministerstvo hospodárstva SR, kde sme na požiadania odborom cestovného ruchu MH SR vykonali určitú koordinačnú činnosť, pokiaľ išlo o vypracovanie podkladov z jednotlivých VÚC. Prostredníctvom VÚC sa sekretariát združenia snažil osloviť všetkých prevádzkovateľov v daných územných celkoch, aby aktívne pristúpili a predložili podklady a informácie potrebné pre spracovanie materiálu, ktorý bude významným dokumentom pre budúcnosť rozvoja cestovného ruchu na Slovensku. Súčasnne sa sekretariát združenia v spolupráci so spoločnosťou Sitour zapojil do prípravy návrhu II. etapy Kategorizácie lyžiarskych stredísk.

Po správe predsedu dozornej rady Jána Bulíka o kontrole hospodárenia združenia a účtovnej uzávierky za rok 2004, v ktorej sa o. i. konštatoval veľký počet pohľadávok u členských organizácií a potreba ich riešenia, informoval Ing. Ladislav Jurdik o príprave II. etapy Kategorizácie lyžiarskych stredísk. (Informáciu Ladislava Jurdika prinášame v rubrike Zaznamenali sme pre vás...)

Stratégia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku do roku 2013

Riaditeľ odboru cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR Ing. Gabriel Kuliffay podrobne informoval zástupcov členských organizácií o spracovaní dokumentu Stratégia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku do r. 2013, ktorý vláda SR 24. augusta 2005 svojím uznesením č. 632 schválila. Dokument je rozvojovou stratégiou a z viacerých aspektov charakterizuje, definuje produkty cestovného ruchu, definuje trhy, regióny, prístupy k cenovej politike, ľudské zdroje, ktoré sú v cestovnom ruchu veľmi dôležité, uvádza organizáciu a koordináciu cestovného ruchu a pod. Je to základný dokument, ktorý sa vždy rozpracuje na bežné dva roky vo forme koncepc

Pracovníci ocenení za dlhoročnú prácu v rozvoji OHDZ na Slovensku

cie rozvoja cestovného ruchu. Koncepcia na roky 2005 – 2006 sa trochu zdržala, pretože na porade ekonomických ministrov požiadal minister financií o dopracovanie spôsobov financovania cestovného ruchu jeho hlavnými aktérmi, čiže jednak štátom, jednak regionálnou samosprávou, miestnou samosprávou i samotnými podnikateľmi. (Podrobnejšie z vystúpenia Ing. Kuliffaya k spomínanému dokumentu sa dočítate v rubrike *Zaznamenali sme pre vás...*)

Ing. Gabriel Kuliffay informoval aj o krokoch, ktoré sa urobili v riešení vplyvu legislatívy v oblasti ochrany životného prostredia na podnikanie v cestovnom ruchu. Minister hospodárstva vymenoval medzirezortnú komisiu, v ktorej aj ZZ LAVEX sa veľmi aktívne zúčastňovalo prostredníctvom svojich zástupcov. Intenzívna, niekoľkomesačná práca komisie, vyústila do spracovania siedmich systémových opatrení, ktoré vláda svojim uznesením schválila. Účastníkov valného zhromaždenia oboznámil aj so spracovaným návrhom zákona o združeniach cestovného ruchu. Na Slovensku chýba takáto právna úprava, pociťuje sa, že je nízka pripravenosť slovenských podnikateľov na spoluprácu navzájom a aj so samosprávou pri rozvoji cestovného ruchu. To by mala táto legislatívna úprava napomôcť. Je spracovaná podľa vzorov z Rakúska a rieši organizáciu združení cestovného ruchu, financovanie a ďalšie otázky.

Mimoriadne živá diskusia

K predneseným správam a informáciám prebehla veľmi živá diskusia, v ktorej jednotliví zástupcovia stredísk tlmocili názory na súčasnú legislatívu, hovorili o ťažkostiach pri prenájdoch, odkupovaní či vyňatí pozemkov z pôdneho a lesného fondu. Zaujímali ich aj spôsoby poskytovania finančných prostriedkov a dotácií z fondov EÚ, ktorý je netransparentný. V rámci diskusie Dušan Mikloš informoval o pôsobení ZZ LAVEX v medzinárodnej organizácii pre lanovú dopravu OITAF, v ktorej je Slovensko členom riadiaceho výboru, zatiaľ bez hlasovacieho práva, oboznámil účastníkov valného zhromaždenia s priebehom 9. svetového kongresu OITAF, ktorý sa konal v Innsbrucku v dňoch 27. 9. až 1. 10. 2005. Na záver rokovania valného zhromaždenia po správe mandátovej komisie, ktorá konštatovala, že zasadnutie je uznášania schopné, predniesol predseda návrhovej komisie návrh uznesenia:

Valné zhromaždenie ZZ LAVEX, ktoré sa konalo dňa 18. 10. 2005 v hoteli Permon

A. berie na vedomie:

1. voľbu členov pracovného predsedníctva a komisií
2. odovzdanie vyznamenaní zaslúžilým pracovníkom
3. vyhodnotenie plnenia úloh z valného zhromaždenia zo dňa 10. 11. 2004
4. správu o činnosti ZZ LAVEX za rok 2004
5. informáciu o príprave II. etapy Kategorizácie lyžiarskych stredísk
6. informáciu o záveroch medzirezortnej komisie MH SR k návrhu legislatívnych opatrení pre rozvoj cestovného ruchu.

B. schvaľuje:

Správu dozornej rady o kontrole hospodárenia a účtovnej uzávierky za rok 2004 a rozdelenie zisku podľa uznesenia predstavenstva zo dňa 30. 3. 2005

C. ukladá:

1. dozornej rade pripraviť uznesenie predstavenstva ohľadom riešenia nedobytných pohľadávok – termín: na najbližšie zasadnutie predstavenstva

2. sekretariátu ZZ LAVEX úzko spolupracovať s odborom cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR na zabezpečení finančného krytia pre vydanie nového katalógu lyžiarskych stredísk na rok 2006

3. sledovať realizáciu bodov 6 a 7 opatrení na rozvoj cestovného ruchu schválených vládou SR a dávať podnety na ich urýchlené a včasné uvedenie do praxe.

Návrh uznesení účastníci zasadnutia valného zhromaždenia jednohlasne prijali. Zasadnutie valného zhromaždenia ukončil predseda ZZ LAVEX Ing. Ján Gavalier poďakovaním za aktívnu účasť.

Seminár na aktuálnu tému

Téma tohtoročného odborného seminára Príprava procesu investičného rozvoja lyžiarskych stredísk sa niesla v znamení najaktuálnejších otázok, s ktorými sa prevádzkovatelia a investori stretávajú pri rozvoji stredísk.

O postupoch a jednotlivých krokoch v územno-plánovacej, predprojektovej a projektovej príprave pri realizácii investičných zámerov, účastníkov seminára podrobne oboznámil Ing. arch. Imrich Plejdel, člen Komory slovenských architektov.

O význame a dôležitosti procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie tzv. EIA (Environmental Impact Assessment) hovorila Ing. Viera Húsková, riaditeľka odboru posudzovanie vplyvov na životné prostredie Ministerstva životného prostredia SR.

Ich prednášky doplnil Ing. Peter Múdry, zo spoločnosti Ekotrust, Banská Štiavnica, ktorý informoval o dokumente Národný strategický referenčný záměr a jeho význame. Dokument syntetizuje všetky požiadavky jednotlivých rezortov, ktoré sa dotýkajú rozvoja Slovenska do roku 2013, stanovujú sa priority, na základe ktorých budú pridelované aj finančné prostriedky tak zo štátneho rozpočtu, ako aj z fondov EÚ.

Všetky tri vystúpenia účastníkov seminára zaujali, preto náš časopis ich najpodstatnejšie časti postupne uverejní, aby sa s ich obsahom mohli oboznámiť aj tí, ktorí sa na uvedenom seminári nemohli zúčastniť.

Bohatstvo informácií pre masmédiá

Dobre zastúpená bola aj tlačová beseda, na ktorej bolo prítomných 30 novinárov - zástupcov dennej a odbornej tlače, televízie a rozhlasových staníc. Zahraničných novinárov zastupoval Ing. Roman Gric, korešpondent medzinárodného časopisu lanovej dopravy ISR, šéfredaktorka poľského časopisu Wyciąg narciarski Agnieszka Dyk i niekoľko novinárov z Českej republiky. Novinári dostali mnoho informácií o práci ZZ LAVEX a o problémoch, ktoré brzdia rýchlejší rozvoj stredísk cestovného ruchu na Slovensku, predstavitelia jednotlivých lyžiarskych stredísk ich oboznámili s pripravenosťou na novú zimnú sezónu i s novými zariadeniami, službami a cenami. Novinári sa živo zaujímali aj o problémy niektorých stredísk, o ktorých sa v poslednom čase hovorí, napríklad v Skiparku Ružomberok a, najmä, o znepriatelených táborech v Martine, ktoré, ako sa zdá, budú príčinou toho, že v sezóne 2005/2006 sa na Martinských holiach lyžovať nebude. Vypočuli si so záujmom názory jednej i druhej strany, aby si mohli urobiť názor a správne informovať čitateľov či poslucháčov. Aj po skončení tlačovej besedy mali veľký priestor na to,

■ Pohľad na účastníkov odborného seminára

■ Tlačovú besedu viedla Mária Tolnayová z Hospodárskych novín spolu s predsedom ZZ LAVEX Ing. Jánom Gavalierom

■ Zástupcovia masmédií dostali množstvo informácií o situácii v lyžiarskych strediskách pred zimnou sezónou

aby oslovili predstaviteľov jednotlivých stredísk, čo sa napokon aj odrazilo vo zverejňovaných materiáloch, ktoré už neboli iba o cenách lístkov v strediskách.

Jubilejná a rekordná výstava

Desiatu, jubilejnú výstavu Interlavex 2005 slávnostne otvoril predseda ZZ LAVEX Ing. Ján Gavalier, privítal všetkých účastníkov a ospravedlnil neúčasť podpredsedu Národnej rady JUDr. Viliama Vetešku, ktorý účasť na poslednú chvíľu odriekol pre naliehavé povinnosti v parlamente. Ján Gavalier vo svojom prihovore spomenul aj históriu týchto výstav, z nich prvá sa konala v roku 1990 za účasti 14 vystavovateľov, postupný rast významu a počtu vystavova-

■ Výstavu INTERLAVEX slávnostne otvoril predseda ZZ LAVEX Ing. Ján Gavalier

teľov, ktorý dosiahol tohtoročné rekordné číslo 80, z čoho 45 vystavovateľských firiem je zo zahraničia. To hovorí veľmi jasne o správnom rozhodnutí ZZ LAVEX usporadávať na Slovensku výstavu horských technológií. Odzrkadľuje sa to aj vo zvyšovaní vybavenosti našich stredísk modernými technológiami. Len za posledné 3 roky pribudlo na Slovensku 9 lanových dráh a do nasledujúcej zimnej sezóny má pribudnúť ďalších 7 lanoviek, pribudli najvýkonnejšie stroje na úpravu svahov, technické zasnežovanie a ďalšia vybavenosť. To všetko svedčí o tom, že aj táto výstava výraznou mierou prispieva k rozvoju zimného cestovného ruchu na Slovensku.

Účastníkov slávnostného otvorenia pozdravil aj predseda Svazu provozovateľů lanovek a vleků České republiky Jiří Běluňek.

Organizátorov výstavy potešilo, že v tomto roku pribudlo aj viacero firiem, ktoré sa na výstave zúčastnili po prvý raz. Záujem firiem o výstavu bol v tomto roku skutočne obrovský a hoci sa výstavné priestory v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi o niečo zväčšili, takmer nepostačovali. Na výstave mali zastúpenie všetky odbery vyrábajúce technológie pre horské strediská. Už tradične mali najpočetnejšie zastúpenie výrobcovia a dodávatelia zasnežovacích zariadení a firmy zaoberajúce sa pokladničnými a turniketovými systémami. Prirodzene, nechýbali svetovo najuznávanejší výrobcovia lanoviek a lyžiarskych vlekov – Doppelmayr, Pomagalski, Tatra, ktorých dopĺňali viacerí výrobcovia menších lyžiarskych vlekov, predovšetkým z Českej republiky.

Zastúpenie tu mali známi výrobcovia snežných pásových strojov na úpravu lyžiarskych

svahov Kässbohrer a Prinoth, tradiční výrobcovia lán – firma Fatzer z Švajčiarska a Teufelberger z Rakúska, rad firiem, ktoré vyrábajú rôzne doplnkové predmety pre vybavenosť stredísk aj z hľadiska bezpečnosti (ochranné siete, matrace atď.). Výstavu navštívilo vyše 500 odborných návštevníkov. Okrem účastníkov celého podujatia viaceri autobusov a áut priviezlo pracovníkov z rôznych lyžiarskych stredísk z celého Slovenska na jednodňovú prehliadku vystavených exponátov. A, skutočne, mali čo pozerieť a obdivovať. Už vo vonkajších priestoroch a terase pred hotelom ich upútali nové stroje na úpravu lyžiarskych svahov, snehové delá, snežné skútre a terénne štvorkolky, nábehový pás pre pohodlné nastupovanie na lanovky a rad ďalších exponátov.

V predpoludňajších hodinách 19. októbra 2005 priamo na výstavisku si od zástupcov firmy Kässbohrer prevzali najnovší SPV PistenBully 300 W Kandahar pracovníci Tatranských lanových dráh, prirodzene, aj so symbolickým kľúčom a tradičným prípitkom. Popoludní stredo-veki bubeníci za zvukov bubnov pozývali na prevzatie ďalšieho stroja, v tomto prípade Prinoth zástupcami lyžiarskeho strediska SKI Vrátna.

Prijemným prevkapaním a oživením bola aj osobná návšteva výstavy lyžiarskou legendou – svetoznámym zjazdárom Andreasom Wenzelom, ktorý je o. i. odborným poradcom spoločnosti

■ Predseda SPLV Českej republiky Jiří Běluňek pri príhovore k účastníkom otvorenia výstavy

■ Zástupcovia a.s. TLD pri slávnostnom preberaní nového SPV Kässbohrer PB 300 W Kandahar

■ Lyžiarske svahy v stredisku Vrátna bude upravovať SPV Prinoth, ktorý z výstavy Interlavex šiel priamo do Vrátnej.

Mountain Holiday and Ski Resort, ktorá sa zameriava na realizáciu investícií v oblasti cestovného ruchu v Českej republike a na Slovensku, konkrétne vo Vysokých Tatrách.

Čas pre priateľské stretnutia a rozhovory

Hoci program 34. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a medzinárodnej výstavy Interlavex 2005 bol skutočne bohatý a náročný na zvládnutie, predsa len, ako to už býva pri stretnutiach lanovkárov, pracovníkov lyžiarskych stredísk a priaznivcov zimných športov, našiel sa čas aj pre priateľské stretnutia, diskusie, výmenu poznatkov i názorov.

Spoločenskou bodkou za podujatím bol slávnostný raut, kde srdečnú priateľskú atmosféru, ktorú spoločne vytvárali tak zástupcovia vystavovateľov, ako aj účastníci podujatia z radov lanovkárov, zástupcov lyžiarskych stredísk a ďalších hostí, výborne podfarbovala príjemná hudba dievčenskej kapely z Liptovského Mikuláša. Program doplnila vystúpením aj skupina bruňných tanečník a komická scéнка v podaní hercov zo Spišskej Novej Vsi.

Na záver azda iba strohé konštatovanie – celé tohtoročné podujatie nebolo iba jubilejné, bolo aj rekordné účasťou vystavovateľov a, predovšetkým, úspešné. K tomu, prirodzene, prispeli bezchybnými službami aj samotní pracovníci hotela Permon. Organizátorom ZZ LAVEX a jeho pracovníkom možno iba zagrátulovať a popriať im, aby si dosiahnutú úroveň udržali aj v nasledujúcich ročníkoch.

Miroslava Čerňanská

■ Účastníci otvorenia jubilejnej 10. výstavy INTERLAVEX

10

10 *Záujem o jednotlivé expozície bol skutočne veľký*

11

11 *Pohľad do výstavnej haly - expozície firiem ASTER a AXESS*

12

12 *Novým vystavovateľom bola aj firma AVAROC, ktorá na výstavu prišla s protilávínovou ochranou*

13

13 *Expozícia firmy BK Pardubice predstavila zariadenie pre technické zasnežovanie*

14 *Stánok firmy BVH z Prievidze so zabezpečovacou technikou*

15 *Talianska firma DEMAC prišla na výstavu Interlavex opäť po mnohých rokoch*

16 *Zastúpenie firmy DOPPELMAYR sa na nezáujem návštevníkov nemohlo sťažiť*

17 *Medzinárodný časopis lanovej dopravy ISR má na výstave pravidelné zastúpenie. V strede zahraničný korešpondent časopisu pre ČR, SR a Poľsko Ing. Roman Gric*

18

18 *Expozícia výrobcu SPV KÄSSBOHRER v plnom obsadení*

19

19 *Aj v spoločnej expozícii firiem MADAST (mazivá, oleje) a COMAN (bezpečnostné a ochranné prvky) bolo stále rušno*

20

20 *Výrobca lyžiarskych vlekov firma MICHÁLEK z Českej republiky*

21

21 *Záujemci o pokladničné a turniketové systémy pri rokovani v stánku firmy NESSY*

22 *Expozícia firiem POMAGALSKI, SNOWSTAR a ich výhradného zástupcu na Slovensku TECH-MONT*

23 *Spoločná expozícia firmy SITOUR (informačné a propagačné systémy) a firmy MEINGAST (zimná technika)*

24 *Predseda združenia Ing. Ján Gavalier na návšteve v expozícii firmy SNOWTECH*

25 *V tomto roku prišiel rekordný počet vystavovateľov, okrem hlavnej výstavnej sály boli expozície aj v tzv. modrej sále hotela*

22

23

24

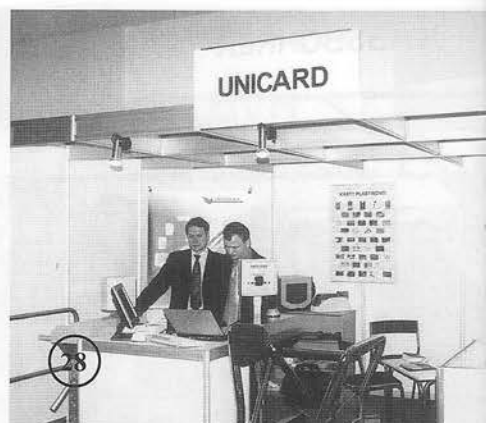
25

26 *Slovenský výrobca TATRAPOMA si pripomenul aj 30 rokov od podpísania licenčnej zmluvy a začiatok výroby OHDZ na Slovensku*

27 *Predseda českého SPLV J. Bělunek pri expozičii firmy TECHNICALPIN - East Europe*

28 *Firma UNICARD z Poľska prišla s ponukou pokladničných systémov*

29 *Tradičný vystavovateľ, firma Wiegand, ktorá vyrába zariadenia pre voľný čas (bobové dráhy a pod.)*

SUFAG®

snow vision

buduje v Západných Tatrách

Medzi Dolným Kubínom a Zakopaným buduje spoločnosť Sufag pre známe termálne kúpalisko Meander Park v Oraviciach kompletne plnoautomatické zasnežovacie zariadenie.

Po posilnení predajných aktivít na Slovensku je táto zákazka ďalším úspechom. Dodávka obsahuje hlavnú čerpaciu stanicu, 1 200 m potrubia, 1 200 m elektrických káblov, 15 rozvodní a 6 Sufag snehových diel s hydrantmi a hadicami. Čerpacia stanica má výkon 38 litrov za sekundu, výstupný tlak 56 barov a príkon 110 kW. Zasnežovacie zariadenia Sufag sú typu S-Compact Automatic a Compact Automatic, postavené na trojnožke s prenosným zariadením. Riadenie je prostredníctvom počítačovej centrály, ktorú taktiež dodáva Sufag s osvedčeným softvérom Supersnow a alarm-systémom firmy GSM.

Budované lyžiarske stredisko Oravice sa nachádza v nadmorskej výške 840 m, dosahuje výšku 1 000 m, dĺžka zjazdovky bude 1 200 m. (Blížšie informácie na www.meanderpark.com).

Eva Bajčiová

Zaznamenali sme pre vás...

Z vystúpenia Ing. Gabriela Kuliffaya, riaditeľa odboru CR na zasadnutí valného zhromaždenia

Ako som už spomínal, na požiadanie ministra financií sme dopracovali do Stratégie rozvoja cestovného ruchu na Slovensku do roku 2013 spôsoby financovania, ku ktorým neboli zo strany ministerstva financií žiadne pripomienky. Stručne vás poinformujem o tom, čo podľa tohto materiálu bude financovať štát. Zo strany štátneho rozpočtu bude štát spolu s prostriedkami z fondov EÚ financovať aj naďalej podporné programy schémy štátnej pomoci, vrátane implementačných agentúr; naďalej bude štát zodpovedný za propagáciu a marketing Slovenskej republiky prostredníctvom Slovenskej agentúry pre cestovný ruch, členské príspevky za Slovensko v medzinárodných organizáciách ako WTO, OECD, Spoločenstvo podunajských štátov Die Donau a ďalšie, kde sme členmi. Ďalej bude štát financovať prípravu strategických koncepčných územných a plánovacích dokumentov v oblasti cestovného ruchu (ďalej CR) prostredníctvom rozpočtových kapitol ústredných orgánov štátnej správy, ďalej prevádzku, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení vo vlastníctve štátu, ktoré sú využívané na účely CR, ide predovšetkým o kultúrne a historické pamiatky, ochranu prírodných aktivít a pod. Čo je z nášho pohľadu veľmi dôležité, štát bude financovať vzdelávanie, ďalšie zvyšovanie kvalifikácie a odbornú prípravu pracovníkov v CR, záchranné systémy v zimných i letných strediskách CR v záujme bezpečnosti návštevníkov, teda horskú, vodnú,

leteckú a cestnú záchrannú službu. Štát bude riešiť náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa zákona č. 544 o ochrane prírody a krajiny, čo bolo veľmi diskutované. Štát by mal financovať aj štatistiku a satelitný účet CR, kde narastajú tlaky z EÚ, aby sme v tejto oblasti postúpili ďalej.

Stratégia rozvoja CR do roku 2013 je víziou o tom, kam by sme chceli dôjsť v cestovnom ruchu do roku 2013. Je určených 5 strategických cieľov:

1. strategickým cieľom je posilnenie postavenie odvetvia CR v národnom hospodárstve;
2. strategickým cieľom je rast konkurenčnej schopnosti odvetvia CR Slovenska v európskom priestore. Tým, že sme vstúpili do EÚ, rozšírili sa trhy, zvýšila sa konkurencia a musíme sa snažiť, aby sme udržali krok aspoň s našimi susednými štátmi;
3. strategickým cieľom je zvýšenie atraktív-

nosti Slovenska ako dovolenkového cieľa. Podľa štatistiky prejde slovenskými hranicami oboma smermi asi 26 miliónov turistov, z tohto počtu prenocuje na Slovensku aspoň 1 noc len približne 1,5 milióna osôb. Stále sme tranzitnou krajinou a naším cieľom je presvedčiť tých, ktorí Slovenskom len precestujú, aby sa v budúcnosti rozhodli pre dovolenku na Slovensku;

4. strategický cieľ je rast objemu pobytového CR, ktorý je na Slovensku nízky;
5. strategický cieľ definuje zlepšenie štruktúry návštevníkov skvalitňovaním poskytovaných služieb, aby k nám nechodili iba klienti, ktorí majú len minimálne výdavky, ale prostredníctvom skvalitňovania služieb získať aj stredne bohatú klientelu.

V tomto dokumente definujeme 5 hlavných foriem cestovného ruchu na Slovensku, a to:

1. mestský a kultúrny CR, kde máme dobrý potenciál a kde sa oplatí rozvíjať aj konkurenciu voči susedným krajinám;
2. kúpeľný a zdravotnícky CR;
3. významnou formou je zimný cestovný ruch a zimné športy;
4. letná turistika a pobyty pri vode;
5. vidiecka turistika, pre ktorú na Slovensku nie je taký región, v ktorom by sa nemohla rozvíjať.

Ministerstvo hospodárstva SR, odbor cestovného ruchu spracoval a vydal aj ďalší materiál Regionalizácia cestovného ruchu na Slovensku. Je to podporný dokument predovšetkým pre samosprávne kraje, pre potenciálnych investorov domácich i zahraničných. Pre všetkých zahraničných investorov, ktorí by chceli na Slovensku investovať v cestovnom ruchu, sa pripravuje anglická verzia. ■

Ing. Ladislav Jurdík, Sitour – Príprava 2. etapy Kategorizácie lyžiarskych stredísk na Slovensku

V roku 2002 sme sa rozhodli vypracovať určitý vzor pre hodnotenie lyžiarskych stredísk, ktorý by odrážal určitú materiálnu vybavenosť a vybavenosť strediska službami. Išlo o to, aby sme návštevníkom strediska vedeli povedať, aká je štruktúra služieb a materiálno-technická vybavenosť a čo môžu od jednotlivých stredísk podľa pridelených hviezdíček očakávať. Prvá etapa kategorizácie prebehla od zimnej sezóny 2003 a skončila sa v tomto období. Do kategorizácie sa prihlásilo 87 lyžiarskych stredísk.

Po zhodnotení všetkých parametrov komisia na zasadnutí dňa 12. 8. 2005 dospela k niektorým záverom, ktoré sa premietli do kategorizácie pre budúce obdobie:

- venovať väčší dôraz konkrétnym údajom, ktoré sú uvedené v dotazníkoch, pri maximálnej dĺžke zjazdovky pridať body strediskám, ktoré majú dlhšie zjazdovky;

- do kategorizácie vložiť parameter homologizácie FIS, teda strediská, ktoré majú trate homologizované FIS, by mali mať vyššie ohodnotenie;

- brať do úvahy aj nadmorskú výšku strediska. Z pôvodných podmienok kategorizácie sme vylúčili parameter lyžiarskej záchranej služby, pretože LZS je zo zákona pre každé lyžiarske

stredisko povinná. Pre nový návrh sa odsúhlasilo:

- strediská s 2 ** musia mať minimálne tlačové materiály o stredisku a možnosť občerstvenia;
- strediská s 3*** večerné lyžovanie, samostatnú webovú stránku, technické zasnežovanie na 50 % zjazdových tratí, internetovú kameru, bufet, sociálne zariadenie, počet a značenie vlekov, dobrý prístup do strediska a požičovňu lyží;
- strediská so 4**** musia byť vybavené infocentrami, sezónnym skitelefónom, zabezpečovacím zariadením na rizikových miestach zjazdových tratí, minimálne 1 lanové dráhy, vlastnú internetovú stránku s kamerou, odkladaciu a zábavnú miestnosť pre deti, skibus, reštauráciu, lyžiarsku školu, požičovňu a servis lyží, bežecké trate;
- strediská s 5***** infocentrum, minimálne 2 lanové dráhy, atrakcie, pravidelne usporadúvané podujatia.

Prirodzene, vždy parametre strediska predchádzajúcej kategórie sa musia v stredisku automaticky nachádzať. Počty bodov pre jednotlivé kategórie zostávajú zachované.

Do konca novembra 2005 budú materiály potrebné pre kategorizáciu zaslané jednotlivým

prevádzkovateľom lyžiarskych stredísk, do 30. januára 2006 je termín prijímania vyplnených dotazníkov zo stredísk na zaradenie do kategorizácie, hodnotenie sa ukončí 28. februára 2006.

Členovia hodnotiacej komisie a pracovníci ZZ LAVEX a spoločnosti Sitour sa budú zúčastňovať na obhliadke stredísk, ich technickej vybavenosti a služieb atď., aby to, čo bude v dotazníkoch uvedené, bolo správne a platné.

Počas uplynulých 3 rokov sme s dobrým pocitom mohli sledovať, ako sa hviezdíčky ukazujú na lyžiarskych lístkoch, propagačných materiáloch, panoramatických mapách, bolo ich vidno aj na autách niektorých stredísk. Z toho možno usudzovať, že zámer sa naplnil. Každoročne narastá vybavenosť lyžiarskych stredísk, rastie aj konkurencia a je dobré vedieť pre návštevníkov, kde môžu očakávať lepšie služby či širší výber.

V rámci diskusie odznelo viacero otázok a pripomienok, týkajúcich sa finančnej podpory rozvoja cestovného ruchu. Vyjadrili sa k nim:

Ing. Gabriel Kuliffay, riaditeľ odboru cestovného ruchu MH SR

Chápeme, že nie je správne, ak vynecháme podnikateľské subjekty z možnosti financovania z fondov EÚ v ďalšom plánovacom období rokov 2007 – 2013. Minister financií však zastáva názor, že niektorým je umožnené, aby príspevky dostali a iným nie, tým sa deformuje trh, čo podľa neho nie je správna cesta. Pre ilustráciu v plánovacom období 2004 – 2006 sme pre obce na výstavbu infraštruktúry rozdelili 1,4 miliardy Sk, pre podnikateľské subjekty 1,3 miliardy Sk, teda spolu 2,7 mld. Sk z približne 100 mld., ktoré Slovensko dostalo. Požiadavky však boli desaťnásobné. Svedčí to o tom, že je tu obrovský pretlak na financovanie zariadení cestovného ruchu. Žiaľ, nezmeníme to, uvidíme, či náš nový minister bude mať toľko sily a presvedčovacích schopností, aby túto vec posunul ďalej. Predbežne je stav taký, že jedine obce, resp. partnerstvá za účasti obcí budú môcť tieto prostriedky dostávať.

Chcel by som zdôrazniť, že združenia cestovného ruchu ako základné organizácie združujúce podnikateľské subjekty v regiónoch, by nemali byť bez obcí. Smeruje k tomu aj návrh zákona o združeniach cestovného ruchu, aby obec v každom prípade bola členom združenia.

Ing. Ivan Sutóris, čestný predseda združenia

Práve v tomto období by mala vláda posudzovať prvý návrh a pravidlá na financovanie z prostriedkov EÚ pre ďalšie plánovacie obdobia. To obdobie trvá 7 rokov, doteraz to boli 3 roky. A na tieto tri roky dostal cestovný ruch od EÚ 118 miliónov eur, je to vyše 4 mld. Sk. Nikdy predtým cestovný ruch na Slovensku nemal toľko financií k dispozícii. Ministerstvo hospodárstva či ním riadené agentúry nikde nezverejňujú, hoci sú povinní, kam tieto prostriedky šli. Utržkovito sa vie, že súkromná spoločnosť v kúpeľoch Dudince dostala 200 miliónov, Skicentrum Ban-

ská Štiavnica 150 miliónov, Štúrovo podľa žiadosti na revitalizáciu okolia termálneho kúpaliska - v skutočnosti je to rekonštrukcia námestia 40 miliónov, dokonca v Tatrách jedna z najbohatších spoločností J and T, ktorá sa chváli, že v Tatrách ide investovať miliardy, dostala 80 miliónov, ďalšia tatranská spoločnosť tiež pár desiatok miliónov. A takto sa prostriedky rozplývajú.

Avšak občianske združenia, ktoré robia drobné služby a budujú drobnú vybavenosť, vynechali z možnosti žiadať o tieto granty. Spolupracoval som s jedným občianskym združením, ktoré v tomto smere korešpondovalo najskôr s ministerstvom, odkiaľ prišla strohá odpoveď - EÚ rozhodla, že občianske združenia nemôžu byť prijímateľmi. Ale občianske združenia sú dnes takmer všetky TJ, občianskymi združeniami sú všetky regionálne združenia cestovného ruchu atď. Činnosť mnohých lyžiarskych vlekov, TIK, drobné služby, turistické chodníky a pod. - to robia prevažne občianske združenia, a tie boli vyšachované. Máme písomné vyjadrenia od štátneho tajomníka, od ministra, že také bolo rozhodnutie EÚ. Preto sme išli na zastúpenie EÚ v Bratislave, kde nám povedali, aby sme sa obrátili priamo na direktoriát regionálneho rozvoja v Bruseli. To sme spravili a máme k dispozícii list podpísaný generálnym riaditeľom direktoriátu regionálneho rozvoja EÚ, že to nie je pravda, EÚ ani EK o tom nerozhodla, je to rozhodnutie slovenských orgánov. Potom ministerstvo navrhlo, aby občianske združenia urobili dohodu s obcami. Ale ak združenie pokrýva celý región, a to je väčšina združení cestovného ruchu, má sa dohodnúť napríklad s 15 obcami. Je tu aj ďalšia vec - osobne by som rád videl starostu, ktorý to, čo sa vybuduje z týchto peňazí, ktoré prejdú cez účet obce, takýto majetok odovzdal občianskemu združeniu.

V súčasnosti sa intenzívne pracuje na pravidlách pre ďalšie obdobie siedmich rokov. Je šanca, že cestovný ruch na Slovensku by mohol dostať v prepočte možno sedem mld. Sk. Preto treba zabojsť aj v tom zmysle, aby aj občianske združenia mohli byť prijímateľmi prostriedkov z takýchto grantov.

Ohlasy vystavovateľov na jubilejný Interlavex 2005

Počas jubilejnej medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex 2005 sme oslovili zástupcov niektorých vystavovateľských firiem, aby nám prezradili dojmy z výstavy. Zamerali sme sa predovšetkým na tie firmy, ktoré sa na výstave predstavili prvý raz.

NIVIS, GmbH, Bolzano, Taliansko - zástupca firmy Vladimír Dibdiak
Naša firma prišla na túto výstavu prvý raz. Prišli sme sem predstaviť našu novinku v technickom zasnežovaní, ktorá je výnimočná

tým, že zatiaľ ako jediná nevyužíva na výrobu snehu kompresor alebo nejaké prídavné nukleátory. Funguje to na systéme injekčných trysiiek, kde tlak vody vyrába podtlak vzduchu, ktorý sa zmieša s vodou ako pri bežných klasických zariadeniach. Už sami ľudia, ktorí prídu do našej expozície, sa pozastavujú nad tým, aký je tento systém výnimočný a ako funguje bez kompresora a prídavných zariadení. Sme veľmi spokojní so záujmom návštevníkov o náš produkt. Naša firma je na trhu od roku 2003 a pomerne celkom skoro sme sa dostali aj na Slovensko, kde už naše zariadenie bolo odskúšané a zákazník je spokojný. Na Slovensku sa náš systém inštaluje v jednom lyžiarskom stredisku na Orave, o ďalšej zákazke rokujeme pre lyžiarske stredisko Latky. Naše zariadenie sme inštalovali už v mnohých krajinách, dokonca i exotických, napríklad v Kórei, ale aj v Chorvátsku, Belgicku a pod.

Aký je náš celkový názor na túto výstavu? Sme veľmi spokojní, šéf našej firmy sa musel ospravedlniť, lebo tento termín je dosť šibeničný, všade sa pred sezónou finišuje, ale poslal svojho zástupcu Michaela Pramsohlera, aby mal, ako sa u nás hovorí, informácie z prvej ruky. Michael Pramsohler je na Slovensku prvý raz, je veľmi spokojný s organizáciou výstavy, s pohostinnosťou, s účasťou a záujmom návštevníkov a je príjemne prekvapený, pretože dosiaľ mal na Slovensko celkom iný názor v porovnaní so skutočnosťou, o ktorej sa presvedčil.

DEMAC, GmbH, Wolkenstein, Taliansko
Zástupca firmy Dr. Mirco Demetz nám prezradil: Moje prvé dojmy z výstavy sú veľmi dobré, je tu veľa ľudí, veľa firiem, dobrá organizácia. Samozrejme, až po skončení oboch výstavných dní môžeme celkovo vyhodnotiť úspešnosť našej prezentácie. Na Slovensko sme už v roku 1992 dodali prvé zasnežovacie zariadenie pre Tatry. Teraz návštevníkom predstavujeme predovšetkým naše zariadenie Demac Set, ktoré je konštruované podľa tradičných kritérií so zabudovaným kompresorom a zasnežovacie zariadenie Mega a Mega P, ktoré sú súčasťou novinkou našej firmy. Prišli sme na Slovensko, aby sme naviazali nové kontakty a získali ďalších budúcich zákazníkov. Som presvedčený, že o dva roky prideme opäť.

COMAN Bratislava

Predstavitel' firmy Andrej Schwarcz tiež vyslovil spokojnosť s priebehom výstavy a počtom návštevníkov: Som prekvapený úrovňou a organizáciou výstavy. Naša firma ponúka technické textilie, ochranné siete a celý rad ďalších produktov, ktoré majú uplatnenie v lyžiarskych strediskách. Keďže sme presne nepoznali rozsah a veľkosť tejto výstavy, boli sme v tomto roku spoluvystavovatelia, avšak každopádne o dva roky prideme opäť, požiadame o väčší priestor, pretože môžeme ponúknuť oveľa viac produktov, ako sme ich predstavili teraz.

KRAKONOŠ SPORT Strážne, Česká republika

Hovorí predstavitel' firmy Jiří Rieger: Nie je to naša úplne prvá účasť na výstave Interlavex,

boli sme tu už pred mnohými rokmi. Keďže Slovensko sa stáva stále zaujímavejšou krajinou pre výrobcov techniky pre horské strediská, prišli sme po rokoch opäť. To je jeden z dôvodov, druhým dôvodom je, že máme vlastnú produkciu zasnežovacích zariadení – tyčových kanónov, s ktorou chceme na Slovensku preraziť. Pokiaľ ide o môj celkový dojem z výstavy, úprimne som prekvapený tým, že účasť a záujem potenciálnych zákazníkov sú pomerne veľké. Organizácii výstavy nemôžem nič vytýkať. Keďže som sa prihlásil až na poslednú chvíľu, dostalo sa mi umiestnenie až v druhej časti, na inom poschodí, ako je hlavná časť výstavy. Všimol som si, že niektorí návštevníci mali trochu problém nájsť tento druhý výstavný priestor. Možno sa mal v priestore pred vchodom do hlavnej výstavnej haly, kde sú umiestnené stojany s časopismi a prospektmi, umiestniť pútač, ktorý by upozorňoval na ďalšiu časť výstavy na inom poschodí. Napriek tomu som veľmi spokojný.

MOMENT Zlín, Česká republika

Slová konateľa firmy Ing. Václava Tomáška, CSc.: Naša firma Moment sa zaoberá strojárskou výrobou, vyrábame prevodovky, najrôznejšie linky na lisovanie, jednoúčelové stroje atď. Jedným z našich výrobkov sú práve lyžiarske vleky, ktoré vyrábame už dlhší čas. Sú to vleky strednej kategórie do dĺžky 700 m, ktoré tu teraz predstavujeme a ponúkame. Pokiaľ ide o môj názor na výstavu Interlavex, bolo by potrebné si otázku rozdeliť – či sa výstava páči mne osobne, či sa páči tým, ktorí ju navštívili, či má výstava slúžiť rozvoju turizmu, alebo je to čisto komerčná záležitosť. Z týchto hľadísk ju potom možno hodnotiť. Pokiaľ ide o technické zabezpečenie, je to podľa mňa dobrý štandard, nevidím tu žiadne výkyvy. Prišli sme sa na Slovensko prezentovať, chceli by sme na Slovensku aj nejaké vleky stavať a z tohto pohľadu sme ako firma spokojní, už sme našli a nadviazali aj určité kontakty.

DOPPELMAYRSEILBAHNEN GmbH, po- bočka STETTEN, Rakúsko

Oslovili sme aj Dr. Michaela Bitterla, zástupcu firmy, ktorá tu bola už pri prvom ročníku výstavy a nechýbala na žiadnej z desiatich výstav. „Na výstavu Interlavex chodím veľmi rád a veľmi dlho. Ako si spomínam, už na prvej výstave sme sa zúčastnili, vtedy ešte ako dve firmy pred spojením (Girak a Doppelmayr) a musím konštatovať, že sme vždy boli s úrovňou spokojní. V posledných rokoch sa na Slovensku vybuďovalo veľa nových lanoviek, čo ma osobne veľmi teší. Naša firma dodáva na Slovensko presne rovnaký druh horských dopravných zariadení ako do Rakúska, Švajčiarska, Francúzska atď., pretože pre všetky platia rovnaké technické normy a bezpečnostné predpisy. Som rád, že sa vaše strediská rozvíjajú, máte krásnu krajinu s výbornými podmienkami na lyžovanie. S touto jubilejnou výstavou, jej organizáciou i celým priebehom som spokojný, napokon, také to bolo vždy. Rád sa sem opäť o dva roky vrátim.“

Z referátov odborného seminára

Ing. arch. Imrich Plejdel:

Aspekty územno-plánovacej, predprojektovej a projektovej prípravy

V súvislosti s hlavnou témou dnešného seminára sa v mojej prednáške zameriam na aspekty územno-plánovacej, predprojektovej a projektovej prípravy v procese investičného rozvoja lyžiarskych stredísk na pozadí súčasnej legislatívy. Na úvod treba podotknúť, a nie je to iba moje osobné presvedčenie, ale prakticky overená skúsenosť, že kvalitná územno-plánovacia, predprojektová a projektová príprava pri realizácii investičných zámerov všeobecne, je základom úspechu z pohľadu hladkého postupu pri prerokúvaní, odsúhlasovaní, povoľovaní daného zámeru, súčasne, a to je podstatné, aj z hľadiska jeho výsledného efektu, o čo, samozrejme, každému ide v prvom rade.

Predpokladám, že najlepším výsledným efektom a určite hlavným cieľom každého investora či prevádzkovateľa je lyžiarske stredisko, ktoré je v prvom rade realizované dobre, t. zn. bez kolízií, fungujúce, poskytujúce pestrú ponuku služieb, stredisko, ktoré má potenciál a možnosti ďalšieho rozvoja, je esteticky príťažlivé s originálnou identitou. Je vyhľadávané návštevníkmi počas čo najdlhšej zimy a prípadne i letnej sezóny, stredisko, ktoré uspokojuje svojich návštevníkov tak, aby mohla vzniknúť určitá osobná väzba, obľúbenosť daného zariadenia pre jeho opakovanú návštevnosť. Toto všetko je niekoľko hlavných dôvodov a motívov, prečo má zmysel od začiatku, od nápadu investičného zámeru postupovať koncepcie, uvážlivo a korektne v súlade s platnými právnymi predpismi. Niekedy sa môže zdať, že legislatívou predpísaný postup je zdĺhavý, treba priznať, že často taký skutočne je, ale postup *ad hoc* s kombináciou jednorazových krokov a ich samostatnej, prípadne aj dodatočnej legalizácie, spravidla neprináša celkový efekt ani z hľadiska očakávanej časovej úspory a veľmi pravdepodobne ani z hľadiska výsledného efektu. Toto by som rád zdôraznil.

Keď život prináša požiadavky na zmeny, rozšírenie, adaptácie, úpravy a treba ich riešiť za chodu, bez nejakej zásadnej všeobecnejšej koncepcie, tak možno v jednotlivých prípadoch takto si pomôcť, ale výsledný efekt nemusí byť vždy optimálny.

Z pohľadu Koncepcie územného rozvoja Slovenska (KURS), ktorá je najvyšším územno-plánovacím dokumentom Slovenska, ktorý schvaľuje vláda, je rozvoj cestovného ruchu a s ním súvisiacej infraštruktúry jednou z priorit územného rozvoja Slovenska. KURS tieto možnosti a zámery rozvoja zosúladzuje s ostatnými podmienkami územného rozvoja Slovenska, najmä so štruktúrou osídlenia, hospodárskou základňou, dopravnou a technickou infraštruktúrou, ochranou životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. Konkrétne situácia s rozmiestnením a možnosťami rozvoja, resp. budovaním lyžiar-

skych stredísk na Slovensku, je vám určite veľmi dobre známa, preto sa k nej nebudem podrobne vyjadrovať, spomeniem iba niektoré základné výhody a nevýhody nášho prostredia.

Medzi výhody patrí spravidla veľmi dobrá dostupnosť a blízkosť intravilánov obcí, najmä z hľadiska možnosti technickej a sociálnej infraštruktúry, prípadne atraktivita územia Slovenska s jedným z najväčších podielov zalesnenia v Európe, pomerne početný výskyt vodných zdrojov pre technické zasnežovanie, možnosti kombinácie viacerých funkcií v nadväznosti na lyžiarske areály v zimnej a čiastočnej i letnej sezóne.

Medzi určité nevýhody, resp. negatíva môžu patriť napríklad malá priemerná nadmorská výška existujúcich lyžiarskych stredísk, ktorá znamená krátku, prípadne klimatickými výkyvmi poznamenanú priemernú dĺžku zimnej sezóny, prevládajúca geografická a geomorfologická orientácia hlavných údolí na Slovensku medzi jednotlivými masívmi v západo - východnom smere, ktorá znamená vysokú, približne až 50 % prevládajúcu orientáciu svahov na južné smery a tiež rozľahlosť niektorých údolí a kotlín orientovaných v severo - južnom smere. To je napríklad Turiec, Rajec, Donovaly a pod., kde je obmedzený potenciál prepojenia protihľahých úbočí. Rovnako je to ešte stále nedostatočná úroveň najmä dopravnej a sčasti aj technickej infraštruktúry, čo je dlhodobým problémom našej republiky, komplikované vlastnícke vzťahy k pozemkom potenciálne vhodných na využitie v rámci lyžiarskych centier, pretrvávajúca nízka výsplosť personálu a starostlivosť o návštevníkov v niektorých lyžiarskych centrách vrátane nedostatočnej skladby a úrovne poskytovaných služieb a v tejto súvislosti tiež pomerne vysoké ceny služieb vo vzťahu k úrovni poskytovaných služieb.

Zhodnotenie všetkých pozitív, negatív a informácií o území by malo predchádzať príprave každého investičného zámeru, či už pôjde o celkom nový areál alebo o rozširovanie, prípadne dobudovanie existujúceho. To znamená, že poznanie možností a potrieb a ich analýza, zhodnotenie, by malo byť odrazovým mostíkom pre koncipovanie akéhokoľvek zámeru.

Teraz prejdeme k základnému prehľadu krokov, ktoré je nevyhnutné, prípadne osočné urobiť pred vlastnou realizáciou investičného zámeru. Je orientovaný trochu viac do legislatívy.

Všetky obce vrátane miest v Slovenskej republike sa riadia základnou právnou normou, a tou je zákon č. 369/90 Z. z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov. Hneď v úvodnom paragrafe č. 1 zákon ukladá každej obci ako základnú úlohu starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Z hľadiska územného, resp. investičného rozvoja sú pod

statné dve ustanovenia paragr. 4, kde podľa ods. 3 písm. d obec usmerňuje ekonomickú činnosť v obci a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej činnosti právnických alebo fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväznú stanoviská k investičnej výstavbe v obci. Podľa písm. j tohto odseku obec obstaráva a schvaľuje územno-plánovacia dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce. Znamená to, že obec sa vždy vyjadruje ku každému zámeru a zároveň je obstarávateľom územno-plánovacej dokumentácie.

Dalšie podrobnosti v oblasti územného rozvoja obcí upravuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, skrátene, v tzv. stavebnom zákone a v nadväzujúcich vykonávacích vyhláškach. Podľa stavebného zákona sa pod územným plánovaním rozumie činnosť, ktorá sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Tri základné nástroje územného plánovania sú územno-plánovacie podklady, územno-plánovacia dokumentácia a územné rozhodnutia. Obec a samosprávne kraje ako orgány územného plánovania môžu zabezpečovať obstarávanie územno-plánovacích podkladov a územno-plánovacej dokumentácie iba prostredníctvom odborne spôsobilých osôb, ktoré majú príslušné vzdelanie, prax a zložili požadovanú skúšku na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR. Takáto osoba nemôže byť súčasne spracovateľom ňou obstarávaných územno-plánovacích podkladov a územno-plánovacej dokumentácie. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR vedie register odborne spôsobilých osôb pre obstarávanie územno-plánovacích podkladov a územno-plánovacej dokumentácie. Zoznam je na internetovej stránke ministerstva.

Územno-plánovacími podkladmi sú vlastne dokumentácie, ktoré môžu byť aktuálne v príprave vašich investičných zámerov – je to urbanistická štúdia, územný generel, územná prognóza alebo územno-technické podklady. Z nich najmä prvé dva podklady z územno-plánovacích podkladov, t. zn. urbanistická štúdia a územný generel, môžu prichádzať do úvahy pri príprave výstavby alebo rozširovania lyžiarskych areálov či rekreačných zón všeobecne.

Urbanistická štúdia rieši čiastkové problémy území čo do rozsahu vymedzeného územia, resp. čo do obsahu riešenej problematiky. Napríklad urbanistická štúdia rekreačnej zóny, strediska zimnej rekreácie a športu a pod. Spracúva sa pri príprave územného plánu ako návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania a funkčného využívania vymedzeného územia, prípadne na spodrobnejšie či overenie územného plánu, ako aj pri zmene územného plánu. Urbanistická štúdia sa spracúva ešte v predstihu pred vypracovaním územného plánu, ak územný plán ešte neexistuje, alebo územný plán, ktorý už obec má, môže spodrobňovať alebo ho meniť. Niekedy aj tento krok je aktuálny, ak treba zmeniť územný plán, robí sa to cestou urbanistickej štúdie, čo je najoptimálnejší postup. Urbanistickú štúdiu obstaráva spravidla orgán územného plánovania, t. j. obec alebo samosprávny kraj. Môže

ju však obstaráť, alebo aj finančne zabezpečiť každý, kto o to prejaví záujem, zákon to umožňuje. Obsah a rozsah urbanistickej štúdie sa určí zadaním. Treba na to súhlasiť orgánu územného plánovania - tým je obec alebo samosprávny kraj, ktorý garantuje štátne, regionálne, resp. komunálne záujmy vo väzbe na nadradený územno-plánovaciú dokumentáciu, t. zn. obec, regiónu alebo KURS-u. V prípade, že sa má použiť ako podklad pre územné rozhodovanie, je potrebný aj súhlas príslušného stavebného úradu.

Dalším územno-plánovacím podkladom je územný generel. Ten podrobne rieši problematiku územného rozvoja jednotlivých zložiek osídlenia, napr. bývania, priemyslu, poľnohospodárstva, dopravy, technických sietí a služieb, občianskej vybavenosti, zelene a aj rekreácie. Spracúva sa, ak treba prehĺbiť riešenie určitej zložky osídlenia, v našom prípade rekreácie a športu v navrhovanej územno-plánovacej dokumentácii. Môže slúžiť aj ako podklad pre územné rozhodovanie a spracovanie ďalšej územno-plánovacej dokumentácie. Územný generel obstaráva podobne ako v prípade urbanistickej štúdie orgán územného plánovania, jeho obsah a rozsah sa určuje zadaním. Za zmienku tiež stojí, že popri územno-plánovacích podkladoch existujú ešte aj tzv. ostatné podklady. Ak tieto existujú alebo sú vypracované, povinne sa využívajú pri územno-plánovacej činnosti, v zásade ak existuje o území aj iný dokument ako je územno-plánovací podklad, urbanistická štúdia, územný generel, spracovateľ ďalšieho stupňa dokumentácie ich musí povinne využívať. Sú to v kontexte našej problematiky najmä projekty pozemkových úprav, lesných, vodohospodárskych, závlahových a melioračných úprav pozemkov, dokumenty systému ekologickej stability, územné priemety ochrany prírody a krajiny, programy ochrany kultúrneho a historického dedičstva a pod. Rozdiel medzi ostatnými a územno-plánovacími podkladmi je v tom, že ostatné podklady môžu, príp. spravidla obstarávajú iné orgány a inštitúcie ako orgány územného plánovania.

Lyžiarske strediská sú situované do voľnej krajiny a extravilánov obcí, ktoré často nemajú vypracovanú územno-plánovaciú dokumentáciu. Ak obec alebo mesto, v katastrálnom území ktorého sa existujúca alebo pripravovaná lyžiarska alebo rekreačno-športová oblasť nachádza, má vypracovaný územný plán, ktorý nie je potrebné v súvislosti s pripravovaným zámerom meniť, potom problém odpadá. Treba povedať, že mestá a obce s viac ako 2 000 obyvateľmi sú povinné mať územný plán, ostatné obce sú povinné mať územno-plánovaciú dokumentáciu v prípade, ak treba riešiť koncepciu územného rozvoja, uskutočňovať rozsiahlu novú výstavbu a prestavbu v obci, alebo umiestniť verejnoprospešné stavby, ako to aj vyplýva zo záväznej časti územného plánu regiónu, najmä na splnenie medzinárodných záväzkov alebo na umiestnenie verejného dopravného a technického vybavenia celoštátneho významu, ktorými sú dnes také aktuálne najmä diaľnice a rýchlostné komunikácie a tiež tzv. významné investície, priemyselné parky a pod. V týchto dvoch prípadoch sú obce povinné mať územný plán, aj keď majú menej ako 2 000 obyvateľov.

Rozsah a obsah územno-plánovacích podkladov a územno-plánovacej dokumentácie podrobne predpisuje vyhláška č. 55/2001 Z. z. o územno-plánovacích podkladoch a územno-plánovacej dokumentácii, v ktorej sú podrobne uvedené náležitosti týchto dokumentov. Kom-

plexnú územno-plánovaciú dokumentáciu a územno-plánovacie podklady, t. zn. územné plány obcí, miest a regiónov, sú podľa stavebného zákona a zákona č. 138/1992 Z. z. oprávnení vypracúvať autorizovaní architekti. Na spracovanie územno-plánovacích podkladov a príslušných častí územno-plánovacej dokumentácie sú oprávnení v zmysle tohto zákona tiež krajinní architekti a autorizovaní stavební inžinieri. Teda, komplexnú územno-plánovaciú dokumentáciu, ak má dotýchny projektant autorizáciu v Komore slovenských architektov, môže vypracovať kompletne, pokiaľ je autorizovaný v Slovenskej komore stavebných inžinierov, môže vypracúvať podklady a čiastkové etapy alebo niektoré čiastkové projekty v rámci územno-plánovacej dokumentácie, napríklad dopravnú infraštruktúru, technickú infraštruktúru a pod. Register autorizovaných architektov a krajinných architektov vedie Slovenská komora architektov (www.komarch.sk) a register autorizovaných stavebných inžinierov Slovenská komora stavebných inžinierov (www.sksk.sk).

Podmienka mať územný plán obce v prípade potreby umiestnenia verejnoprospešných stavieb vyplýva z krajnej možnosti inštitútu vyvlastnenia pri vysporiadaní pozemkov potrebných na realizáciu danej verejnoprospešnej stavby. Vystupuje tu otázka, či rekreačné, športové alebo všeobecne zariadenia cestovného ruchu, môžu spĺňať atribúty verejnoprospešnej stavby. Je tradíciou, že u nás sa za verejnoprospešné stavby považujú predovšetkým zariadenia verejného dopravného a technického vybavenia územia, ktoré sú z hľadiska zóny ďalšieho rozvoja nevyhnutné. Ak by sme použili obraznú analógiu napríklad živého organizmu, potom takými zariadeniami sú tepny, nervy a orgány, ktoré priamo zabezpečujú distribúciu energie, výmenu informácií a pod. Žiadny organizmus však nemôže prežiť a fungovať bez prísunu zdrojov potravy a energie. To platí podľa nášho názoru aj pre rekreačno-športové zóny a zariadenia cestovného ruchu, ktoré sú pre mnohé obce a lokality na Slovensku často jedinou rozumnou alternatívou socio-ekonomického rozvoja. Ak je takáto aktivita zásadnou podmienkou ďalšieho rozvoja príslušnej obce, resp. spádovej oblasti, možno prostredníctvom územného plánu obce a nadväzujúceho územného plánu zóny navrhnúť a schváliť umiestnenie verejnoprospešných stavieb so zameraním na rekreáciu, šport a cestovný ruch. Táto cesta nie je celkom jednoduchá a často pomerne náročná, najmä pri prerokovaní územno-plánovacej dokumentácie, avšak výsledok v podobe platného územného plánu obce alebo zóny poskytuje veľmi dobrý a ťažko spochybniteľný základ pre ďalší postup v územnom konaní a stavebnom povolení pripravovanej investície.

V tejto súvislosti ešte jedna poznámka – keďže územné plány alebo územno-plánovacia dokumentácia priamo definuje pozemky určené na zastavanie, resp. na určité funkčné využitie, tieto pozemky možno po schválení územného plánu považovať za stavebné, čo má, prirodzene, priamy vplyv na ich cenu a trhovú hodnotu. Aj keď sa reálne stávajú stavebnými pozemkami až po vydaní územného rozhodnutia, je potrebné podľa možnosti už predtým zvažovať optimálnu stratégiu postupu, kedy zvoliť cestu cez územno-plánovaciú dokumentáciu, územno-plánovací podklad, cez urbanistickú štúdiu alebo priamo prostredníctvom dokumentácie pre územné rozhodnutie. Toto by som zdôraznil aj v tej súvislosti

ti, že v každej lokalite, ktorá má už určitú tradíciu, určité zariadenia vybudované, môže byť situácia iná. Na menšie rozširovanie areálu nebude asi treba obstarávať územný plán alebo spracúvať komplikované podklady, ak tam napríklad nebude treba v krajnom prípade aj vyvlastňovanie. Vždy jednotlivé smery riešenia treba podľa možnosti zvažovať vopred. Nedá sa zovšeobecňovať, ale asi najviac prípadov by mohol pokryť tento model:

Prvým krokom by mohla byť urbanistická štúdia športovo-rekreačnej zóny alebo areálu, nasleduje jej prerokovanie okruhom dotknutých účastníkov a schválenie ako územno-plánovacieho podkladu v obecnom zastupiteľstve, v katastri ktorého sa daná zóna alebo areál nachádza.

Druhým krokom by malo byť vypracovanie dokumentácie pre územné rozhodnutie podľa paragr. 35 stavebného zákona a vykonávacej vyhlášky č. 453/2000, vypracovanej oprávnenou osobou, t. zn. autorizovaným architektom alebo autorizovaným stavebným inžinierom. Táto dokumentácia tvorí prílohu návrhu na vydanie územného rozhodnutia, nasleduje vlastné konanie umiestnenia stavby a vydanie územného rozhodnutia. Súčasťou územného rozhodnutia je stavebným úradom overený situačný výkres so zakreslením predmetu územného rozhodnutia na podklade katastrálnej mapy.

Tretím krokom je vypracovanie dokumentácie, resp. projektu pre stavebné povolenie v zmysle paragr. 56 stavebného zákona a paragr. 9 vyhlášky č. 453/2000, ktorá pojednáva o podrobnostiach územného, resp. stavebného konania. Táto dokumentácia, podobne ako v prípade územného rozhodnutia, musí byť vypracovaná autorizovaným architektom alebo autorizovaným stavebným inžinierom a rovnako tvorí prílohu žiadosti o stavebné povolenie. Na základe stavebného konania je vydané stavebné povolenie, ktorého neoddeliteľnou prílohou je stavebným úradom overená projektová dokumentácia stavby.

Zámerné som detailne nespomínal niektoré rozdiely v rámci územného alebo stavebného konania, najmä možnosti zlučenia územného a stavebného konania v prípade existencie schváleného územného plánu zóny s podrobnými zastavovacími podmienkami a povoľovanie jednoduchých stavieb, prípadne ohlasovanie drobných stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác. Tieto prípady sú z hľadiska komplexných investičných zámerov výstavby nových alebo rozsiahlejších rekonštrukcií a modernizácie existujúcich lyžiarskych stredísk marginálneho charakteru. Možno ich, samozrejme, aplikovať na drobné alebo jednoduché stavby a stavebné úpravy, napr. výmenu a modernizáciu existujúcich zariadení bez zmeny vonkajšieho vzhľadu, bez zásahu do statiky konštrukcie, funkcie, kapacitných parametrov a pod.

Toto je akási základná kostra legislatívneho procesu v príprave a povoľovaní investičných zámerov v oblasti rekreačných zón. Pri špeciálnej problematike výstavby lyžiarskych stredísk vrátane ich modernizácie a rozširovania treba uviesť ešte niektoré informácie, ktoré sa týkajú oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie a súvisiacich environmentálnych podmienok, ktorým sa bude venovať riaditeľka odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie Ministerstva životného prostredia SR Ing. Viera Húsková.

Viera Húsková, riaditeľka odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie, Ministerstvo životného prostredia SR

Vo svojom vystúpení by som vás chcela stručne informovať o niektorých otázkach, ktoré súvisia s posudzovaním vplyvov na životné prostredie. Viem, že mnohým z vás, keď počujete o ochrane životného prostredia najmä vo vašej oblasti, sa takmer otvára nožik vo vrecku. Ale nie je to také neprekonatelné. Je pravdou, že pôvodne v zákone nebolo uvedené posudzovanie lanoviek a lyžiarskych vlekov, treba si však uvedomiť, že v tom čase sa toľko lanoviek a vlekov ani nestavalo, ako je tomu v súčasnosti. My sme síce ochrana životného prostredia, ale vždy sa snažíme byť reálnou ochranou životného prostredia. Náš odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie je v takej polohe, že bojuje s vnútorným aj vonkajším nepriateľom. Sme subjekt, ktorý sa snaží dať do súladu aj ochranu životného prostredia, aj výstavbu lanoviek a vlekov. Uvedomujeme si, že ak naša krajina má na niečo predpoklady, tak je to práve rozvoj cestovného ruchu, rozvoj športových aktivít a nie haly, ktoré staviame okolo ciest, ktoré prinášajú montážnici a ktorí onedlho pôjdu na Ukrajinu. Mysli však stavbou týchto hál musíme zaradiť na to, aby sme mohli rozvíjať tie danosti, ktoré naša krajina má, teda rozvoj cestovného ruchu

Osobne veľmi rada s vami spolupracujem, rada sa dozvedám to, čo vy vidíte ako problém a som rada, ak sa nám podarí záležitosť vyriešiť tak, aby bola spokojná ochrana prírody a aby ste boli spokojní aj vy. Snažíme sa, aby sme vás s ochranou prírody zblížovali, ale musíme vám vo zveľaďovaní prírody pomáhať aj vy a nie, aby sa stali také prípady, že si najmä skupinu niektorých ľudí, aby v noci vyrúbali stromy alebo vysekali kríky tam, kde chcete postaviť vleky. My vám vieme odborné poradiť, ako si zveľaďiť krajinu, pretože aj pre vás je pekná krajina základným výrobným prostriedkom, lebo ak si postavíte vleky v prostredí, kde nič nie je, v ktorom sa ľudia budú cítiť zle, tak radšej odídu do inej krajiny a vaše zariadenia zostanú prázdne. Naším spoločným cieľom je mať a ochraňovať prírodu.

A práve na to slúži nástroj, ktorý sa volá posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Nebudem vás zbytočne zaťažovať podrobnosťami z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, priniesli sme sem brožúrky, v ktorých je to všetko uvedené, vrátane schém jednotlivých krokov.

(Poznámka redakcie: Pre tých, ktorí sa na seminári nezúčastnili, podstatné časti spomínanej brožúrky a schému uverejňujeme v ďalšom čísle časopisu.)

Uvediem niektoré zásadné veci. Posudzovanie vplyvu na životné prostredie sa robí vždy pred povolením činnosti podľa osobitných predpisov, t. zn. pred územným rozhodnutím. V prípade, ak robíte nejakú rekonštrukciu alebo vylepšenie zariadenia, teda ak máte existujúcu lanovku alebo lyžiarsky vleky a idete ho vymeniť za modernjšie zariadenie, posudzovanie vplyvu sa robí len vtedy, ak sa súčasne s rekonštrukciou rozširuje činnosť o viac ako 25%. To sa týka aj zvyšovania kapacity. Niekedy máme problémy s niektorými ľuďmi, ktorí robia tvrdšiu formu ochrany práve s kapacitou, lebo dosť ťažko sa nám vysvetľuje, že vyššia kapacita neznamená vždy, že tam prídú viac ľudí, že vyššia kapacita slúži a je dôležitá aj z hľadiska bezpečnosti, napríklad pri náhlom zhoršení počasia, kedy treba rýchlo dostať ľudí dolu. Ťažko sato obhajuje - pretože ochrana prírody sa obáva, že keď už vyššiu kapacitu budete mať, tak sa budete snažiť ju maximálne využiť. Ale v takom prípade by ste boli sami proti sebe, pretože každý svah má určitú únosnosť a ak by ste tam dopravili viac ľudí, ktorí budú na svahu do seba narážať, viac tam neprídu a ešte odhovorí aj svojich známych.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie sa teda robí vždy pred územným rozhodnutím, v prípade, že sa robí len stavebné rozhodnutie, tak pred stavebným roz-

hodnutím. V súčasnosti stojíme na rozhraní, končí sa zákon č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a v parlamente je už nový zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Môžeme vás ubezpečiť, že v novom zákone sme sa snažili uplatniť všetko, čo sme počas platnosti starého zákona zistili a overili si. Nový zákon nie je v ničom prísnejší, naopak, možno je to jeden z mála zákonov, ktorý bude ústretivejší voči podnikateľskej sfére. Často vám robili

problém termíny, ktoré v zákone č. 127/1994 boli, v návrhu nového zákona sú všetky termíny na posudzovanie, pripomienkovanie atď., skrátené o polovicu.

Chcela by som upozorniť, že proces posudzovania vplyvov na životné prostredie treba urobiť. V tomto procese veľa ráz vyriešime všetky streby záujmov, ktoré by vás určite neminuli, keby ste začali robiť územné konanie, pretože ak sa nevysvetlili v procese posudzovania vplyvov, všetky pripomienky sa dávali do ďalšieho konania, v povoloňacom procese by sa všetko vrátilo a samotný proces by trval dlhšie.

Urobila som si výpis posudzovania vplyvov na životné prostredie - od roku 1994 sme urobili asi 2 500 posúdení stavieb, z toho za toto obdobie bolo 41 lyžiarskych vlekov a lanoviek, 28 teraz posudzujeme, zo 41 posúdených stavieb boli niektoré zrealizované, iné nie, možno čakajú na nejakého investora.

Pokiaľ ide o vaše zariadenia, v starom zákone bola jedna položka, a to jazdové trate, bežecké trate, skokanské mostíky, lanovky, lyžiarske vleky, ostatné zariadenia, umiestnené v chránených územiach (NP a CHKO). Nie je ešte ujasnené, čo sa urobí s vtáčimi a inými lokalitami, pretože EÚ prijala smernicu, kde v čl. 6 jasne hovorí, že všetko na svete, čo sa nachádza na týchto územiach, sa musí posúdiť z hľadiska vplyvu na životné prostredie. Pri tvorbe nového zákona sme museli zväzdať dosť veľký boj s ochranou prírody, pretože je nemysliteľné, aby sme, obrazne povedané, posudzovali každú psiu bídu, ktorá sa bude nachádzať v týchto lokalitách. Napríklad pri Hurbanove toto územie zaberá až 60 či 80 % okresu. Napokon sa ustáľilo, že budeme posudzovať to, čo máme v našom zákone a všetky veci, ktoré EÚ požaduje, budeme posudzovať len vtedy, ak orgán štátnej ochrany prírody, ktorý sídli na obvodných úradoch, teda odbor životného prostredia, nám preukáže, že táto činnosť môže spôsobiť zásadné zmeny v ekosystémoch. V zákone je tiež uvedené, že sa môžu dávať podnety na posudzovanie, čo je tiež veľmi nebezpečné a musíme to dobre zvažiť. Napríklad teraz máme podnet na posudzovanie 24 lesných ciest na Čiernom Balogu. To je také isté, ak sa napríklad v hospodárskom lese preženie smrť, je tam kalamita - kým by sme proces posudzovania podľa tohto zákona urobili, drevo zhnije. Ako vidíte, aj my máme problémy. Vždy sa však snažíme komunikovať s ľuďmi, hľadať kompromisy a veľa raz nás to stojí veľa námahy, aby sme sa dohodli.

Ostávame pri tom, že v chránených územiach budeme posudzovanie robiť stále. Ak idete niečo robiť, potrebujete vypracovať dokumentáciu, zámer. Zámer môže vypracovať ktokoľvek, kto to vie a vypracuje ho podľa zákona. Nemusí to byť človek s odbornou spôsobilosťou, ale je dobré, ak si zoberiete človeka, ktorý to už robil, ktorý sa vyznáva v problematike. Na internetovej stránke nášho ministerstva máme zoznam odborne spôsobilých ľudí, môžete si vybrať. My nenariaďujeme, neurčujeme, kto to má urobiť. Ministerstvo v povinnom hodnotení už len určuje toho, kto zámer bude posudzovať, vyberáme ľudí zo spomínaného zoznamu, ktorí nezávisle posúdia celý proces posudzovania.

Na záver chcem povedať, že čokoľvek budete potrebovať, môžete sa na nás kedykoľvek obrátiť, radi vaše dotazy zodpovieme a vysvetlíme. V spomínanej brožúrke sú uvedené všetky kontakty.

ZUSAMMENFASSUNG

Vom 18. bis zum 20. Oktober 2005, im Hotel Permon in Podbanské, fand der 10. Jahrgang der internationalen Ausstellung der Bergtechnik INTERLAVEX statt. Die Ausstellung wurde im Rahmen der 34. Tage der Seilbahnen und Schilifte organisiert, die aus mehreren Veranstaltungen bestanden. Die Hauptveranstaltung war die Generalversammlung der Mitgliedsorganisationen des Verbandes, bei der die Tätigkeit des Verbandes LAVEX während seiner ganzen Existenz eingeschätzt wurde. Dank dem Verband gibt es heute in der Slowakei 20 große, international bekannte Schizentren, 45 mittlere und fast 205 lokale und regionale Schizentren. Im Oktober 2005 gab es in der Slowakei 35 Seilbahnen, und bis der Wintersaison wird es 7 weitere Seilbahnen geben, was in der Slowakei nicht ganz gewöhnlich ist. Eine weitere Veranstaltung war das Fachseminar mit dem Thema: „Die Vorbereitung des Prozesses der Investitionsentwicklung der Schizentren“, an dem Vorrangige Fachmänner aus dem Bereich der Gebietsplanung und Projektvorbereitung und Vertreter des Umweltministeriums der SR ihre Fachreferate hielten. An der Pressestunde nahmen 30 Journalisten, die Tages- und Fachpresse, Fernsehen und regionale Rundfunkstationen vertraten, teil. Auf Grund der vermittelten Informationen bekamen sie einen Überblick über die Arbeit des Verbandes, über Neuheiten in einzelnen Schizentren vor der Wintersaison, aber auch über Probleme, auf die die Betreiber der Schizentren bei Erweiterung ihrer Aktivitäten stoßen. Diesjährige 10. Ausstellung INTERLAVEX erzielte einen Rekord in der Ausstellerzahl. Es kamen 80 Aussteller, davon 45 aus dem Ausland. Die Organisatoren waren froh, dass es im Vergleich zu den vorigen Jahren mehr Firmen gab, die an der Ausstellung zum ersten Mal teilnahmen. Die Veranstaltung wurde von mehr als 500 Fachbesuchern – Arbeitern der Schizentren aus der ganzen Slowakei – besucht.

SUMMARY

From October 18 - 20, 2005, in the Hotel Permon in Podbanské, the 10th year of the international exhibition of mountain technologies INTERLAVEX took place. The exhibition was part of the 34th Days of cableways and ski-lifts, consisting of a number of events. The main event was the general meeting of the member organizations of the association, where they evaluated the activities of LAVEX during its entire existence. Thanks to the association, there are 20 internationally known winter resorts, 45 middle and almost 205 local or regional ski resorts in the Slovakia. In October 2005, there were 35 cableways in the Slovakia, and there will be 7 new ones until the beginning of the winter season. Another event was the special seminar with the main topic: „The Preparation of the process of the investment development of the ski resorts“. The foremost experts in the field of layout planning and project preparation and representatives of the Ministry of environment of the SR submitted their reports. At the press conference, 30 journalists representing the daily and special press, television and regional broadcasting stations took part. They learned about the work of the association, about the novelties in the single ski resorts before the winter season, as well as about the problems the resort operators run up against in extending their activities. This year's jubilee 10th exhibition INTERLAVEX reached a record in the number of exhibiting firms; 80 firms in altogether, 45 of them from abroad. The organizers were delighted by the high number of firms taking part in the exhibition for the first time. More than 500 experts - ski resorts workers from all over the Slovakia - visited the event.

Oznamy a informácie

Sedem systémových opatrení pre rozvoj cestovného ruchu na Slovensku schválené vládou SR

1. Prehodnotiť počet a súčasné hranice všetkých národných parkov a chránených krajinných oblastí na Slovensku so zámerom upraviť stupne ochrany s cieľom prísne chrániť iba skutočne významné územia ochrany a znížiť stupeň ochrany v urbanizovaných územiach. Zodpovedné Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR a Ministerstvo hospodárstva SR, spolupráca VÚC, miestna samospráva, zástupca mimovládnych organizácií a zástupca vlastníkov pôdy a ich združení.
2. Pri spracúvaní návrhov jednotlivých zón v národných parkoch a CHKO vychádzať z dokladovaných prírodných hodnôt a zohľadniť aj súčasný stav a plánovaný rozvoj podnikateľských aktivít na ich území. Na prípravu navrhovaných zón sa odporúča prizvať aj zástupcov VÚC, miestnej samosprávy, vlastníkov pôdy a ich združení a zástupcov mimovládnych organizácií. Zodpovedné Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Ministerstvo hospodárstva SR, spolupráca VÚC a miestna samospráva.
3. Na základe analýzy prírodných podmienok na území NP a CHKO posúdiť možnosť vyčlenenia území príľahlých obcí, v prípade NP do 2. stupňa, resp. v prípade CHKO do I. alebo 2. stupňa ochrany prírody. Rozvoj aktivít cestovného ruchu sústreďovať prevažne do zastavaných území obcí, mimo chránených území a ich zón v 3. až 5. stupni ochrany. Zodpovedné Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Ministerstvo hospodárstva SR, spolupráca VÚC, miestna samospráva, zástupca mimovládnych organizácií, zástupca vlastníkov pôdy a ich združení
4. Do území so 4. a 5. stupňom ochrany prírody na území NP a CHKO nezačleniť zastavené územie obce. Zodpovedné Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR
5. Presadzovať zahrnutie obstarávania urbanistických štúdií a plánov regiónov, obcí a zón, ako základných nástrojov komplexného využívania územia na podnikateľské aktivity do opatrení programových dokumentov. Finančné prostriedky EÚ využiť aj na financovanie tvorby technicko-ekonomickej dokumentácie pre podnikateľské aktivity a dokumentáciu

pre tvorbu produktov cestovného ruchu. Zodpovedné Ministerstvo výstavy a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo hospodárstva SR, spolupráca VÚC a miestna samospráva.

6. V záujme zlepšenia podmienok rozvoja horských a podhorských stredísk cestovného ruchu upraviť v príslušných právnych predpisoch aj podmienky a mechanizmus výmeny odlesnených plôch lyžiarskych tratí za funkčný lesný fond. Zodpovedné Ministerstvo financií SR a Ministerstvo pôdohospodárstva SR.
7. Novelizovať zákon Národnej rady SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona č. 374/1996 Z. z. a zákona č. 72/1999 Z. z. a zákonov č. 121/2001 Z. z., č. 509/2001 Z. z., č. 435/2002 Z. z., č. 161/2003 Z. z., č. 512/2003 Z. z. a 64/2002 Z. z. tak, aby sa v paragr. 13 ods. 10 umožnilo zriadenie stavby na pozemku vo vlastníctve štátu na zriadenie líniovkej stavby, športovo-rekreačného zariadenia a objektov slúžiacich na poskytovanie služieb spojených s cestovným ruchom a v paragr. 13 ods. 11 umožniť, aby nájomca alebo vypožičiavateľ bol oprávnený prenechať majetok štátu do nájmu, podnájmu alebo výpožičky na účely cestovného ruchu a to so súhlasom Ministerstva financií SR. Zodpovedné Ministerstvo financií SR a Ministerstvo pôdohospodárstva SR. ■

9. svetový kongres lanových dráh

V dňoch 27. 9. až 1. 10. 2005 sa v Innsbrucku uskutočnil v poradí už 9. svetový kongres lanových dráh. Ide o významné celosvetové podujatie, ktoré organizuje medzinárodná organizácia OITAF pre všetkých svojich členov, ale aj výrobcov a prevádzkovateľov osobných a priemyselných lanových dráh.

Kongresu predchádzalo 108. zasadnutie riadiaceho výboru OITAF, valné zhromaždenie členov OITAF i 109. zasadnutie riadiaceho výboru. Riadiaci výbor OITAF pracuje v 3-ročnom funkčnom období. V tomto roku mu funkčné obdobie končí a preto riadiaci výbor zvolal na 26. 9. 2005 riadne valné zhromaždenie, pred ktorým prerokoval návrh novej kandidátky členov riadiaceho výboru pre nové funkčné obdobie a návrh na zmeny stanov.

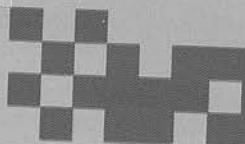

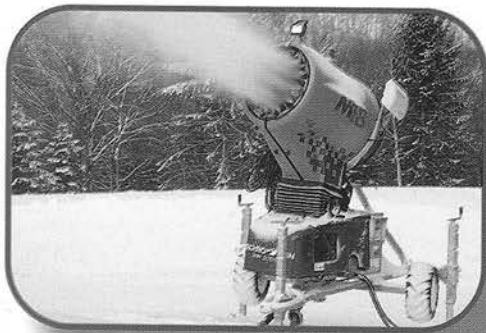

Mladé Buky

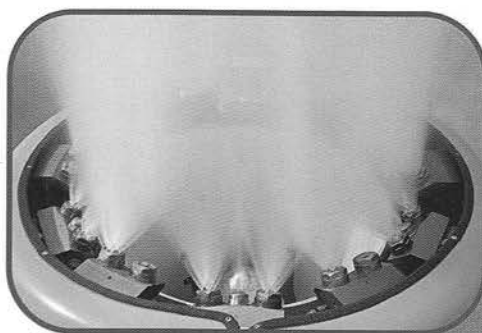
Pre garantované, najlepšie snehové podmienky
na zjazdovkách od jesene do jari

TECHNOALPIN®
snow experts

M18 mobil

Jedinečná QUADRIJET technológia

Revolučná hliníková hlava

Už 15 rokov a vždy o krok vpredu,
ponúkame kompletne riešenia
šité na mieru:

- Rozvody vody a vzduchu
- High-tech ventilátorové snežné delá,
z vlastného vývoja a výroby
- High-tech zasnežovacie tyče,
z vlastného vývoja a výroby
- ATASS - automatizácia a riadiace
systémy

Jednoduchá pokládka
liatinových potrubí

Kompaktné šachty

XE-ventil

Čerpacie stanice

TECHNOALPIN AG

Kopernikusstraße 6A – I - 39100 Bozen Tel.: +39 (0471) 550 550 Fax: +39 (0471) 200 441 E mail: info@technoalpin.com

TECHNOALPIN East Europe s.r.o.

Riečna 31 010 01 Žilina – Slovenská republika Tel.: +421 (41) 7002644-5 Fax: +421 (41) 7002646 E mail: technoalpin@technoalpin.sk

PORADENSTVO

PROJEKTOVANIE

INŽINIERING

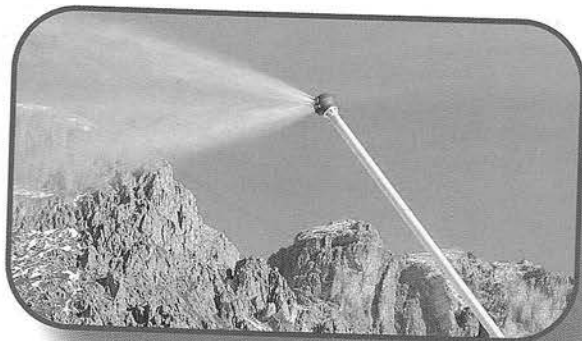

SERVIS

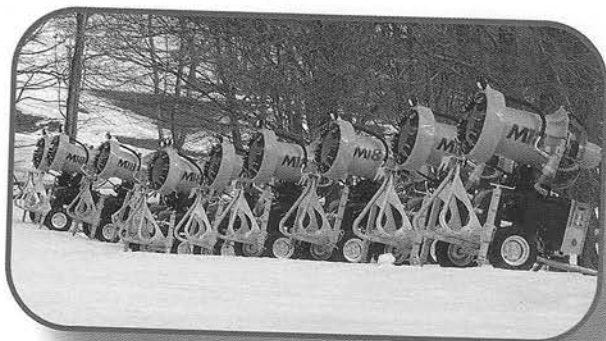

pre tyč A9

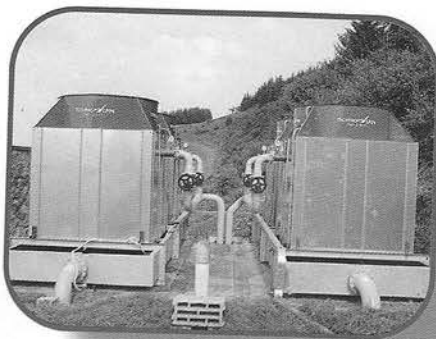
Najvyššia kvalita snehu aj pri hraničných teplotách

M18 Standard

ATASS automatizácia (FIS Majstrovstvá sveta v zjazdových disciplínach Bormio 2005)

Chladiaca technológia

Vodné nádrže (ZOH Turín 2006, biatlon)

TECHNO ALPIN®
Snow experts

Štefan Želasko, technický riaditeľ, SKI Plejsy, a. s.
 „13 lyžiarskych sezón sme prežili s technickým zasnežovaním a s firmou TECHNOALPIN bez problémov, s vysokou kvalitou snehu, bezporuchovosťou, rýchlym a kvalitným servisom a uznaním FIS, pri siedmich pretekoch Európskeho pohára mužov i žien v zjazdových disciplínach!“

Oldřich Rychlík, ředitel spol. MARKID, s. r. o.
 „Naše společnost MARKID pracovala s několika typy sněžných děl různých producentů, ale jednoznačně preferujeme výrobky firmy TECHNOALPIN. Jejich jednoduchá obsluha, vysoká spolehlivost a provozní vlastnosti nás přesvědčují o správnosti naší volby. V současnosti je v našich areálech v provozu 13 ks děl M18S a 3ks M90/3 S. Naše zkušenosti s jejich provozem jsou velmi pozitivní.“

Slovenská republika: Plejsy, Vrátna dolina, Malinô Brdo, Jasenská dolina, Valčianska dolina, Remata, Krahule, Selce, Mýto p. Ď., Jánska dolina, Závažná Poruba, Čertovica, Vyšná Boca, Jasná, Osrbliie, Drienica, Stará Myjava, Látky, Veľká Rača, Čierne

Česká republika: Černý Důl, Mladé Buky, Harrachov, Pustevny, Jánske Lázně

Poľská republika: Zakopane-Nosal, Wierchomla, Kluczkowcze, Krynica

450 zákazníkov vo svete – jedna voľba

Taliansko: FIS Majstrovstvá sveta v zjazdových disciplínach Bormio 2005, ZOH 2006, Obereggen, Kronplatz, Corvara, Cortina, Val di Fiemme, Arabba **Rakúsko:** Saalbach Hinterglemm, Sölden, Stubai Gletscher, St. Anton am Arlberg, Pitztal, Obergurgl **Švajčiarsko:** Davos, Sedrun, Veysonnaz, Saas-Fee, Grindelwald, Samnaun, Lenzerheide **Nemecko:** Großer Arber, Klingenthal, Züschen, Feldberg, Oberaudorf **Francúzsko:** Chamonix, Tignes, La Plagne, Les Arcs, Orciere **Španielsko:** Sierra Nevada, La Covatilla, Andorra, Arcalis, Aramon, Valdezcaray **Bulharsko:** Bansko **Chorvátsko:** Sljeme **Rumunsko:** Azuga, Predeal **Rusko:** Bannoe Lake - Magnitogorsk, Bobrov Log - Krasnojarsk, Olympica Moskva **USA a Kanada:** Alpine Ski Club, Fernie Mountain Resort, Yellowstone Club, Breckenridge **Austrália a Nový Zéland:** Mt. Hut, Coronet Peak, Mt. Hotham **Čína, Kórea a Japonsko:** Jisan Forest Resort, Seoul Ski Resort, Song Wood

TechnoAlpin AG Kopernikusstraße 6A
 I - 39100 Bozen
 Tel. +39 (0471) 550 550
 Fax +39 (0471) 200 441
 E mail: info@technoalpin.com

TechnoAlpin East Europe, s.r.o. Riečna 31
 01001 Žilina
 Slovenská republika
 Tel. +421 (41) 7002644-5
 Fax: +421 (41) 7002646
 E mail: technoalpin@technoalpin.sk

TechnoAlpin France S.A.R.L. Dardilly - Francúzsko / **TechnoAlpin Schweiz AG** Aschoren - Švajčiarsko
TechnoAlpin Austria GmbH Innsbruck - Rakúsko / **TechnoAlpin Deutschland GmbH** Pasenbach - Nemecko
TechnoAlpin USA Inc. Utah - U.S.A. / **TechnoAlpin Canada** Pemberton - Kanada

PARTNERI

Alex Sofia - Bulharsko / **Casli SA** División Nieve - Madrid - Španielsko / **Hae in Commerce Co., Inc.** Južná Kórea / **Melchers Techexort** Peking - Čína / **Monte N. Nulikas & Co.** Veria - Grécko / **Kessu OY** Helsinki - Fínsko / **Skiare** Brisbane - Austrália
Snowtech AB Sunne - Švédsko / **TechnoAlpin** Brasov - Rumunsko / **TechnoAlpin Liaison Office** Tokyo - Japonsko
Tehnounion Ljubljana - Slovinsko / **TechnoAlpin Rusko** Moskva - Rusia

■ **Predsedníctvo svetového kongresu OITAF. Zasadnutie moderoval prof. Josef Nejez**

■ **Nový prezident OITAF Jean-Charles Faraudo**

Doterajší prezident Dr. Horst Kühschelm vykonával funkciu 6 rokov, ale napriek tomu, že jeho pôsobenie bolo hodnotené ako veľmi úspešné, pre ďalšie funkčné obdobie už nekandidoval. Oproti pôvodnému návrhu kandidátky došlo celkovo k štyrom zmenám. Riadiaci výbor súčasne prerokoval kandidátku na členov revíznej komisie a členov komisií pre valné zhromaždenie. Predseda organizačného výboru 9. svetového kongresu lanových dráh Dr. Ingo Karl informoval členov riadiaceho výboru o pripravenosti kongresu a sprievodných akciách.

Riadiaci výbor schválil tieto dokumenty:

- Odporúčanie pre stavbu a prevádzku úžitkových lanoviek a lanových žeriavov;
- Protipožiarna ochrana počas prevádzky lanových dráh;

Prerokoval aj stav prípravy dokumentu:

- Doprava detí s menšou výškou ako 125 cm na sedačkových lanovkách.

Ďalšie, už 109. zasadnutie riadiaceho výboru sa konalo ihneď po skončení valného zhromaždenia. Valné zhromaždenie OITAF sa uskutočnilo 26. 9. 2005 o 15. hodine v sále innsbruckého kongresového centra, ktoré je čitateľom známe z výstav Interalpín, ktoré sa tu konali do roku 2002. Program valného zhromaždenia okrem klasických bodov voľieb komisií a predsedníctva obsahoval aj správu prezidenta za posledné funkčné obdobie, správu revíznej komisie, návrh rozpočtu na roky 2006 – 2008, voľbu členov riadiaceho výboru a členov revíznej komisie. Valné zhromaždenie jednohlasne prijalo predložené návrhy a schválilo aj zmenu stanov OITAF, ktorá okrem iného obsahuje aj zvýšenie členského pre jednotlivé členské organizácie.

Samostatným bodom programu bolo udelenie čestného členstva OITAF, ktoré získali: **Karl Trütsch** – zakladateľ a 1. prezident OITAF, **Jean Charles Simiand** – dlhoročný člen riadiaceho výboru a viceprezident OITAF, **Horst Kühschelm** – doterajší prezident OITAF. Po valnom zhromaždení sa uskutočnilo 109. zasadnutie riadiaceho výboru, na ktorom sa uskutočnili voľby prezidenta a dvoch viceprezidentov. Za prezidenta OITAF pre nové funkčné obdobie bol zvolený Jean Charles Faraudo z Národného zväzu lanoviek Francúzska.

Samotný 9. svetový kongres lanových dráh začal v utorok 27. septembra 2005. V slávnostne vyzdobenej kongresovej hale sa zišlo takmer 700 účastníkov. Štyri prednáškové dni boli rozdelené

do základných tém samostatne pre jednotlivé dni:

- trendy využitia voľného času,
- vízie a perspektívy ďalšieho vývoja lanových dráh,
- voľné témy,
- zhrnutie.

Všetkých účastníkov veľmi zaujala úvodná prednáška prvého dňa, ktorú predniesol svetoznámy horolezec Reinhold Messner. Predstavil budúcnosť a možnosti turistiky v horských oblastiach vo vzťahu k formám využívania voľného času. Fyzicky aktívnych ľudí so športovým zameraním rozdelil do dvoch skupín. Do prvej skupiny zaradil tých, ktorí chcú využívať prírodu pri rešpektovaní maximálnej osobnej bezpečnosti a bez poškodzovania prírody (kvalitne upravené zjazdovky, zabezpečené a upravené horské chodníky a pod.). Druhá skupina, ktorá je, žiaľ, čoraz početnejšia, sú tzv. adrenalisti, teda tí, ktorí sa vyzývajú v pohybe v extrémnych terénoch a za extrémnych podmienok. Následkom toho býva nielen časté poškodenie vlastného zdravia, ale aj

■ **Legendárny horolezec Reinhold Messner vystúpil na kongrese so zaujímavým referátom o budúcnosti horského turizmu**

poškodenie prírody. Messner naznačil, že alpský svet má už veľmi obmedzené možnosti ďalšieho rozširovania horských oblastí pre aktívne využitie v cestovnom ruchu. Tu už bude prebiehať prakticky len inovácia a skvalitňovanie služieb.

Rezervy majú štáty bývalého východného bloku. Tu je rozvoj brzdený neprimerane tvrdým a často aj nekompetentným postojom organizácie ochrany prírody. Často tu nie je ochota prebrať kladné skúsenosti z turisticky vyspelých štátov. Hovoril aj o veľkých rezervách pre letnú a zimnú turistiku, ktoré sú v štátoch bývalého Sovietskeho zväzu a o možnostiach v Južnej Amerike.

Všetky prednášky, ktoré v priebehu štyroch dní odzneli, boli veľmi zaujímavé. Zaujímavci, ktorí by ich obsah chceli bližšie poznať, majú možnosť si ich prečítať na internete na stránke www.oitaf2005.at.

Tohtoročný 9. celosvetový kongres lanových dráh sa konal pod záštitou vicekancelára rakúskej vlády Huberta Forbacha. Jeho otvárací

príhovor, prejavy Landeshauptmana krajiny Tirolsko Henricha van Staa a primátorky mesta Innsbruck Hildegard Zach jasne ukázali, ako si v Rakúsku vážia obrovský prínos cestovného ruchu pre celé národné hospodárstvo. Veď len 50 miliónov lyžiarov v uplynulej sezóne prinieslo štátu príjem vo výške 1,6 miliardy eur. Podpora podnikania v oblasti cestovného ruchu je jednou z prvoradých úloh štátu. A všetci menovaní zdôraznili, ako si všetkých ľudí z tejto oblasti veľmi vážia a cenia.

Prajme si, aby sa aj u nás za strany štátu venovala cestovnému ruchu takáto pozornosť.

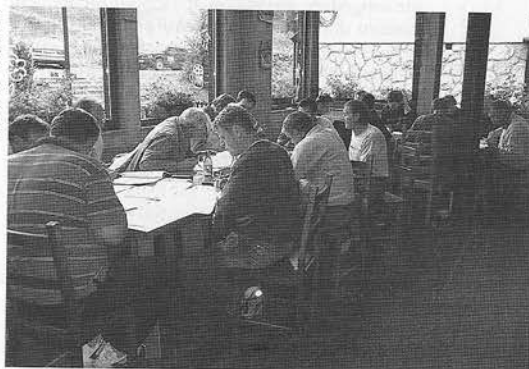
Ing. Dušan Mikloš
člen riadiaceho výboru OITAF za SR

■ **S tradičnou tirolskou kapelou si zahral aj prof. Josef Nejez**

Stretnutie náčelníkov lanoviek po dvoch rokoch

Záujmové združenie LAVEX v zmysle platných právnych predpisov – zákona o dráhach č. 164/1996 Z. z., Pravidiel technickej prevádzky lanoviek a Výcvikového a skúšobného poriadku – zabezpečuje každé dva roky školenie a skúšky pre náčelníkov lanoviek a ich zástupcov. Predchádzajúce školenie a skúšky sa konali

■ **Účastníci školenia a skúšok náčelníkov lanoviek**

■ **Tohtoročné školenie náčelníkov bolo v stredu Jasná**

v dňoch 7. – 9. októbra 2003 v Ružomberku. Vzhľadom na skorší termín konania medzinárodnej výstavy Interlavex 2005 sa tohtoročné skúšky uskutočnili už koncom septembra, a to v dňoch 27. – 29. 9. 2005 v hoteli SKI Záhradky v Demänovskej doline.

Treba zdôrazniť, že prvý raz v histórii školenia sa zúčastnili skutočne všetci náčelníci lanoviek na Slovensku vrátane budúcich prevádzkovateľov lanoviek a ich pripravovaných náčelníkov, ktorí uvedú nové zariadenia do prevádzky v najbližšom čase. Veď história na Slovensku si nepamätá, aby sa v jednom roku postavilo a plánovalo uviesť do prevádzky 6 nových lanoviek a jednu lanovku po rekonštrukcii, hoci dve nové lanovky nahradia staršie lanové dráhy.

Pre veľký počet účastníkov bolo potrebné hneď od začiatku zvoliť rýchle tempo. Náplňou školenia bola predovšetkým problematika novoprijatých zákonov a noriem, ktoré sa bezprostredne týkajú problematiky prevádzky lanoviek. Na prvom predpoludňajšom školení, ktoré bolo vyhradené teoretickým prednáškam, sa zúčastnili aj niektorí vedúci pracovníci spoločností, ktorí zastupovali majiteľov a prevádzkovateľov lanoviek a bolo pre nich potrebné, aby si vypočuli prednášky odborníkov zo ŠDÚ, VÚD a ďalších inštitúcií. Veľkú pozornosť vzbudila najmä prednáška o stavebnom zákone č. 50/76 Zb. v znení jeho neskorších novelizácií, ktorá bola doplnená informáciami o konkrétnych rozhodnutiach, ktoré vyvolali zmenu v oblasti lanovej dopravy. Taktiež to bola informácia o niektorých ustanoveniach zákona č. 164/96 Z. z. o dráhach aj v nadväznosti na poslednú novelizáciu č. 109/2005 Z. z.

Keďže od októbra 2005 nadobúdajú účinnosť nové STN harmonizované s európskymi normami, ktoré sa bezprostredne dotýkajú prevádzky lanoviek a lyžiarskych vlekov, venovala sa tejto problematike náležitá pozornosť. Veď ide celkovo o 25 nových lyžiarskych a vlekových noriem, ktoré zásadným spôsobom menia celú sústavu doteraz na Slovensku používaných noriem. Všeobecný názov uvedených noriem je **Bezpečnostné požiadavky na zariadenia určené pre osobnú lanovú dopravu**. K tejto problematike ZZ LAVEX zabezpečil informovanosť o predmetných normách hneď po ich zverejnení v Úradnom vestníku ÚNMS SR.

Ako sme už uviedli, školenia sa zúčastnili všetci náčelníci lanoviek zo Slovenska vrátane budúcich v celkovom počte 47. Desiatich zástupcov nových prevádzkovateľov budú robiť skúšky až pri schvalovaní konaní tej - ktorej lanovky, takže odborná spôsobilosť sa overovala pri 37 náčelníkov a ich zástupcoch. Pred samotnými skúškami sme náčelníkov rozdelili do dvoch skupín, aby sa skúšobné komisie mohli každému účastníkovi venovať v dostatočnom časovom

priestore. Školenie malo dobrú úroveň a ako potvrdili samotní účastníci, splnilo ich očakávanie. V budúcnosti, z dôvodu veľkej časovej náročnosti, bude vhodné uvažovať o rozšírení školenia a skúšok o ďalšie deň. Po prvý raz sa nám podarilo vydať ako pomôcku pre tento účel Príručku k odbornej spôsobilosti pracovníkov obsluh lanových dráh, čo účastníci ocenili ako veľmi dobrý počet ZZ LAVEX. V podobných aktivitách chceme pokračovať aj v budúcnosti.

Dovoľte mi vysloviť niekoľko postrehov a myšlienok zo samotného priebehu školenia a skúšok. Už v minulosti bola prijatá zásada, že náčelníci sa budú stretávať vždy v inom lyžiarskom stredisku. V tomto roku sme sa mali stretnúť v stredisku SKI Plejsy, v novoprevádzkovanom rekreačnom zariadení, tento zámer sa, žiaľ, nepodaril zrealizovať. Preto sme sa stretli v Demänovskej doline a na počudovanie sme zistili, že niektorí účastníci tu boli prvý raz. Napokon, aj tu bolo čo obdivovať, napríklad nová lanovka Buble na Záhradkách, na ktorej sa náčelníci aj previezli. A keďže bolo dobré počasie a premávala aj lanovka POMA 2. úsek, využili sme to a vyviezli sa takmer až na Chopok. Prirodzene, pri takýchto príležitostiach treba aj trochu kultúrneho vyžitia. Preto bol druhý večer pripravený koncert sláčikovej hudobnej skupiny, ktorý účastníci kladne ohodnotili.

Medzi lanovkármi nie je a ani nikdy nebola nevraživosť, škodoradosť a pod., skôr je tu ochota pomôcť jeden druhému. Lanovkári držia spolu a aj v odbornosti v poslednom období badať, že sa rapídne zlepšila. Na ľudoch, s ktorými sa stretávam, vidno, že za posledné roky vzrástol záujem o odbornú problematiku, aj otázky v diskusiách sú odbornejšie, vedia, o čom sa hovorí.

V rámci školenia, prirodzene, nemôžeme prebrať zákony a normy do detailov. Je tam len výber základných informácií. Určite sa nebudú na lanovkách zriaďovať archívy noriem, ale na každej lanovke by mali mať tie najzákladnejšie a mali by vedieť, kde môžu v prípade pochybností získať potrebné informácie. Každý z nás sa stretne s momentom, kedy si zrazu nie je istý, ako to má vlastne byť, a preto treba, aby sa mohol na niekoho s dôverou obrátiť.

Na záver by som chcel poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na úspešnom priebehu školenia, za ich aktívny a zodpovedný prístup k samotnému školeniu a skúškam. Veď aj z ohlasov a záverečného stanoviska vyplýva, že školenia a skúšky splnili svoj cieľ. Rovnako treba poďakovať aj zástupcom spoločnosti Jasná Nízke Tatry za ich príspevok k úspešnému priebehu. ■

Ivan Dzúrik

Kúpim starší lyžiarsky vlek
 • typu EPV,
 • dĺžka 205 – 300 m
 v prevádzkyschopnom stave.

Kontakt:

Ing. Viliam Chvíla

Praha 4

Mobil: +420 602 282 050

E-mail: viliam.chvila@seznam.cz

Špecializované výstavné podujatia v Banskej Bystrici

V dňoch 21. – 23. septembra 2005 sa v Banskej Bystrici uskutočnilo súčasne niekoľko významných výstavných podujatí. Predovšetkým to bola najväčšia športová výstava na Slovensku **12. Športlína**, 8. výstava hotelierstva a nápojov a priemyslu cestovného ruchu Hotel a 2. výstava cestovného ruchu a komplexnej vybavenosti stredísk cestovného ruchu Slovenská zima. Vo výstavnej hale a v Dome kultúry sa celkom prezentovalo 158 vystavovateľov na ploche 3 452 m². Výstavy doplnil zaujímavý odborný a sprievodný program.

Špeciálna výstava **Hotel**, jediná svojho druhu na Slovensku, vytvára podmienky na prezentáciu komplexnej ponuky tovarov a služieb pre hotelierstvo, reštauračný bussines a catering, ale aj na riešenie interiérov a exteriérov jednotlivých prevádzok cestovného ruchu. Súčasťou výstavy boli odborné sprievodné programy orientované na vzdelávanie hotelového manažmentu a podnikateľskej sféry v cestovnom ruchu.

Novinkou bola výstava zimného cestovného ruchu **Slovenská zima**, ktorej cieľom bolo predstaviť domácim i zahraničným touroperátorom a cestovným kanceláriám možnosti na strávenie voľného času v zimnom období na Slovensku so zameraním na lyžiarske strediská a kúpele. Na výstave sa popri Slovenskej agentúre pre cestovný ruch, Banskobystrickom samosprávnom kraji predstavilo aj viacero slovenských lyžiarskych stredísk, napríklad LS Čierny Balog, LS Selce – Čachovo, Ski Centrum Vrátna, SKI Plejsy, Ski-centrum Malachov a ďalšie. Súčasťou výstavy boli aj informačné cesty po niektorých slovenských strediskách pre zahraničných touroperátorov.

■ **Expozícia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch**

■ Stánok LS Selce - Čachovo navštívil aj podpredsa ZZ LAVEX Ing. Dušan Mikloš

■ Záujem návštevníkov sa zameriaval na expozíciu SKI CENTRA Vratna

Súbežne sa konal aj 12. ročník výstavy športových potrieb a zdravého životného štýlu Šport-línia, v rámci ktorej Ministerstvo školstva SR, sekcia štátnej starostlivosti o šport zorganizovala celoslovenský seminár so zameraním na témy týkajúce sa organizácie a financovania športu, zákona o športe, sponzoringu a problematiku regionálneho športu.

ALPITEC 2006

5. medzinárodný odborný veľtrh horských a zimných technológií

Bolzano 6. - 8. apríl 2006

Predbežná bilancia je pozitívna

Približne päť mesiacov pred jarnou premiérou Alpitem vyjadruje výstavnisko Fiera Bolzano svoju spokojnosť s počtom prihlásených vystavovateľov a informuje o pripravovanom rámcovom programe tohto veľtrhu, ktorý sa prvý raz koná spoločne s výstavou ProWinter, zameranou na

výstavu pre zimné športy. V centre pozornosti tu bude vývoj na silnom domácom talianskom trhu, ale aj šanca a možnosť na nárast globálneho trhu. Predbežná bilancia prihlásených vystavovateľov potvrdzuje, že aj 5. ročník výstavy Alpitem ponúkne reprezentačnú prehliadku najdôležitejších sektorov horských a zimných technológií orientovaných na bezpečnosť lyžiarskych tratí, výstavu stredísk, skiservisov, infraštruktúru a skutočne špeciálnu ponuku nomenklatúry výstavy ProWinter. Účasť záväzne potvrdilo už 40 % z 246 vystavovateľov, ktorí sa zúčastnili úspešného ročníka Alpitem 2003.

Na záujme o výstavu sa veľkou mierou podieľa atraktívny rámcový program, ktorého tematické časti sa práve pripravujú. Popri cenových ponukách medzinárodných lyžiarskych stredísk a aktuálnych technických informáciách sa stane stredobodom pozornosti výročné zasadnutie talianskeho lanovkárskeho zväzu ANEF, ktoré sa prvý raz koná pri príležitosti výstavy Alpitem v Bolzano v dňoch 6. - 7. apríla 2006. ANEF zastupuje približne 300-člennú členskú základňu, ktorá prevádzkuje približne 1 500 lanoviek a vlekov a predstavuje dôležitý článok turisticko-infraštruktúry nielen v alpskej oblasti Talianska. Výstavnisko Fiera Bolzano uvítalo rozhodnutie lanovkárskeho zväzu s nadšením, pretože prítomnosťou najvýznamnejších zástupcov a expertov v tejto oblasti stúpne hodnota celého podujatia a prispeje k aktívnej výmene informácií.

Dôležité informácie o nových trhoch a stratégiách ponúkne akcia s názvom Čínska výzva, ktorú Fiera Bolzano pripravuje s tímom odborníkov. Otvorením čínskeho trhu a formovaním vrstvy obyvateľstva, ktorá sa orientuje na využívanie voľného času, sa táto obrovská krajina stáva zaujímavou pre priemysel zimných športov. Aké šance ponúka čínsky trh? Aké sú prognózy? Aké koncepty možno použiť? Bude azda výhodnejší know-how transfer európskych skúseností so zimným cestovným ruchom či priame investície v Číne, alebo tento obrovský potenciál lyžiarov bude perspektívou pre alpský turizmus v Európe? Početné podujatia na výstave Alpitem 2006 by mali poskytnúť odpoveď na všetky tieto otázky, informácie z prvej ruky a priamy kontakt s Ďalekým východom.

Informácie pre návštevníkov na:

www.alpitem.it

Rezervovanie stánkov na:

goetsch@messebozen.it

alebo +39 0471 516019

Informácie o výstave ProWinter 2006 na:

www.prowinter.it

Z tlačovej správy Messe Bozen/Fiera Bolzano

Preklad Eva Bajčiová

FIERA BOLZANO

MESSE BOZEN

LAVEX info

4/2005

Wiegand

30 Years of Innovation

first!

summer use for ski-lifts

first!

brake belt, centrifugal brakes

first!

automatic Lifter system

first!

toboggan run on two rails: the "Alpine Coaster"

first!

automatic toboggan transport on chairlifts

first!

Wie-Li® people mover

first stainless steel toboggan runs with wet weather usage
first two-seater toboggans
first electro-magnetic braking system to control speeding
first electrically powered toboggan run: the Bobkart®

Custom built to suit your site

Josef Wiegand GmbH & Co KG, Landstraße 12, D-36169 Rasdorf, Tel. +49(0)6651/9800, Fax +49(0)6651/379, info@wiegandslide.de, www.wiegandslide.com

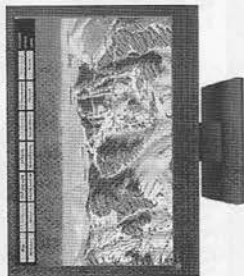

Krakonoš Sport s.r.o.
CZ - 543 52 Strážné
tel. +420 731 578152
info@snowmakers.cz

projekty • dodávky • realizácie

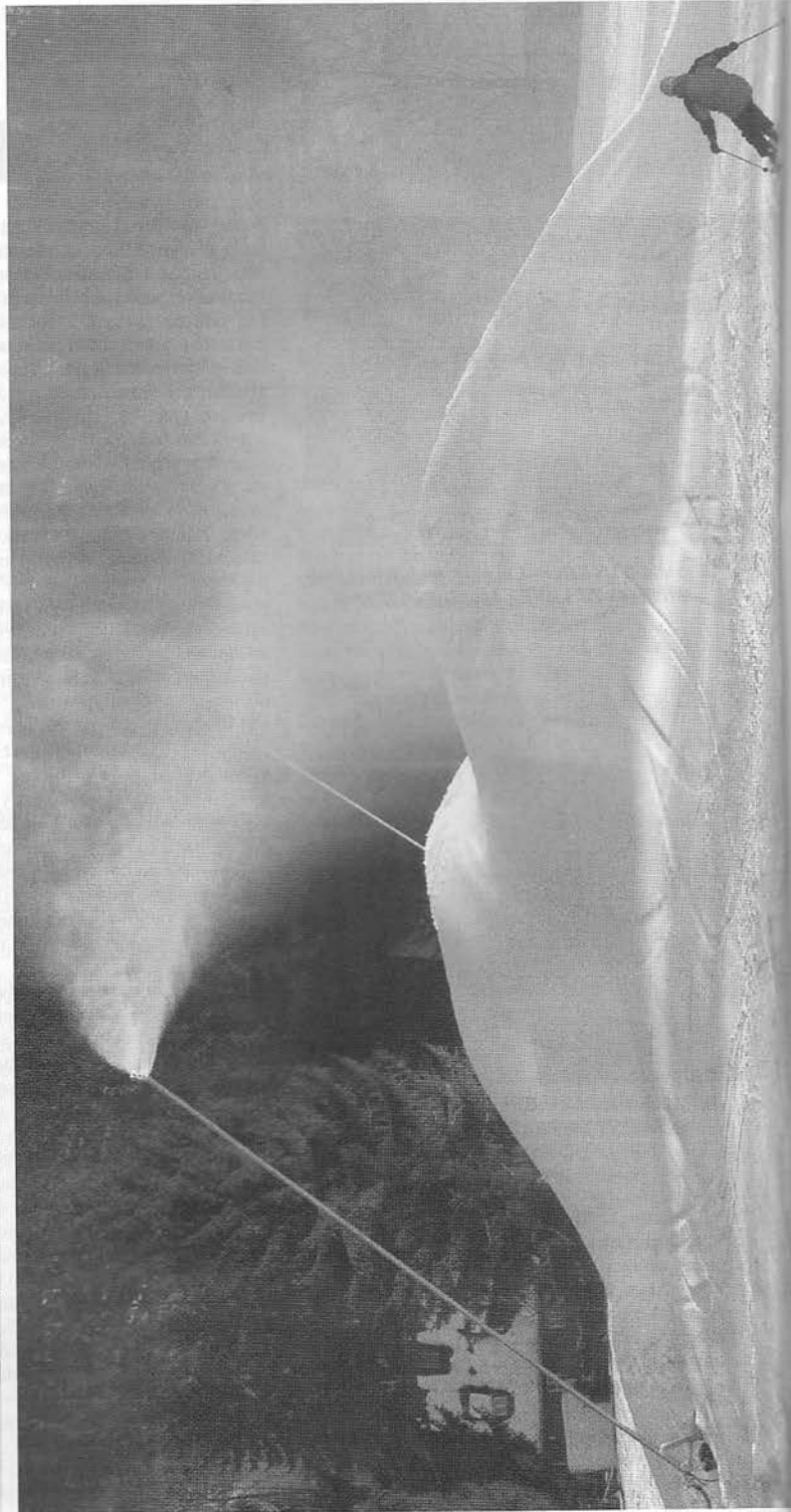
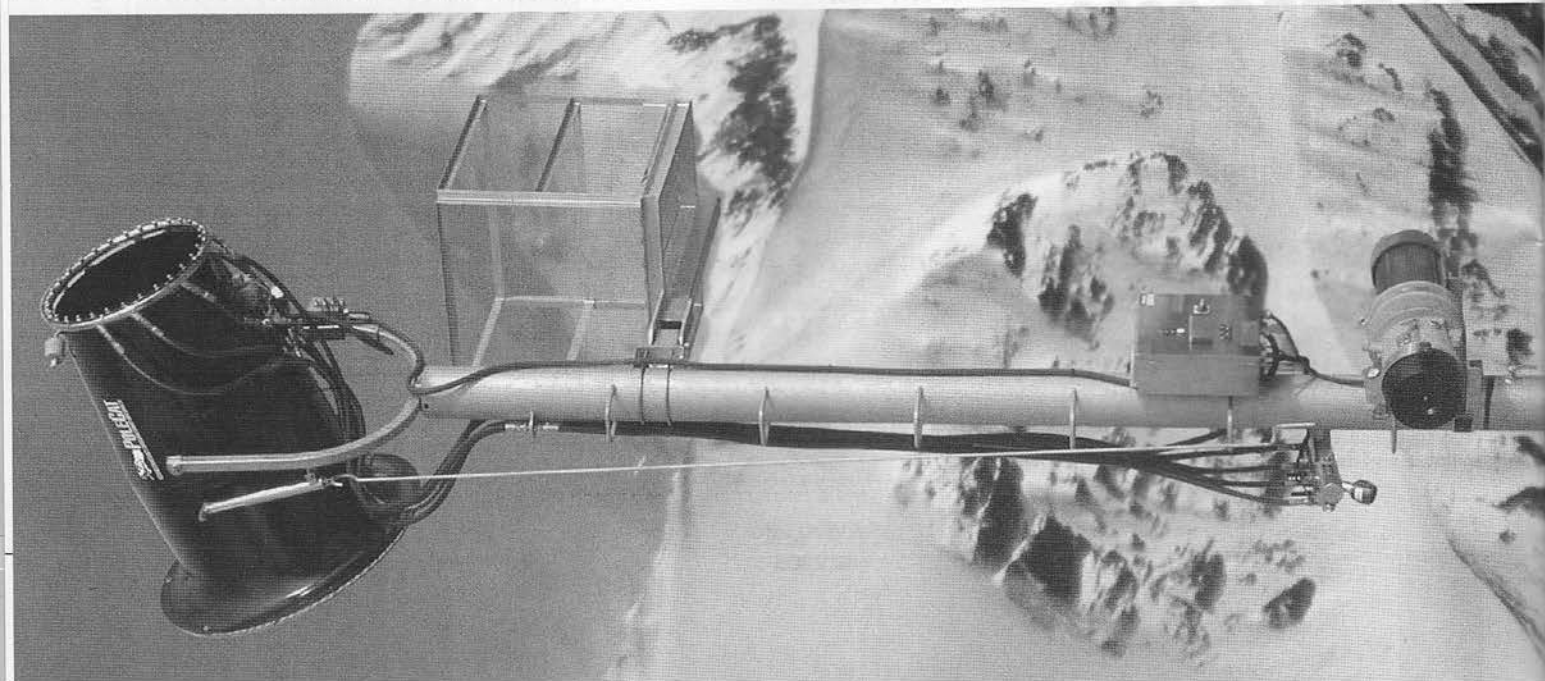
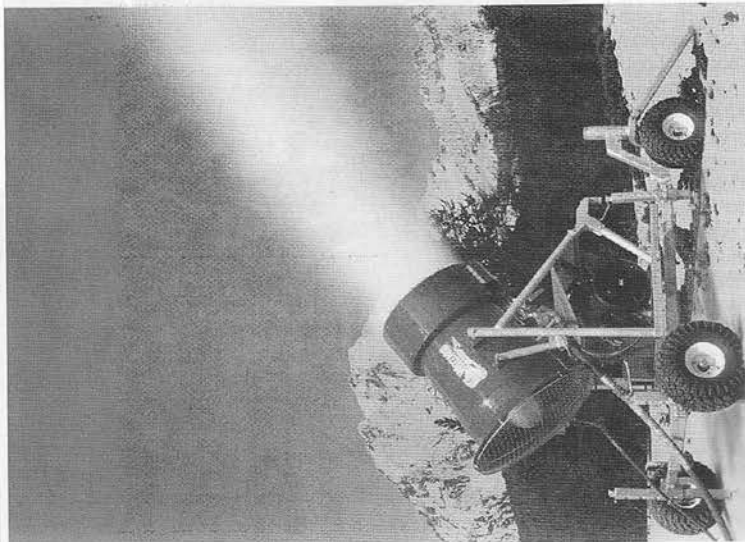
• tyčové delá od CZK 42,000.-

• ventilátory od CZK 580,800.-

S našimi výrobkami sa môžete stretnúť v lyžiarskych areáloch všetkých veľkostí:

Benecko, Rokytnice nad Jizerou - Lysá hora, Rokytnice - Rokytno, Špičák na Šumave, lyžiarsky areál Zadov - Kobyla, Športový areál Harrachov, Herlíkovice, Horní Vltavice, Krnov, Vysoké, Jablonce nad Jizerou, Nový Jičín, Kašperské Hory, Čermáň - Javorinka, Scuol - Motta Naluns, Ftan, Morgins - Porte du Soleil, Brigels, Adelsboden, Elsisgenalp - Frutigen, Kandersteg, Eischoll, Laax - Flims, Westfeld, Steinberg, Kleinarl, Golm, Wagram, Mauterndorf, Oberstdorf, Val d'Isere, Avoriaz, Flumer, Risoul, Uludag... a množstvo ďalších

Polaris S10-4

Referencie:
Val d'Aisere, Oberstdorf, Garm, Wagrain, Oberstdorf, Flumet, Flumet, Garm, Oberstdorf, Avoriaz, a ďalší
Maubert, Avoriaz, a ďalší
Maubert, Avoriaz, a ďalší

... nový typ
s vysokým výkonom
vypĺňajúci medzeru medzi tyčovými
a ventilátorovými delami za nepriaznivých
teplotných podmienok...

... kvalita snehu
zhodná s ventilátorovým delom
ale jednoduchšia obsluha...

... výrazne prekonáva
produkcii iných tyčových del, ktoré
sme doteraz používali...

... vyhovuje
naším náročným požiadavkám
na spotrebu energie...

... vhodné pri hraničných teplotách,
pracuje od -2,5°C wb so slušným výkonom,
rozdiel v produkcii s ventilátorom
je minimálny...

... spotreba energie
iba 4 kW na stožiar znižuje
prevádzkové náklady, ale nie na úkor
kvality a množstva snehu...

... tichý kompresor
umožňuje prevádzku priamo
pod oknami hotela...

... revolučná inovácia,
vďaka sa do prevádzky pri rovnakých
teplotných podmienkach ako
ventilátorové delá...

... tyčové delá
bez možnosti regulácie sa mu
za hraničných podmienok nemôžu vyrovnáť,
možno porovnať s ventilátorovým delom
dokonca aj pri -10°C...

... v súčasnosti
neporovnateľný s iným výrobkom
na trhu...

... vďaka regulácii
podobné ventilátorovým delám
sa hodia pre automatickú
prevádzku...

... dokonca za silných
mrazov žiadne problémy s námrazou,
pri protivetre sa hlavica
sama odmrzá...

... pomer výkon / cena
neporovnateľný s ventilátorovým delom,
ktoré vyrobí len nepatrne viac...

... plynu reguláciou
možno využiť celý pracovný rozsah
od -2,5°C do -16°C wb...

novinka roku 2005
ceny od CZK 92,000,-

TECHNICKÁ ŠPECIFIKÁCIA:
4 nezávislé vodné okruhy
8 stupňov nastavenia prietoku vody
počet trysiek: 8 + 2
spotreba vody: 0.5 - 4.5 l/s
produkcia snehu: 4 - 40 m /hod
tlak vody: 12 - 60 bar
elektrický príkon kompresora: 4 kW
výkon kompresora: 680 l/min, 7 bar
štartovná teplota: - 2.5°C wb
plynulé zdvíhanie s hydraulickým zámkom
výška stožiaru 10 m
hmotnosť stožiaru 70 kg
pripojenie vody 1.5" alebo 2"
prívodný kábel 10 m 16, 32, alebo 63 A
voliteľné osvetlenie

- ❄️ manuálne ovládanie
- ❄️ automatická verzia
- ❄️ pre rozvody voda/vzduch
- ❄️ s vlastným kompresorom

www.snowmakers.cz

Doppelmayr z Korneuburgu do STETTENU

Firma Doppelmayr postavila v Stettenu nový závod, kam sa presťahovala výroba z Korneuburgu. Nachádza sa iba pár kilometrov od Korneuburgu. Nový komplex budov predstavuje 836 m² plochy pre technicko-administratívnych pracovníkov, 1 000 m² skladovacích priestorov a 472 m² pre výrobu a servis. Nový závod nahradil staré priestory, ktoré v Korneuburgu postavila ešte v roku 1920 firma Girak.

Zo Stettenu budú smerovať dodávky lanoviek nielen na rakúsky trh, ale tu sa budú koordinovať aj dodávky do Poľska, Slovenska, Slovinska, Chorvátska, Srbska a Čiernej Hory, Bosny a Hercegoviny, Rumunska, Bulharska a Maďarska.

Slávnostné otvorenie prevádzky sa uskutočnilo 6. októbra 2005 za účasti štátnych a cirkevných hodnostárov, Michaela Doppelmayra a ďalších pozvaných hostí a zamestnancov firmy Doppelmayr.

Za zmienku stojí údaj, že celý komplex budov nového podniku bol od prvého výkopu po kolaudáciu zrealizovaný za 10 mesiacov v prvotriednej kvalite, za čo dostala firma Doppelmayr pri otvorení Certifikát kvality.

■ Nový závod v Stettene

Foto: J. Hulla

■ Michael Doppelmayr (v strede) s pozvanými hosťami

■ Dr. Michael Bitterl pri slávnostnom príhovore

Z kroniky lanovkárov

Ing. arch. Vojtech Horák a krásnych osemdesiat

V septembri t. r. sa v plnom zdraví a plný elánu dožil významného životného jubilea 80 rokov dlhoročný spolupracovník a člen redakčnej rady nášho časopisu

Ing. arch. Vojtech Horák.

K tomuto krásnemu jubileu mu úprimne gratulujeme a prajeme mu do ďalších rokov veľa zdravia a životného optimizmu.

Ing. arch. Vojtech Horák od skončenia vysokoškolského štúdia prakticky celý život venoval práci v cestovnom ruchu, najmä v oblasti urbanizmu a architektúry. Počas pôsobenia vo Výskumnom ústave cestovného ruchu ako hlavný riešiteľ pracoval na mnohých výskumných úlohách, ktoré získali ocenenie aj zahraničí. Boli to napríklad práce: Využitie menej hodnotných priestorov krajiny na rekreáciu a cestovný ruch, Koncepcia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu vo Vysokých Tatrách, Využitie geotermálnych vôd v cestovnom ruchu a veľa ďalších. Je spoluautorom

SKIATLASU Slovensko. Bol členom výboru ZZ LaV na Slovensku a Poradného zboru LaV Českej republiky. Aj po odchode do dôchodku spolupracoval ako expert turizmu pri príprave rôznych zámerov a projektov. Aj do nášho časopisu pravidelne prispieva odbornými článkami o výstavbe lyžiarskych stredísk na Slovensku i o poznatkoch z výstavby a prevádzky stredísk cestovného ruchu v zahraničí.

Veríme, že sa s ním pri tejto spolupráci budeme ešte dlho stretávať.

Pokus o vydanie nového SKIATLASU lyžiarskych stredísk na Slovensku

V rámci vystúpenia na valnom zhromaždení riaditeľ združenia Ing. Grešo informoval o zámeroch vydať po 10 rokoch opätovne komplexný Skiatlas lyžiarskych stredísk na Slovensku (prvý vyšiel v roku 1996). Okrem iného povedal: Prvý Skiatlas sme skutočne s veľkou námahou zabezpečili s finančnými prostriedkami z reklamy a z príspevkov jednotlivých stredísk. V tomto roku sme sa chceli pokúsiť vydať nové doplnené vydanie aj za pomoci finančných prostriedkov získaných z pilotnej schémy. Bol na to šibeničný termín, pretože informácia o možnosti podať žiadosť sa objavila na internete posledné dni marca a termín podania bol do konca apríla. Napriek tomu sme presvedčení, že sme spracovali dobrý a komplexný projekt so všetkým, čo agentúra požadovala. Žiaľ, pred mesiacom nám z NAPMSP jednou stručnou vetou oznámili, že projekt po technickej a finančnej stránke bol slabo spracovaný. Ako ste sa určite aj z tlače dozvedeli, túto paušálnu vetu agentúra napísala každému odmietnutému projektu, či išlo o investičné alebo neinvestičné projekty. Projekt máme spracovaný a ak bude možnosť o rok, znova by sme sa chceli o to pokúsiť. Azda sa už budú projekty posudzovať spravodlivejšie...

Premeny lanoviek

Premeny lanoviek v lyžiarskom a turistickom stredisku Jasná

Začiatky rozvoja turistickej a neskôr aj lyžiarskej oblasti Demänovská dolina – Jasná, ktorá je v súčasnosti jedným z najvýznamnejších stredísk cestovného ruchu na Slovensku, spadajú do obdobia objavenia Jaskyne slobody Alojzom Kráľom v roku 1921 a jej čiastočným sprístupnením v roku 1924. Odvtedy túto oblasť začalo vyhl'adávať čoraz viac turistov, čo podnietilo v roku 1929 vybudovanie prístupovej cesty.

Veľkým medzníkom v rozvoji cestovného ruchu však bolo postavenie lanovky na Chopok, ktorá bola druhou lanovou dráhou na Slovensku. Plány počítali s výstavbou sedačkovej lanovky v dvoch úsekoch Jasná – Luková a Luková – Chopok. Výstavba 1. úseku sa začala podľa plánu, aj keď za ťažkých podmienok, keďže v tých časoch nebolo k dispozícii dost' mechanizmov. Vďaka veľkému úsilíu a nadšeniu lanovku postavili a skúšobná prevádzka sa začala 26. augusta 1949, pre verejnosť ju sprístupnili 23. októbra 1949. Hneď v nasledujúcom roku sa malo začať s výstavbou 2. úseku Luková – Chopok a s prepojením s južnou stranou Chopka. Pre viaceré ťažkosti a prekážky sa s výstavbou začalo až v roku 1954. Druhý úsek začal prevádzku 29. augusta 1954 a 19. septembra 1954 sprevádzkovali aj úsek Srdiečko – Kosodrevina, ktorý označili ako 4. úsek. V roku 1957 dokončili aj tretí úsek Kosodrevina – Chopok. Zariadenia vyrobila firma Transporta v licencií švajčiarskej firmy Von Roll.

Jedným z hlavných iniciátorov a organizátorov nielen výstavby lanoviek, ale celého života v Jasnej bol Alojz Lutonský, ktorému pri príležitosti 40. výročia prevádzky 1. úseku sedačkovej lanovky na Chopok v roku 1989 udelil vtedajší MNV čestné občianstvo.

Na otvorení prvého úseku lanovky sa osobne zúčastnil aj národný umelec Janko Alexy. Keď v roku 1965 Jasnú opäť navštívil, napísal

do pamätnej knihy: *Jasná! Videl som Ťa prvý krát pred 15 rokmi, keď sa otváral prvý úsek lanovky na Chopok. Veľmi si odvtedy opeknala, robíš dobré meno našej vlasti doma i za hranicami. Máš krásne meno! Tvojmu tvorcovi Alojzovi Lutonskému môžeš ďakovať za svoj vzrast. Patrí mu vrele poďakovanie celého národa za prácu celoživotnú, gigantickú.*

Jasná, august 1965

Janko Alexy

*Janko Alexy
zaslúžil si národný umelec
čestný občan mesta Jasná*

Technické údaje 1. úseku

Koliesko - Luková

Uvedenie do prevádzky 23. 10. 1949

Výrobca Transporta Chrudim v licencií

Von Roll

Typ dvojmiestna odpojiteľná sedačka SL-2

Šikmá dĺžka 1 135 m

Prevýšenie 430 m

Prepravná kapacita 475 os/h – 600 os/h

Prepravná rýchlosť v trati 2,5 – 3 m/s

Nadmorská výška údolnej stanice 1 240 m

Lanová dráha bola v rokoch 1970-1975 rekonštruovaná, strojnotechnologická časť aj elektrická časť (automatický odjazd sedačiek, zabezpečovacie zariadenie, elektrické riadenie hlavnej a prevádzkovej brzdy a pod.)

Termín ukončenia prevádzky máj 1997

Technické údaje 2. úseku

Luková – Chopok

Typ dvojmiestna jednolanová

odpojiteľná sedačka

Výrobca Transporta Chrudim v licencií

Von Roll

Šikmá dĺžka 1 113 m

Pohonná stanica 1 669 m

Vrcholová stanica 2 005 m

Prepravná rýchlosť ≈ 2,5 m/s

Prepravná kapacita 220 os/h

Technické údaje 3. úseku

Kosodrevina – Chopok

Uvedenie do prevádzky 29. 8. 1957

Typ odpojiteľná jednolanová obežná,

systém Von Roll

Výrobca: Transporta Chrudim

Šikmá dĺžka 1 448 m

Prevýšenie 519 m

Prepravná kapacita 300 os/h

Prepravná rýchlosť 2,5 m/s

Technické údaje 4. úseku

Srdiečko – Kosodrevina

Uvedenie do prevádzky 19. 9. 1954

Výrobca Transporta Chrudim v licencií Von Roll

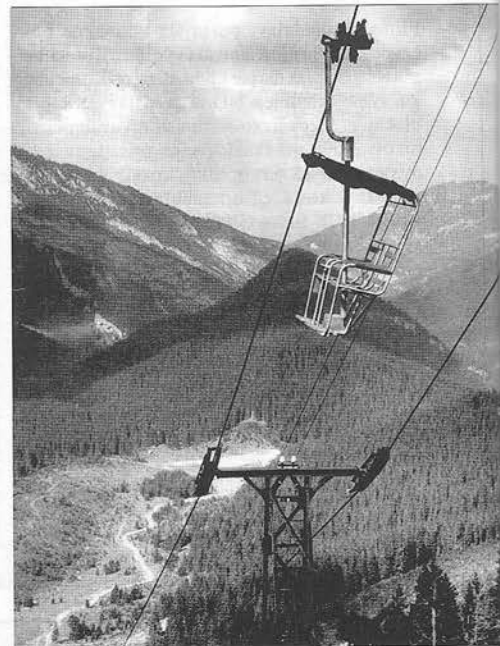
Typ dvojmiestna odpojiteľná

sedačková lanovka SL 2

Šikmá dĺžka 1 056 m

Prevýšenie 280 m

Prepravná kapacita 300 os/h

■ Jasná - Luková - slávnostné otvorenie 23. 10. 1949

Prepravná rýchlosť 2,5 m/s
Nadmorská výška údolnej stanice 1 284 m
Rok ukončenia prevádzky 1994

V roku 1974 bola vybudovaná sedačková lanovka s pevným uchytením Poma

Záhradky – Rovná hoľa

Technické údaje

Typ lanovky dvojmiestna sedačková

lanovka Poma TS-2

Výrobca Pomagalski S.A. Grenoble, Francúzsko

Šikmá dĺžka 1 660 m

Prevýšenie 450 m

Prepravná kapacita zima – 900 os/h

leto – 720 os/h

Prepravná rýchlosť 2,5-2 m/s

Nadmorská výška údolnej stanice 1 024 m

Termín ukončenia prevádzky máj 2003

Postupne staré lanové dráhy dožívali a museli ich nahradiť nové moderné zariadenia.

Lanová dráha Otupné – Luková TS-3

Technické údaje

Lanová dráha s pevným uchytením a trojmiestnymi vozňami, poháňacia stanica s napínaním typu Delta v údolnej stanici.

Výrobca Tatranský podnik MP Kežmarok, teraz Tatrapoma Kežmarok

Začiatok výstavby rok 1986

Uvedenie do prevádzky 1987

Šikmá dĺžka 1 720m

Prevýšenie stanic 514 m

Prepravná kapacita 1 350 os/h

Prepravná rýchlosť max. 2,5 m/s

Lanová dráha Otupné – Luková TSD 4

Technické údaje

Odpojiteľná lanová dráha typového označenia TSD-4 postavená v rokoch 1996 - 1997 ako náhrada za lanovú dráhu TS-3

Výrobca Tatrapoma Kežmarok v spolupráci s firmou Pomagalski S.A.

Údolná stanica typu Omega

s pohonom, vrcholová stanica s napínaním.

Lanová dráha nemá garážovanie vozňov.

Šikmá dĺžka 1 729 m
 Prevýšenie 514 m
 Prepravná kapacita 1 800 os/h
 Prepravná rýchlosť 4,5 m/s

Lanová dráha Chopok 4. úsek

(Srdiečko – Kosodrevina)

Technické údaje

Pôvodná lanovka nahradená lanovou dráhou s odpojiteľnými vozňami.

Typ LD Tatrapoma TSD-4

Výrobca Tatrakov – teraz Tatrapoma

Začiatok výstavby rok 1991

Uvedenie do prevádzky rok 1994

Šikmá dĺžka 969 m

Prevýšenie 276 m

Prepravná kapacita 1 200 os/h

Prepravná rýchlosť v trati max. 5 m/s

Lanová dráha Koliesko – Luková

Technické údaje

Lanová dráha so štvormiestnymi vozňami s pev-

ným uchytením na dopravné lano. Postavená v rokoch 1997 - 1998 ako náhrada za 1. úsek LD Chopok
 Výrobca Tatrapoma
 Poháňacia stanica s pohonom a napínaním typu Gama umiestnená v údolnej stanici.
 Šikmá dĺžka 1 250 m

■ Montáž VS pomocou vrtuľníka s nosnosťou 20 t

Prevýšenie 499 m
 Prepravná kapacita 1 800 os/h
 Prepravná rýchlosť max. 2,5 m/s

■ Údolná stanica s pohonom a garážovaním vozňov

■ Lanovú dráhu SRDIEČKO - KOSODREVINA TSD 4 uviedli do prevádzky v roku 1994

■ Lanová dráha OTUPNÉ - LUKOVÁ TSD 4

Foto: L. Mačičák

■ Poháňacia stanica s pohonom a napínaním lanovej dráhy TSD 4

Lanová dráha Záhradky 6-CLDBUBBLE

Výstavba novej lanovej dráhy 6-CLD/B firmy Doppelmayr na Záhradkách sa začala v máji 2003 a oficiálne otvorenie prevádzky sa konalo už 6. decembra 2003. Prví lyžiari sa na nej pripravili 20. decembra 2003, kedy bola otvorená nová zimná lyžiarska sezóna. Už prví lyžiari si pochvalovali komfort prepravy, krátky čas jazdy a, najmä, vysokú prepravnú kapacitu, čo výrazne skracovalo čakanie.

Práca vo výškach a nad voľnou plochou

Po ukončení prvej lyžiarskej sezóny bolo v máji 2004 skrátené dopravné lano o 7 metrov. Počas prvých dvoch rokov prevádzky lanovej dráhy sa nevyskytli na technologickom zariadení LD také poruchy, ktoré by bránili v jej riadnej prevádzke. V júni 2004 vymenili riadiace počítače. Vďaka operatívnejmu riešeniu zo strany výrobcu poruchu odstránili do začiatku letnej turistickej sezóny. Vysoká prepravná kapacita však spôsobila, že zjazdovka FIS, ktorá priamo nadväzuje na lanovú dráhu, už svojou priepustnosťou nestačí. Preto sme v roku 2005 vykonali rozšírenie Turistickej zjazdovky na šírku v priemere 30 m, čo by malo odľahčiť pohyb lyžiarov na zjazdovke FIS.

Technické parametre

Systém lanovky   jednolanový obežný systém s odpojiteľným uchytением 6-miestnych vozňov

Šikmá dĺžka	1 720 m
Prevýšenie	462,5 m
Prepravná kapacita	2 700 os/h
Maximálna dopravná rýchlosť:	
Na hlavný pohon	5 m/s
Na núdzový pohon	1 m/s

Modernizácia lanových dráh v stredisku Jasná výrazne prispela ku skvalitneniu poskytovaných dopravných služieb a k spokojnosti návštevníkov strediska.

V posledných rokoch zasiahla vlna nových zmien všetky odvetvia a činnosti, kde starú techniku a metódy vystriedala nová technika a nové činnosti so špeciálnou technikou. Je tu nový pohľad na súčasné problémy pri výstavbe rôznych nadzemných i realizujúcich zariadení, stavieb, ktoré realizujú rôzne právnické i fyzické osoby.

Práce vo výškach a nad voľnou hĺbkou patria medzi špeciálne činnosti, ktoré v súčasnosti veľmi ťažko nahradia človeka mechanizmom alebo robotom pri rôznych stavebných, montážnych a údržbárskych prácach a prácach, ktoré s nimi súvisia, ako aj pri záchranných prácach. Fyzická a psychická náročnosť pri činnostiach vykonávaných vo výškach a nad voľnou hĺbkou, rovnako ako vysoký stupeň objektívneho nebezpečenstva, nedovoľujú tieto práce zaradiť medzi úkolované činnosti, pričom obmedzené zdroje pracovných síl a požiadavky na bezpečnosť práce nútia hľadať nové možnosti a technologické postupy.

Ak je pracovník pri práci ohrozený pádom z výšky, pádom do hĺbky, prepadnutím alebo zosunutím, musí byť pred týmto rizikom chránený. Ústava SR z roku 1992 v čl. 36 hovorí o „...práve na uspokojivé a spravodlivé pracovné podmienky, ochranu a bezpečnosť pri práci.“ V tejto súvislosti bol prijatý zákon č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a zákon č. 369/2001 Z. z. Úplné znenie zákona č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom č. 95/2000 Z. z. a zákonom č. 158/2001 Z. z.

Metódy kolektívnej ochrany, predovšetkým ochranné a záchytné konštrukcie, siete, lešenia, zábradlia, montážne plošiny nie sú vždy použiteľné pre malú operatívnu z hľadiska manipulácie, vysokých nákladov pri výstavbe týchto zariadení alebo použití všetkých druhov montážnych plošín. Napriek všetkým týmto nedostatkom a nevhodám musíme metódam kolektívnej ochrany dávať prioritu pred individuálnou ochranou, a to všade, kde je to možné.

Platí však, že pre určité druhy prác a pracoviská je technicky a ekonomicky možná a prijateľná len tzv. individuálna ochrana osôb proti pádu, ktorej výhody sú nesporné nielen pre relatívne nízke obstarávanie náklady a jednoduchú manipuláciu, ale predovšetkým preto, že umožňuje zabezpečenie osoby proti pádu. Pokiaľ k pádu dôjde, tak jeho zachytenie nie je v podstate závislé od reakcie padajúcej osoby.

Požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sú často formulované nejasne, obyčajne pomocou odkazu na všeobecne platné predpisy a normy. Platí to nielen pre prípravu pracovníkov, ale aj pre vlastný výkon činnosti na pracoviskách vo výškach a nad voľnou hĺbkou. Prevažná časť zodpovednosti a s tým spojené riziká ostávajú na riadiacich pracovníkoch, od najnižšieho po najvyšší stupeň riadenia.

V súčasnosti platí vyhláška č. 374 z roku 1990 vydaná Slovenským úradom bezpečnosti práce a Slovenským banským úradom, ktorá hovorí o bezpečnosti práce a technických zariadeniach pri stavebných prácach. Ustanovuje požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení (ďalej len bezpečnosť práce) pri príprave a vykonávaní stavebných, montážnych a údržbových prác a pri prácach s nimi súvisiacich. Vŕhá ju na právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú stavebné práce a ich pracovníkov.

Tretia časť tejto vyhlášky hovorí o spôsobilosti pracovníkov a ich vybavení, o povinnosti pracovníkov, ktorí stavebné práce projektujú, riadia, vykonávajú a kontrolujú vyškoliť pracovníkov z predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, prípadne prakticky zaučiť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich práce a overovať ich znalosti, ak osobitný predpis alebo táto vyhláška neurčí inak.

Deviata časť vyhlášky hovorí o práci vo výške a nad voľnou hĺbkou, kde ochrana pracovníkov proti pádu sa musí vykonať kolektívnym alebo osobným zabezpečením nezávisle od výšky na všetkých pracoviskách a komunikáciách nad vodou alebo inými látkami, kde hrozí nebezpečenstvo poškodenia zdravia a od výšky 1,5 m na všetkých ostatných pracoviskách a komunikáciách, ak to vyhláška neurčuje inak.

Prijalo sa aj nariadenie vlády č. 159/2001 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov. Upravuje minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri používaní pracovných prostriedkov zamestnancami a nariadenie vlády č. 470/2003, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 159/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov. Vláda Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady SR č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 158/2001 Z. z. a podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády SR v § 9 nariaďuje, že zamestnávateľ zabezpečí používanie pracovných prostriedkov pri dočasných prácach vo výške podľa prílohy č. 1 bodu 5 najneskôr do 19. júla 2006. Príloha č. 1 sa doplnila bodom 5 o podrobnostiach a požiadavkách na používanie pracovného prostriedku pri dočasnej práci vo výške, konkrétne:

- 5.1. Všeobecné zásady
- 5.2. Osobitné požiadavky na používanie rebrikov
- 5.3. Osobitné požiadavky na používanie lešenia
- 5.4. Osobitné požiadavky na používanie prístupu na lane a polohovacích techník.

Používanie prístupu po lane a polohovacích techník musí byť v súlade s týmito podmienkami:

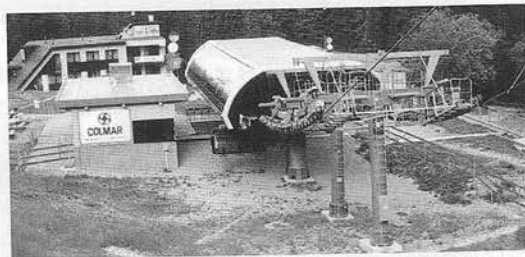
- a) systém sa musí skladať najmenej z dvoch samostatne ukotvených lán, pričom jedno slúži na výstup, zostup a podporu (pracovné lano) a druhé ako zabezpečovacie prostriedok (bezpečnostné lano),
- b) zamestnanci musia dostať a používať vhodný bezpečnostný výstroj, prostredníctvom ktorého musia byť spojení s bezpečnostným lanom,
- c) pracovné lano musí byť vybavené bezpečnostnými prostriedkami na výstup a zostup a samouzamykacím systémom, aby sa predišlo pádu používateľa, ak by stratil kontrolu nad svojim pohybom; bezpečnostné lano musí byť vybavené pohyblivým zachytávacím systémom na predchádzanie pádom, ktorý sa prispôbuje pohybu používateľa,
- d) nástroje a ostatné príslušenstvo, ktoré má zamestnanec používať, musia byť pripevnené na bezpečnostný výstroj alebo sedadlo či na iné vhodné prostriedky,
- e) práca musí byť vhodne naplánovaná a je potrebné zabezpečiť dozor, aby sa zamestnancovi mohla v prípade potreby poskytnúť okamžitá pomoc,
- f) zamestnanci, ktorých sa to týka, musia byť primerane odborne a preukázateľne vyškolení na predpokladané činnosti podľa § 7 tohto nariadenia, najmä na záchranné postupy.

Za výnimočných okolností, ak by so zreteľom na posúdenie rizík používanie druhého lana malo za následok, že práca by bola nebezpečnejšia, môže sa povoliť používanie jedného lana za predpokladu, že sa prijali vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti v súlade s požiadavkami osobitných predpisov.

Projektanti a ďalší pracovníci v predvýrobnej sfére majú zvyčajne minimálne vedomosti o moderných metódach priemyselného lezeckého, preto dokumentácia s ich nasadením neuvažuje. Dopredu sa tak vytvárajú komplikácie, ktorých dôsledky z pohľadu bezpečnosti práce a ekonomiky sú negatívne.

Overovanie vlastností a funkcií moderných prostriedkov osobného zabezpečenia proti pádu, zlaňovacie a záchranné techniky a ich aplikácia do praxe si vyžaduje tvorbu nových predpisov a noriem.

Tibor Kočtúch

■ Údtná stanica lanovej dráhy 6-CLD/B na Záhradkách

ZUSAMMENFASSUNG

In der Ausgabe 3/2005 unserer Zeitschrift stellten wir die neue Rubrik „Verwandlungen der Seilbahnen“, die der Modernisierung der Bergverkehrsmittel in einzelnen Schizentren gewidmet ist, vor. Der erste Artikel beschäftigte sich mit den Verwandlungen im Schizentrum Štrbské Pleso in der Hohen Tatra. Heute geht es um das bedeutende Schizentrum Jasná in der Niederen Tatra, wo mehrere Seilbahnen modernisiert oder neugebaut wurden.

SUMMARY

In the No. 3/2005 of our magazine, we introduced the new column „Cableways in transformation“, focusing on the modernization of mountain transportation facilities in the ski resorts. The first article was about the transformation in the ski resort Štrbské Pleso in the High Tatra mountains. Now we present the important ski resort Jasná in the Low Tatra mountains, where a number of cableways were modernized or built up.

30 rokov od podpísania licenčnej zmluvy na výrobu OHDZ Tatrapoma

V roku 1975, presne 27. novembra, po predchádzajúcich dlhých prípravných prácach a rokovaní, došlo k podpísaniu licenčnej zmluvy o výrobe osobných horských dopravných zariadení medzi svetovo uznávanou firmou Pomagalski SA Grenoble Francúzsko ako poskytovateľa licencie a bývalým podnikom miestneho hospodárstva TPMP Kežmarok, teraz a. s. Tatrapoma. Na základe tejto zmluvy sa mohli vyrábať lyžiarske vleký s pevnými a odpojiteľnými teleskopickými vlečnými závesmi, sedačkové lanové dráhy s pevnými a odpojiteľnými uchyteniami, pulzačné a kabínkové lanové dráhy.

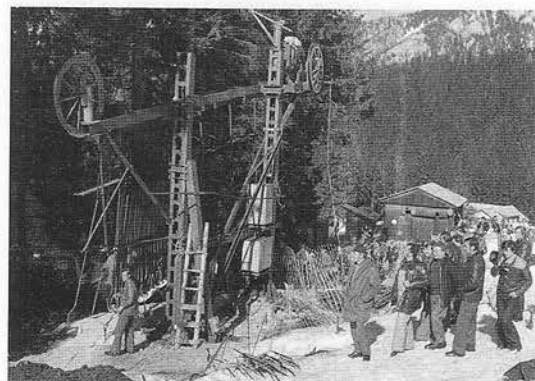
Čitateľov, ktorí sa zaujímajú o podrobnosti, odkazujem napríklad na článok 30 rokov činnosti združenia, prípadne na článok Bol som pri začiatkoch Tatrapomy. Oba články boli uverejnené v mimoriadnom vydaní časopisu LAVEX Info (Pamätnica), ktorý vyšiel pri príležitosti 30-ročného jubilea činnosti Záujmového združenia Lanovky a vleký na Slovensku. Pre prehľad uvádzam niekoľko faktografických údajov:

Iniciatíva Vládneho výboru pre cestovný ruch SR, na čele s Ing. Ivanom Sutórisom v spolupráci s pracovníkmi ZZLaV o zavedenie zahraničnej licenčnej výroby osobných horských dopravných zariadení, vyústila do podpísania licenčnej zmluvy. Stalo sa tak dňa 17. novembra 1975 a zmluva bola uzatvorená na obdobie sedem rokov. Po komplikovanom nábehu výroby spojenom s nepredstaviteľnými ťažkosťami so zabezpečením špeciálnych materiálov a komponentov, pričom významne pomáhala záujmové združenie, ale aj mnoho lyžiarskych nadšencov v rámci bývalého Československa, sa v období siedmich rokov v rámci licencie vyrobilo a uviedlo do prevádzky 175 lyžiarskych vlekov, ako aj prvá trojmiestna sedačková lanovka na Slovensku v stredisku *Donovaly*. Po prehodnotení výhodnosti licenč-

nej spolupráce sa 15. 6. 1984 podpísala dohoda o jej predĺžení na obdobie ďalších sedem rokov, teda do 15. 6. 1991. Za toto obdobie sa vyrobilo už 622 lyžiarskych vlekov rôznych veľkostí a 19 lanoviek, a to nielen pre strediská na Slovensku a v Česku, ale aj v Gruzínsku, Maďarsku a bývalej NDR.

Po tomto období sa do roku 1993 viedli rokovania o možnosti spolupráce v rôznych formách. Napriek obojstrannému záujmu o ďalšiu spoluprácu, pre neadekvátne finančné nároky poskytovateľa za novo poskytnuté technické novinky, patenty, možnosť ich výroby a, najmä, podmienky, za akých by mohla Tatrapoma pôsobiť len na vymedzenom teritóriu (Slovensko), k dohode nedošlo. Spolupráca sa tak obmedzila len na kooperačné vzťahy. Napriek záujmu firmy Pomagalski v istom období o fúziu opäť nedošlo k dohode a spolupráca v takej podobe trvá doteraz.

Obdobie ukončenia licenčnej spolupráce bolo poznamenané zásadnými politickými a hospodárskymi zmenami, podstatne ťažšími odbytovými podmienkami a nástupom zahraničných konkurenčných firiem na slovenský trh, dokonca aj licenčný poskytovateľ firma Pomagalski sa na Slovensku etablovala vo forme výhradného zastúpenia. Tatrapoma, od roku 1992 už ako akciová spoločnosť, v záujme udržania sa na trhu sa musela s danými podmienkami vysporiadať. Podstatné zlepšenie kvalitatívnych ukazovateľov už vyrábaného sortimentu, vlastná inovácia a vývoj nových zariadení boli prvým predpokladom pre udržanie sa na trhu v silnej konkurencii renomovaných firiem. Že sa tento zámer podaril, dokazuje skutočnosť, že lyžiarske vleký s pevnými a odpojiteľnými vlečnými závesmi a lanové dráhy s pevnými uchyteniami typového označenia Tatrapoma sa realizujú naďalej nielen na Slovensku, v Česku, Poľsku, Nemecku, Ruskej federácii, Maďarsku, Lotyšsku, Litve, ale v malej miere aj v Turecku, Číne a vo Walese. Na Slovensku, napriek už spomínaným podmienkam, sa po roku 1992 postavilo 13 lanových dráh a 129 lyžiarskych vlekov z produkcie Tatrapomy. Značné úspechy firma Tatrapoma znamenala po roku 1992 na poľskom, ale aj na ruskom trhu, kam sa od roku 1994 opäť vrátila. V Poľsku postavili 5 lanových dráh (Poznaň, Warszawa, Czarna gora, Karpacz, Wierchomla) a 67 lyžiarskych vlekov rôznych

■ Lyžiarsky vlek H 210 Záhradky – uvedenie do prevádzky v roku 1976

■ Niedzica – pevná vratná stanica lyžiarskeho vlekú s pevným uchytením teleskopického závesu umožňujúca výstup pod vratným kotúčom. Vývoj Tatrapoma, a. s., rok výroby 1998

veľkostí, v Ruskej federácii 4 lanové dráhy (Abzakovo, Sajanogorsk, 2x Peterburg) a 65 lyžiarskych vlekov. V Česku i napriek orientácii na domácich výrobcov, prípadne na firmu Doppelmayr predovšetkým z dôvodu dvojmiestnych unášacích zariadení, ktoré Tatrapoma nemá vo výrobnom programe, sa vybudo-

valo 57 lyžiarskych vlekov. V tom nie sú započítané rekonštrukcie a modernizácie vlekov a lanoviek. Od začiatku licenčnej výroby, vrátane predpokladov do konca roku 2005, vyrobila Tatrapoma spolu 965 lyžiarskych vlekov a 34 lanoviek.

Slovenský trh je najmä v súčasnom období poznamenaný ďalším špecifikom – masívnym investovaním najmä do významných horských stredísk, kde dochádza k doplnovaniu novými vysoko kapacitnými zariadeniami, ale aj k nahradzovaniu zariadení za výkonnejšie a komfortnejšie. Tatrapoma, v dôsledku toho, že nemá vo svojom výrobnom programe taký sortiment horských dopravných zariadení (šesť a viacmiestne sedačkové lanové dráhy), pri odpojitelných zariadeniach je odkázaná na spoluprácu s inými výrobcami (konkurenčnými) a nevie sa tu presadiť. Z tohto pohľadu sa ukazuje, že prerušenie licenčnej spolupráce, resp. inej formy prepojenia s firmou Pomagalski SA bolo na škodu, možno povedať, oboch strán. Najmä, ak

■ Údolná stanica sedačkovej lanovky TS-3 Donovaly, rok výroby 1979

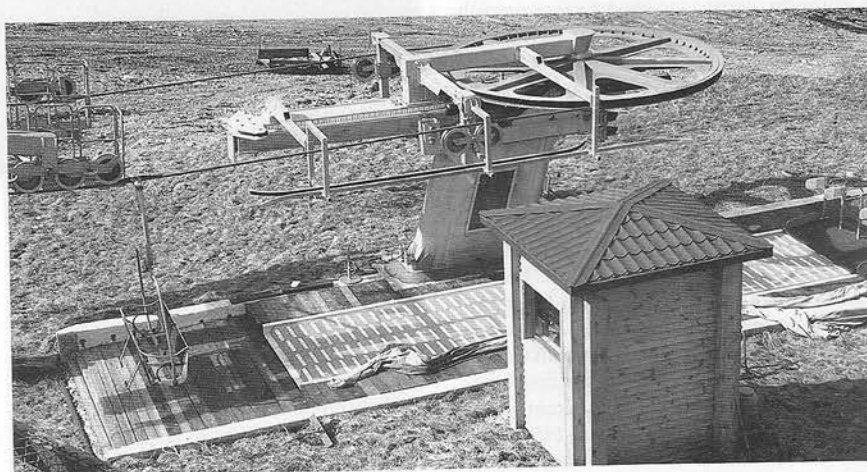
v rámci globalizácie prišlo ku kapitalovému prepojeniu popredných významných výrobcov horských dopravných zariadení, a tým k podstatnému zníženiu vzájomnej konkurencie.

Tridsať rokov výroby horských dopravných zariadení pod typovým označením Tatrapoma má historický význam predovšetkým v tom, že v podstatnej miere prispelo k rozvoju a vybavenosti lyžiarskych stredísk na Slovensku. Treba dúfať, že aj v súčasných podmienkach si dokáže udržať postavenie medzi poprednými výrobcami a bude naďalej uspokojovať náročné požiadavky v tejto oblasti.

Ing. Ladislav Mačičák,
technický riaditeľ a. s. Tatrapoma

■ Poháňacia stanica lanovej dráhy TS-4 Kolesko – Luková, vývoj Tatrapoma, a. s., rok 1997

■ Vratná stanica s hydraulickým napínaním a rozjazdovým pásom, Sajnogorsk, Rusko, Vývoj Tatrapoma, a. s., rok 2003

ZUSAMMENFASSUNG

Im November 2005 werden es 30 Jahre von der Unterzeichnung des Lizenzvertrags über die Herstellung der Personenberganlagen zwischen der französischen Firma Pomagalski, s. a. Grenoble und dem slowakischen Hersteller, dem heutigen Betrieb Tatrapoma Kežmarok, sein. Seit dem Anfang der Lizenzproduktion einschließlich der Annahmen bis zum Ende des Jahres 2005 stellte Tatrapoma 965 Schilifte und 34 Seilbahnen her.

SUMMARY

In November 2005, it will be 30 years from the completion of the license agreement about the production of passenger mountain equipment between the French company Pomagalski, s. a. Grenoble and the Slovak producer, the present company Tatrapoma Kežmarok. From the beginning of the license production including the assumptions till the end of the year 2005, Tatrapoma manufactured 965 ski lifts and 34 cableways.

TATRAPOMA

Novinky firmy

Doppelmayr pre ZOH v Turíne

Firma Doppelmayr je so siedmimi sedačkovými a jednou kabínkovou lanovkou najväčším dodávateľom lanoviek pre 20. zimné olympijské hry, ktoré sa budú konať vo februári 2006 v Turíne.

Celkom sa objednalo 16 dopravných zariadení. V priebehu roka 2003 odovzdala firma Doppelmayr väčšinu zariadení: dve zariadenia s pevným uchytením 4CLF Baby San Sicario, 4CLF Nuovo Garnel, ako aj odpojiteľné zariadenie 4CLD Ski Lodage - La Sellette. V roku 2004 dokončili dve odpojiteľné 4-miestne sedačkové lanovky s medzistanicou 4CLD La Coche - Serra Granet - Colle Bercia a 4CLD Melezet - Etarpá - Chesal, ako aj lanovku s pevným uchytením 4CLD Nuova Pra Reymond. V priebehu leta 2005 sa dokončila 4-miestna sedačková lanovka 4CLD Nuova Clotes a nová 8-miestna kabínková lanovka 8MGD Bardonecchia - Fregiusia.

■ Lanovka 4CLD Melezet - Etarpá - Chesal sprístupňuje olympijskú zjazdovku pre snoubord. Z medzistanice možno krátkou cestou prísť k U-rampe a boardercross zjazdovke. V lete bude medzistanica vyradená z prevádzky.

■ Lanovka 4CLD La Coche - Serra Granet - Colle Bercia slúži pre tréningový svah zjazdárov. V dvoch tretinách trasy sa nachádza medzistanica s 20° odklonom a možnosťou vystúpenia.

Doppelmayr

Funitel na streche Európy

Známy turistický sprievodca Michelin udelil tri hviezdičky prístupu do horskej dedinky Alpe d'Huez, ktorá leží vo výške 1 800 m. To sa však stalo pred otvorením nového zariadenia firmy Doppelmayr - Funitelu Marmottes III. na Sarennes, ľadovec ležiaci vo výške 3 200 m.

Teraz by bolo dobré priradiť hviezdičku dodatočne, pretože oteraz možno jazdiť aj pri veľkej sile vetra. Lanovka má aj má špeciálnu Funitel - konštrukciu. Premáva v kyvadlovej premávke s dvoma skupinkami dvoch kabín.

Panoráma z 3 327 m vysokého Pic du Lac Blanc skutočne vyráza dych. Pohľad sa zatúla cez početné troj- a štvrtisícovky až ku 4 800 m vysokému Mont Blancu. Lyžiarske stredisko vo výškach od 1 800 do 3 300 m je rozsiahle a sprístupňuje ho 16 kabínkových lanoviek, 24 sedačkových lanoviek a 46 lyžiarskych vlekov. Sezóna tu však nie je len v zime - po 27 kilometrov zjazdových tratí (30 000 ha) prejde v lete veľký počet turistov, spása ich 370 kráv a 2 000 oviec a okrem toho Marmottes obýva nespočetné množstvo svišťov.

Veľká stabilita voči vetru ovplyvnila rozhodnutie v prospech Funitelu. Ako jediný systém zodpovedal hlavnej požiadavke, že prevádzka musí byť umožnená bez výkyvov, ak to bude potrebné aj pri maximálnej sile vetra 126 km/h. Marmottes III. má plnoautomatickú kyvadlovú prevádzku s dvoma skupinami vždy po 2 kabínach pre 33 osôb.

Okrem stability voči vetru ponúka zariadenie ďalšie veľmi zaujímavé technické inovácie, napríklad integrovaný záchranný systém alebo rozdielnu závesnú dĺžku oboch kabín. Preto, napriek naklonenému vjazdu a výjazdu, je možný úrovňový výstup bez schodiska alebo rámp. Aké bolo riešenie Funitel z firmy Doppelmayr pre prevádzkovateľov SATA (podnik so súkromným a verejno-právnym vlastníctvom) jednoznačne presvedčivé, také ťažké sa ukázalo schvaľovacie konanie. Dôvodom bol predovšetkým prechod zo starých francúzskych noriem na nové EÚ-smernice.

Funitel Marmottes III. z firmy Doppelmayr je špeciálnou konštrukciou, premáva s dvoma skupinami po 2 kabínach kyvadlovou dopravou. Obyčajne funguje Funitel ako kabínková lanovka v rotujúcej prevádzke. Montáž Funitelu bola pre vysokú polohu veľmi náročná, napriek tomu bola presne za 6 mesiacov ukončená.

Technické parametre Funitel Marmottes III.

Prevýšenie	291 m
Dĺžka trate	780 m
Prepravná rýchlosť	7,2 m/s
Prepravná kapacita	1 056 os/h
Priemer lana	52 mm
Počet vozňov	4

Stuckli Rondo - prvá otáčajúca sa kabínková lanovka na svete

Jednolanová obežná 8-miestna kabínková lanovka Stuckli Rondo v Sattel - Hochstuckli, kanton Schwytz, je prvou otočnou kabínkovou lanovkou na svete. Slávnostne ju uviedli do prevádzky 17. júla 2005.

Zariadenie nahradilo 2-miestnu sedačkovú lanovku Sattel - Mostberg postavenú pred 55 rokmi. Kompletne kabíny, nielen spodok kabíny, sa otáčajú počas jazdy dvakrát okolo vlastnej osi (pri pomalšej jazde trikrát). Nástup a výstup do kónusových kabín firmy CWA je v úrovni nástupišťa. Farba kabín vyjadruje štyri ročné obdobia - modrá zimu, žltá leto, zelená jar a jeseň je pestrofarebná ako sfarbujuce sa lesy.

■ Kabínky lanovky Sattel

Technické parametre**Lanovka 8-MGD Stuckli Rondo**

Prevýšenie	404 m
Šikmá dĺžka	1 736 m
Prepravná rýchlosť	5 m/s
Prepravná kapacita	700 os/h
Čas jazdy	5,7 min.
Priemer lana	44 mm
Podpery	9 ks

Automatická detská poistka pre odpojiteľnú sedačkovú lanovku

V Hochsauerlande sa nachádza lyžiarska oblasť Winterberg. Má obrovské spádové územie – autom za 1 a pol až 2 hodiny je dostupná z oblasti Porúria, z Kasselu, za 3 hodiny z Holandska. Tu vybudovali prvú odpojiteľnú 6-miestnu sedačkovú lanovku s automaticky blokovanými a odblokovanými sedadlami vhodnú pre deti a súčasne pohodlnú aj pre dospelých. Ako sa konštatovalo už pred jeho dokončením, ide skutočne o rýchlo predajný artikel.

Prvá 6CLD v Sauerlande

Lyžiarsky areál rodiny Quick na svahu s umelým osvetlením má už dlho dva lyžiarske vleky, z čoho

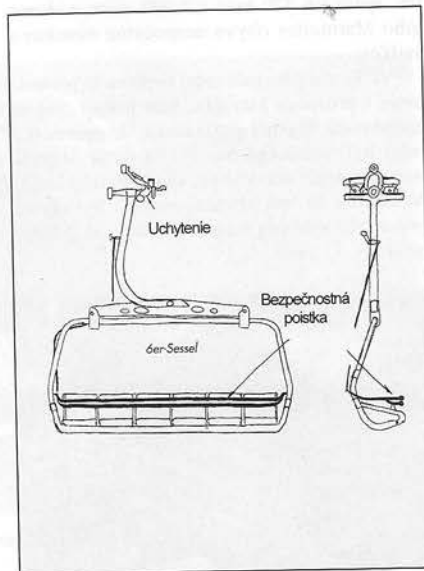
jeden nahradí odpojiteľná sedačková lanovka. Po podrobnej analýze potrieb pôjde o 6CLD sedačkovú lanovku a nie, ako sa pôvodne plánovalo, o 4-miestnu sedačkovú lanovku s pevným uchytením. Vychádzalo sa z toho, že aj druhý lyžiarsky vlek, ktorý je paralelne umiestnený vo vzdialenosti 50 metrov po nasledujúcej sezóne demonstujú.

Vrcholovú stanicu vleku už zbúrali. Harald Quick: „Na horskom vrchole by bolo príliš tesno, pretože tam nie sú len naše vrcholové stanice, ale končí sa tu aj susedný vlek. Teraz máme pre našu 6-miestnu sedačkovú lanovku vynikajúce miesto.“ Ide o prvú 6-miestnu sedačkovú lanovku s detským ochranným rámom.

Susedov lanovka prekvapuje: Stanica s Uni-G-systémom s garážovaním, revízna plošina v údolnej stanici, 90° stúpanie, vysoká prepravná kapacita, ktorá je väčšia o 25 % ako porovnateľné sedačkové lanovky s pevným uchytením. A, navyše, svetová novinka, ktorá určite priláka odborníkov zďaleka. Je ňou detský ochranný rám pre odpojiteľnú lanovku s automatickým blokovaním v údolí a automatickým odblokovaním vo vrcholovej stanici. Automaticky uzamykateľný rám vhodný pre deti, pre odpojiteľnú 6-miestnu sedačkovú lanovku je svetovou novinkou. Uzamykateľný rám je dvojúrkový a hlbšie ťahaný ako normálny uzamykateľný rám. Dospelí a deti, ktorí využívajú tú istú sedačku, sa musia vzdať opierky na nohy. Nohy sa jednoducho hojdajú. Reiner Quick, vlastníka a náruživý lyžiar, to považuje za výhodu. Dráha je krátka, často netrvá ani dve minúty. Je to pohodlnejšie nechať si nohy spolu s lyžami hojdať, ako sa najskôr nastaviť a potom hneď lyže vyberať z opierky.

Technické parametre 6 CLD v Sauerlande

Prevýšenie	86 m
Dĺžka trate	351 m
Prepravná rýchlosť	3,5 m/s
Prepravná kapacita	3 000 os/h
Čas jazdy	1,9 min.
Priemer lana	43 mm

Nový koncept pohonu pre sedačkové lanovky s pevným uchytením

Firma Doppelmayr v tejto sezóne zrealizovala nový koncept pohonu pre sedačkové lanovky s pevným uchytením. Prototypy sa osvedčili, a tak v roku 2005 budú novým pohonom vybavené až dva tucty zariadení.

Predbežne boli vybudované dva prototypy 4CLF, zariadenie Sonnenlift (Ellmau, Tirolsko) a Muttenkopf (St. Leonhard, Tirolsko). Pomohli optimalizovať priebeh výroby, umožnili lepšie predpoklady pre logistiku dopravy, preverili prijateľnosť montáže i akustickú hodnotu reakcie kmitania a prispôsobili tepelné reakcie požiadavkám zákazníkov. Prepracovaný bol aj dizajn, oceľové časti boli skonštruované robotmi a plechový plášť bol výrobné optimalizovaný.

Pohony boli dodané pre priemer kotúča od 4,0 m (pre 2CLF) a 4,8 m (4CLF). Zákazníci si na nových pohonoch osobitne cenia:

- elegantný dizajn,
- bezhlučnosť,
- kompaktné stavebné prvky a
- jednoduchosť údržby.

Tento nový koncept pevnej sedačky bude po prvý raz realizovaný v tomto roku v lyžiarskom stredisku Valča.

■ Elegantná nová pohonná stanica pre sedačkové lanovky s pevným uchytením. Dizajn opláštenia bol nanovo upravený. Núdzové pohony na želanie sú vedené cez prevodovku alebo ozubený veniec. Začiatky prác sa uskutočnili na testovacom priestore Doppelmayr vo Wolfurte.

„Staré” – po novom, „nové” už je tu!

Priatelia značky PistenBully si už takmer zvykli na pravidelné septembrové stretnutia na predajnej výstave ojazdených snežných pásových vozidiel v priestoroch nemeckej firmy Kässbohrer AG. Spočiatku sa konali v Sendene, posledné tri roky sa uskutočňujú už v novovybudovanom závodev Laupheime.

Najväčší európsky a svetový výrobca urobil v tomto roku významnú zmenu pri predaji ojazdených vozidiel. Veľmi pružne reagoval na rozšírenie Európskej únie najmä východným smerom. Veď viac ako polovica ojazdených vozidiel skončí na zjazdovkách práve v týchto krajinách. Únia umožnila v rámci svojich členských štátov voľnejší pohyb osôb, ale najmä podstatne voľnejší pohyb tovaru. Firma Kässbohrer sa cieľavedome pripravovala na tieto zmeny a opäť predstihla konkurenciu v priblížení sa k zákazníkovi.

Nová filozofia predaja ojazdených vozidiel spočíva v poskytnutí vozidla zákazníkovi čo najbližšie k jeho lyžiarskemu stredisku. Zákazník pri vyhľadávaní vhodného vozidla nemusí precestovať veľké vzdialenosti, firma mu ho poskytne priamo v zastúpení v príslušnej krajine. Pre tento účel firma Kässbohrer vo svojich moderných učebniach, vo výrobe a v opravárskych dielňach dlhodobo systematicky školila technikov a mechanikov z Česka, Slovenska, Poľska, Ruska, Slovinska, Bulharska a Rumunska. Získané kvalitné informácie a skúsenosti možno rýchlo využiť. Samozrejme, firma Kässbohrer má pre všetkých zákazníkov vo svojich známych priestoroch nepretržite k dispozícii niekoľko desiatok ojazdených vozidiel. Každému záujemcovi, ktorý vycestuje až do Laupheimu, sa firmou obchodní zástupcovia veľmi kvalifikovane a srdečne venujú.

Stabilní zákazníci firmy Termont už v priebehu zimnej sezóny prejavili záujem o vykonanie podstatne kvalitnejších opráv vozidiel, aké možno vykonať u zákazníka – prakticky väčšinou len v teréne – a to v dielňach firmy. Išlo najmä o kompletne pretesnenie naftových motorov, rozvodových prevodoviek a hydraulických čerpadel a motorov. Traja stáli zákazníci si navyše objednali strednú opravu vozidla vrátane kompletnej spevnenia hlavného rámu vozidla a nosiča zadných prídavných zariadení, prehliadky a opravy podvozku a prídavných zariadení. Preto bolo v dielni v Příbovcích pri Martine rušno už od mája. Zdravé pracovné tempo bolo potrebné zvýšiť od začiatku júla, pretože 6 zákazníkov, z toho 3 úplne noví, si objednali do novej zimnej sezóny ojazdené vozidlá v prevedení Standard a 4 dokonca v prevedení Premium so zárukou. Sú to vozidlá súčasnej generácie Pistenbully 300, ktoré sú už bežne na trhu ojazdených vozidiel a vozidlá predchádzajúcej generácie PB 240, PB 260 a PB 280. Na základe dôkladnej prehliadky vozidla, merania kompresie motora, tlaku naftových trysiek, plniacich a vysokých tlakov hydročerpadel a všetkých snímačov a meracích prístrojov pre každé vozidlo vystavili podrobnú zdravotnú kartu. Po výmene chybných alebo poškodených dielcov, výmene filtrov prevádzkových látok a komplexných funkčných skúškach vozidla je každé vozidlo zodpovedne pripravené plniť si náročné úlohy na lyžiarskych terénoch našich zákazníkov. Pre získanie dôvery zákazníka umožnili každému sledovať priebeh

všetkých úkonov vykonávaných na ním vybranom vozidle. Niektorí na základe dlhoročných dobrých vzťahov a skúseností so servisom firmy túto možnosť využili. Práve noví zákazníci pri sledovaní vykonávaných prác pochopili podstatu snežného pásového vozidla, vnikli do jeho duše, a tak stroj budú môcť kvalitatívne využívať pri úpravách zjazdoviek s nižšími nákladmi na jeho prevádzku. Vozidlo v prevedení Premium si vyžaduje väčší rozsah odbornejších úkonov. Jeho najdôležitejšie časti – naftový motor, hydraulické čerpadlá a pásy – sa menia za repasované. Podľa prísneho technologického postupu firmy Kässbohrer všetky hydraulické hadice, filtre a prevádzkové látky sa nahrádzajú za nové. Na takéto vozidlá sa potom poskytuje záruka 500 motohodín, čo je u mnohých zákazníkov takmer celá zimná sezóna. Vozidlá Premium navyše prejdú aj dôkladnou kozmetickou úpravou – nový náter dostane nielen rám a podvozok, ale v novom štáte sú aj kabína a prídavné zariadenia, takže aj ojazdené vozidlo vyzerá ako nové! Je také krásne, že niektorí zákazníci po vzhliadnutí vozidla Premium si objednali kozmetický salón aj pre vozidlo Standard. V novej zimnej sezóne sa na slovenských zjazdovkách objavajú aj štyri úplne nové vozidlá firmy Kässbohrer. Zhodne ide o vozidlá s navijakom PistenBully 300 W s označením Kandahar. V tomto obchodnom názve sa skrývajú novinky, ktorými firma opäť milo prekvapila svojich zákazníkov. Je to najmä už štandardne dodávané xenónové osvetlenie, nový združený ovládač prídavných zariadení vpredu a vzadu, špičková sedačka vodiča s pneumatickým odpružením a elektrickým ovládaním, nastaviteľná opierka pravej ruky, potenciometer podsvietenia ovládacieho panelu a prístrojov, vylepšené nasávanie vzduchu pre naftový motor a vylepšené planétové prevodovky, zosilnený nosič zadných prídavných zariadení. Navijaky majú zväčšený rozsah pracovnej sily v lane na 800 až 4 000 kp a diagnostika opotrebovania lana je podstatne kvalitnejšia. Zdokonalená zadná snehová fréza Multiflex má doplnené ďalšie stranové finišery. Kovové prítláčne lišty finišerov sú prekryté plastom, aby nedošlo k namŕzaniu snehu na fréze. Celý nosný rám frézy je spevnený a súčasne odľahčený, takže celková hmotnosť frézy je o 60 kg nižšia.

To všetko mohli nielen slovenskí záujemcovia vidieť na jubilejnom 10. ročníku medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex 2005, kde bol PistenBully 300 W Kandahar exponátom s určite najväčším záujmom. Už od tejto zimnej sezóny bude žiariť v Lomnickom sedle.

Vzhľadom na špecifickosť vozidla s navijakom sa tieto doteraz odovzdávali zákazníkovi mechanikom priamo z firmy Kässbohrer. Z dôvodu predaja väčšieho počtu vozidiel na Slovensko, uskutočnila firma Kässbohrer špeciálne 4-dňové praktické a teoretické školenie na známom Fadóvcí pod Zugspitzom. Cieľom školenia bolo zvýšiť kvalifikáciu technikov a mechanikov jednotlivých zastúpení, čiže aj firmy Termont, na odovzdávanie, prevádzku a servis navijakových vozidiel. Prevádzkovateľ vozidla s navijakom bude takto dôkladnejšie zaškolený na obsluhu, prevádzku a údržbu navijakového vozidla a, navyše, bude mať počas celého roka, ako sa hovorí, po ruke nonstop najkvalitnejšie informácie. Takto dokonale pripravení sa už všetci tešíme na prvé snehové vločky zimnej sezóny 2005 – 2006.

Richard Pilník
Termont Martin

Nové už je tu! Z výstavy do Lomnického sedla

„Staré” – po novom v TERMONTE

Aj v Laupheime je z čoho vybrať

PistenBully®

Poma informuje

Spoločnosť Tech-Mont spolu s firmou Pomagalski, ktorú na území Slovenska a Českej republiky výhradne zastupuje, zorganizovala 27. septembra 2005 na Donovaloch stretnutie prevádzkovateľov lyžiarskych vlekov pod názvom DEŇ SERVISU POMA. Účelom stretnutia bolo predstaviť možnosti francúzskeho a domáceho servisu a prerokovať efektívny a cenovo prístupný spôsob zásobovania stredísk kvalitnými a certifikovanými náhradnými dielcami.

Hlavnou aktivitou francúzskej spoločnosti Poma na Slovensku je výstavba lanových dráh. Za posledné 3 roky postavila Poma 5 lanových dráh a v tomto roku, ešte pred sezónou 2005/2006, odovzdá ďalšie 2 lanové dráhy. Nové lyžiarske vleky z cenových dôvodov Poma na Slovensku nerealizovala. Pokiaľ ide o servis, ten doteraz spočíval iba v dodávke náhradných dielcov pre zariadenia Poma, ktoré boli dodávané ako poddodávky pre vyššieho dodávateľa Tatrapoma v Jasnej pre odpojiteľné systémy lanových dráh: Otupné – Luková, Otupné – Brhliská, Srdiečko – Kosodrevina.

Navštevujeme strediská a sme svedkami problémov, s ktorými zápasia. Nesmieme vždy hľadať príčinu v nedostatku finančných prostriedkov na diagnostiku, údržbu a opravu. Medzi hlavné príčiny patrí určite nedostatok náhradných dielcov na trhu a v prípade, že sa nakúpia, je to ich kvalita, ktorá má často za následok zvýšenie prevádzkových nákladov či stratu na produkcii pre časté odstavenie dopravného zariadenia, a tým nižšie tržby. S firmou Poma sme si určili cieľ vybudovať takú organizačnú štruktúru servisu v Tech-Monte, aby v maximálnej miere pokryla požiadavky lyžiarskych stredísk nielen po stránke náhradných dielcov, ale aj komplexných servisných služieb. Podrobné informácie o náhradných dielcoch a servisných službách nájdete na našej internetovej stránke www.techmont.sk.

Vladimír Štefunko
za firmy Poma a Tech-Mont

TECH-MONT

VÝHRADNÉ
ZASTÚPENIE
POMAGALSKI
v SR a ČR

Aktivita

- prieskum trhu
- účasť na tendroch a obchodných súťažiach
- priama účasť na realizáciách a uvedení do prevádzky
- záručný servis
- pozáručný servis lanových dráh, lyžiarskych vlekov a náhradné dielce

VÝHRADNÉ
ZASTÚPENIE
SNOWSTAR
v SR

Aktivita

- prieskum trhu
- účasť na tendroch a obchodných súťažiach
- priama účasť na realizáciách a uvedení do prevádzky
- záručný servis
- pozáručný servis zasnežovacích systémov a náhradné dielce

TECH
MONT

LETECKÉ PRÁCE
S VRTULNÍKMI
HELICOPTER
WORKS

www.techmont.sk
+421 52 77 22 126

Váš partner pre lanové dráhy
a snežné pásové vozidlá.

Prinoth

PRINOTH AG
Brennerstr. 34 - I-39049 Sterzing
Tel. +39 0472 722 622 - Fax +39 0472 722 618
prinoth@prinoth.com - www.prinoth.com

LEITNER®
ropeways

LEITNER AG - Hauptsitz Sterzing/Südtirol
Brennerstr. 34 - I-39049 Sterzing
Tel. +39 0472 722 111 - Fax +39 0472 764 884
info@leitner-lifts.com - www.leitner-lifts.com

POMA ponúka TELEMIX® ... riešenie na rôznosť vašich zákazníkov !

Vďaka modulárnej koncepcii staníc, určených pre lanové dráhy s odpojiteľným uchytením vozňov, Vám Poma môže ponúknuť nový typ zariadenia, v ktorom sa úspešne snúbi technológia sedačkovej lanovej dráhy a kabínovej lanovej dráhy: TELEMIX®.

Priestory nástupísk a výstupísk sú oddelené pre lyžiarov a pre peších cestujúcich, čím sa dosiahla vysoká úroveň bezpečnosti a komfortu cestujúcich, a to bez potreby dodatočného spomalovania zariadenia v stanici oproti doterajším odpojiteľným systémom.

Pre lyžiarov to znamená obvyklý pohodlný prístup k sedačkám s lyžami na nohách a zároveň je peším cestujúcim, malým deťom a osobám so zníženou pohyblivosťou vrátane osôb na invalidnom vozíku, umožnené bezpečné a bezbariérové nastupovanie do kabín a vystupovanie z kabín.

Lanová dráha môže byť vybavená nasledovnými vozňami:
6-miestne sedačky v kombinácii s 8-miestnymi kabínami alebo
4-miestne sedačky v kombinácii so 6-miestnymi kabínami.
TELEMIX® - žiarivý príklad dopravného zariadenia vyvinutého podľa Vašich potrieb.

www.poma.net

POMA

TECH-MONT, s. r. o.
Výhradný zástupca pre SR a ČR
a vykonávanie leteckých prác
Levočská 3312/27

058 01 POPRAD, Slovensko

tel.: 00 421/52 7721 669 * tel./fax: 00 421/52 7721 649

e-mail: poma@techmont.sk * <http://www.techmont.sk>

**TECH
MONT**